ORHAN KEMAL

Asıl adı Mehmet Raşit Öğütçü olan Orhan Kemal, 15 Eylül 1914'te Adana'nın Ceyhan ilçesinde doğdu. Babası ilk TBMM'de milletvekilliği ve Adalet Bakanlığı yapmış olan Abdülkadir Kemali Bey'dir. Adana'da Ahali Cumhuriyet Fırkası'nın kurucusu olan Abdülkadir Kemali Bey daha sonra partisinin kapatılması üzerine ailesiyle birlikte Beyrut'a yerleşti ve Orhan Kemal bu dönemde orta son sınıftaki eğitimini yarıda bıraktı. 1932'de Türkiye'ye geri döndükten sonra, çırçır fabrikalarında işçilik, dokumacılık ve ambar memurluğu yapan Orhan Kemal, 1937 yılında evlendi. 1938 yılında, Niğde'de askerlik görevini yaparken Ceza Yasası'nın 94. maddesine muhalefetten yargılanarak beş yıl hüküm giydi. 1940 yılında Bursa Cezaevi'nde Nâzım Hikmet'le tanışması sanat yaşamının önemli dönüm noktalarından biri oldu. 26 Eylül 1943'te serbest kalan Orhan Kemal, 1951 yılında İstanbul'a yerleşti. Bu dönemden itibaren geçimini yazarlıkla sağladı. 1966 yılında bir ihbar nedeniyle yeniden tutuklanarak Sultanahmet Cezaevi'ne gönderildi. Otuz beş gün sonra salıverildi. 1968 yılında bu davadan beraat ettikten iki yıl sonra, 2 Haziran 1970'te davetli olarak gittiği Sofya'da öldü. İlk şiirlerini Raşit Kemali adıyla *Yedigün*, *Yeni Mecmua* gibi dergilerde yayımlayan Orhan Kemal, Nâzım Hikmet'in etkisiyle düzyazıya yöneldi. İlk düzyazısı "Balık" adıyla 1941 yılında *Yeni Edebiyat* gazetesinde ilk öykülerini ise 1942 ve 1943 yıllarında *İkdam* ile *Yurt ve Dünya* dergilerinde yayınlandı. Daha sonra *Varlık*, *Gün*, *Yığın*, *Seçilmiş Hikâyeler*, *Yaprak*, *Yeni Başdan*, *Yeditepe*, *Beraber* gibi dergilerde de yer alırken birçok romanı da *Vatan*, *Dünya*, *Ulus*, *Son Havadis* ve *Cumhuriyet* gazeteleri tarafından tefrika edildi. *Kardeş Payı* ile 1958 yılında Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanan Orhan Kemal, *Önce Ekmek* ile de 1969 yılında Sait Faik Hikâye Armağanı'nı ve TDK Öykü Ödülü'nü kazandı. *72. Koğuş*, *Murtaza*, *Eskici Dükkânı*, *Kardeş Payı* ve *İspinozlar (Yalova Kaymakamı)* adlı yapıtlarını oyunlaştırdı. *72. Koğuş* ile 1967 yılında Ankara Sanatseverler Derneği tarafından en iyi oyun yazarı seçildi. Orhan Kemal'in ailesi tarafından 1972 yılından beri yazarın ölüm yıldönümünde verilmek üzere Orhan Kemal Roman Armağanı düzenlenmektedir. İstanbul'da kendi adını taşıyan müzesi bulunmaktadır.

Eserleri: *Baba Evi / Avare Yıllar, Ekmek Kavgası, Sarhoşlar, Cemile, Çamaşırcının Kızı / Küçücük, Murtaza, Bereketli Topraklar Üzerinde, 72. Koğuş, Grev, Suçlu, Sokakların Çocuğu, Sokaklardan Bir Kız, İki Damla Gözyaşı / Serseri Milyoner, Kardeş Payı, Devlet Kuşu, Vukuat Var, Hanımın Çiftliği, Kaçak, Dünya Evi, Oyuncu Kadın / Gavurun Kızı, El Kızı, Eskici ve Oğulları, Gurbet Kuşları, Yağmur Yüklü Bulutlar / Dünya da Harp Vardı, Kanlı Topraklar, Senaryo Tekniği ve Senaryolar, Nazım Hikmet'le 3,5 Yıl, Bir Filiz Vardı, Yalancı Dünya, Müfettişler Müfettişi / Üç Kâğıtçı, Kötü Yol, İstanbul'dan Çizgiler, Kırmızı Küpeler / Babil Kulesi, Bütün Oyunlar 1-2, Tersine Dünya, Yazmak Doludizgin, Önemli Not / Orhan Kemal Soruyor, Zamana Karşı Orhan Kemal, Orhan Kemal Sessizlerin Sesi, Kaybolan Romanlar, Bilinmeyen Senaryolar, Unutulmuş Öyküler, Orhan Kemal Eşe Dosta Selam, İstanbul İstanbul, Orhan Kemal Üç Oyun, Önce Ekmek, Evlerden Biri, Arkadaş Islıkları, İnci'nin Maceraları, Elli Kuruş / Çikolata, Farecik / Uyku, Aslan Tomson / Köpek Yavrusu*

ORHAN KEMAL

TERSİNE DÜNYA

§

Yayın No 465
Türkçe Edebiyat 123

Tersine Dünya
Orhan Kemal

Kapak Tasarımı: Utku Lomlu
Arka Kapak Fotoğrafı: Ara Güler
Sayfa Tasarımı: Zülal Bakacak

© 1986, Orhan Kemal
© 2007; Everest Yayınları
Kaynak belirtilerek yapılacak kısa alıntılar dışında
hiçbir yolla çoğaltılamaz

1. Basım: 1986, Yön Yayıncılık
2. Basım: Ekim 2000, Tekin Yayınevi
3. Basım: Nisan 2007, Everest Yayınları
4-15. Basım: Mart 2012 - Ağustos 2025
16-17. Basım: Ekim 2025

ISBN 978-975-289-385-6
Sertifika No: 43949

Orhan Kemal Müzesi
Kılıçalipaşa Mah., Akarsu Yokuşu Sok. No:30, Cihangir,
Taksim, Beyoğlu, İSTANBUL
Tel: (0212) 252 88 38 - 292 92 45 Fax: (0212) 293 63 39
E-mail: info@orhankemal.org
www.orhankemal.org

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 45099
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari
www.instagram.com/everestyayinlari

Everest Yayınları, Alfa Yayın Grubu'nun tescilli markasıdır.

TERSİNE DÜNYA

1

Geceydi.

Mevsim yaz, hava sıcak.

Mahallenin alt başındaki deniz, kocaman ayın altında süt aklığıyla uzanıyordu. Kuşlar yuvalarına, böcekler deliklerine, insanlar evlerine çekilmiş, zengin, fakir herkes kendini uykunun tatlı sularına bırakmıştı.

Yakın semtlerin bekçi kadınları bile tam siperde kestiriyorlardı ki, birden bir nara semti allak bullak etti. Kuşlar yuvalarında, böcekler deliklerinde, bekçiler tam siperilerinde ve insanlar da tatlı uykularının karanlık sularında uyandılar.

Nara yeniden, bir öncekinden daha dehşetle gürledi:

"Yeeeeeey... Allah! Yerini, göğünü, gelmişini geçmişini, kırk kuşak sonra gelecek zürriyetini..."

Kurtlar, kuşlar, böcekler, insanlar tanımışlardı narayı atanı. Hemen her gece böyle dönerdi evine. Şayet üçkâğıt ya da çeşitli kumarlardan iyi bir voli vurmuş da bütün gece kıyasıya eğlenmiş-

se sesi çıkmaz, kendisinden, Allah'tan çok korkan kocasının artık eksik sözlerine bile aldırış etmezdi. Yook, kaybetti, gereğince içemedi, gözüne kestirdiği genç, yaşlı erkeklerle düşüp kalkamadıysa zehir zemberek, mahalleyi, evini, kocasını, çocuklarını allak bullak ederdi.

Bu gece de galiba gene böyle olacaktı.

Üçüncü bir nara.

Bekçi kadın korka korka düdüğüne sarıldı, hep o korkaklıkla üfledi:

"Fırrrrrrr!"

Bitirim Leyla için yeterdi de artardı bu. Sarhoş gözlerle düdük sesinin geldiği yöne baktı. Baktığı yön alacakaranlıklar içindeki harabelerdi. Demek suratı boydan boya kapanmış bir bıçak yarasıyla bet mi bet bekçi karı arabasının tekerine taş koyuyordu ha? İyi ama, bu karıyla çocuklukları aynı mahallede, aynı mezbeleler içinde geçmemiş miydi? Yalınayaklarıyla yıkıntılarda dolaşıp mahallenin oğlan çocuklarını az mı kovalamışlardı? Bu yüzden kovalanan çocukların babaları az mı davacı olmuşlardı? Gene bu yüzden, elleri çamaşır suyu ya da bulaşık sularıyla kabarmış babalar az mı birbirlerine girmişlerdi?

Bitirim Leyla yeni bir nara patlattı.

Bekçi Fethiye azarlarcasına yeniden öttürdü düdüğünü. Bu, Bitirim Leyla'nın kafasından dünyayı sildi.

"Kız Fethiye gel buraya!" diye bağırdı.

Bekçi Fethiye, "Kanun senin ayağına gelmez, sen gel!" dedi.

Gelirdi, gelmezdi... Alacakaranlıklarda hırslı, öfkeli bir çekişmedir başlamıştı. Derken iş küfüre bindi. O ona, o ona... Mahalledeki kundak çocukları bile uyanmış, babalarının kucağında, kaygıyla bakışıyorlardı. Gene kavga mı olacaktı mahallede? Gene bıçaklar çekilip analar birbirlerini mi vuracaklar? Çocuklar anasız kalacak, ev hizmetlerinden başkasını bilmeyen babalar çocuklarını geçindirmek için el kapılarında iş mi arayacaklardı?

El kapıları...

Hiç kimse, el kapılarında çalışan babalara namuslu gözüyle bakmazdı. Böyle erkekler "o biçim"di. İşyerlerindeki usta, ustabaşı ya da kâtip karılar, namusuyla çalışmak, evinin nafakasını kazanmaktan başkasını düşünmeyen erkekleri kötü yola sürükler, ortalara düşürür, sonra da zavallılar ya genelevlerde soluğu alırlardı ya da eli yüzü düzgünse barda, pavyonda konsomatr olurdu.

Bitirim Leyla ile Bekçi Fethiye mahallenin yıkıntılarında karşılaştılar. Bitirim Leyla'nın gözleri ateş saçıyordu.

"Kız," dedi, "bana ha?"

Bekçi Fethiye de hırslanmıştı. O artık eski bitirim arkadaşı Fethiye değil, semtte kanunu temsil eden bir bekçiydi.

"Sen kimsin?"

Bitirim Leyla çıldıracak kadar öfkelendi birden:

"Kim miyim?"

"Kimsin evet?"

"Demek beni tanımıyorsun?"

"Ben değil, kanun tanımıyor seni. Karşında kanun var, kanunun bu semtte gece temsilcisi!"

Bitirim Leyla sinirli sinirli güldü:

"Şimdi sana da, kanuna da..."

"Evet?"

"Fazla konuşup kafamı kızdırma!"

"Ne olur?"

"Kız dalıma binip durmasana!"

Bekçi Fethiye gene de kısa kesmek için, "Hadi çek git evine, zavallı kocana, çocuklarına acı," dedi. "Şimdi alır götürürüm karakola. Biliyorsun, komser hanımın şakası yoktur!"

Bitirim Leyla'yı büsbütün çıldırtmaktan başka bir işe yaramadı bu:

"Senin de, komser hanımının da, gelmişinizin, geçmişinizin de..."

Küfür iyice sunturlu cinsindendi. Bekçi Fethiye düdüğüne asıldı. Yataklarından dekolteleriyle fırlayıp başlarına toplanmış kadınların yatıştırmalarına kulak asmayarak, üst üste birkaç sefer öttürdü. Üst üste düdük sesleri artık tamamen uyanmış mahalleyi büsbütün karıştırdı. İki bekçi kadın koşarak geldiler. Ya baskın olmalıydı ya da herhangi bir vukuat.

"Ne var Fethiye?"

"Hayrola?"

Bekçi Fethiye durumu kısaca anlattı. İki bekçi kadının tepeleri attı: Yaa, demek bekçiden başka komiser hanıma, kanuna falan da dil uzatmıştı ha? Kimdi bu? Alt tarafı iki paralık bir bitirim. Bileğine sıkı, ikide bir bıçağına tabancasına sarılan cinstense ne olacaktı yani? Bekçiydiler bugüne bugün. Memleketin asayişiyle görevli yığınla bayan amirleri onları uygunsuzlarla savaşsınlar diye bekçi yapmışlardı.

Mini etekli, sarışın Bekçi Nuran, "Yürü karakola!" diye omuzundan itti.

Bitirim Leyla'ya yetti de arttı da. O, değil iki, üç, yedi, sekiz bekçinin bile kolaylıkla karakola götüremeyeceği cinsten bir Allah'ın belasıydı.

Direndi:

"Beni siz değil, Allahınız bile götüremez!"

Bekçi Nuran çıldıradursun, esmer, çıtı pıtı Bekçi Fatma'nın da tepesi atmıştı:

"Nee? Allahımız bile mi götüremez?"

"Götürün bakalım!"

Galiz küfürlerle korkunç bir itişip kakışma başlamıştı. Mahalleli kadınlar araya girmeye, Bitirim Leyla'ya karakola gitmesi için yalvarmaya başlamışlardı, ama para etmiyordu. Derken evden kocası, ardında üç çocuğuyla koşarak geldi.

"Bekçi ablalar, ona acımıyorsanız bize acıyın, çocuklarıma acıyın, n'olursunuz. Bırakın onu. Bize bağışlayın bu seferlik!"

Gözlerinden boncuk gibi gözyaşı döküyor, yanaklarından sızan yaşlar, kocaman kumral bıyığını ıslatıyordu.

"Bekçi ablalar, n'olursunuz bekçi ablalar. Bize bağışlayın. Çocuklarıma acıyın. Affedin bu seferlik..."

Bitirim Leyla namahrem kocasının ıslak bıyığıyla yalvarmasına çıldırarak, "Ulan aşağılık," diye bağırdı. "Ulan mahallenin azgın karılarından da mı korkmuyorsun? Namusumu iki paralık ettin. Bas git evine, şerefsizim seni lokma lokma doğrarım!"

Mahalleli zampara iki kadından sarışını, "Şu Leyla'nın kocasına bitiyorum," dedi.

Kumralı ondan geri kalmadı:

"Ya ben?"

"Para gösterdim, öpücük yolladım hava!"

"Ben de tıpkı senin gibi ama..."

"O serseriye çok bağlı!"

"Çok. Çok ama, karıdan korkuyor..."

"Namuslu da canım, hakçası. Namuslu olmasa, hangi erkek he demez?"

"Hiç canım. Erkeğin he demeyeni yoktur. Yeter ki istemesini bilmeli!"

"..."

"..."

Bitirim Leyla'yı üç bekçi hâlâ çekip karakola sürüklemek istiyorlarsa da kadın tınmıyordu. Üç bekçiye ağıza alınmaz küfürler savuruyor, keçi gibi direndikçe direniyordu.

Çok geçmeden üç bekçi daha koşarak geldi. Son gelen üç bekçiden biri, gençliğinde boks yapmış, güreş tutmuştu. Bekçi olalı beri sporu bırakmışsa da, zaman zaman semt kulübüne gidiyor, antrenmanlara katılıyordu. Şimdi daha çok halter üzerine çalışıyordu.

"Bırakın bana," dedi.

Leman Abla'yı yalnız semt, yalnız mahalleli değil, bütün memleket "Ağır Sıklet Leman Abla" diye tanırdı.

Bitirim Leyla'yı bırakıp geri çekildiler.

Bekçi Leman, dizkapaklarından aşağı dört parmak uzanan etekliğini önce aşağıya çekti, sonra ellerini arkasına koyarak yaklaştı:

"Adın ne senin?"

Leyla'da şafak atmıştı:

"Beni tanımıyor musun Leman Abla?"

"Sana adını soruyorum zilli!"

"Leyla adım."

"Elimin tersiyle bir tane atarsam dünyayı bombok görürsün ha!"

Leyla'nın sarhoşluğu arttı birden. Karşısında, mahalleliye karşı bu sözleri söyleyen Ağır Sıklet Leman değil de bir başkası olsaydı, ah olsaydı!

Aşağıdan aldı:

"Leman Abla sana karşı saygım var," dedi.

Bekçi Leman öteki bekçi arkadaşlarını işaret etti:

"Bunlara?"

Onlara yoktu, yoktu işte ama, Bekçi Leman'ın şakası olmadığını da biliyordu. Onlara saygım yok dese, Leman Abla'nın kızacağını, daha olmazsa elinin tersiyle bir tane, yere yuvarlayacağını da biliyordu. Buysa mahallede, daha çok da mahallenin artık eksik erkekleri önünde madara olması demekti. Ötekiler neyse, lakin komşu oğlu Yasin'in önünde madara olmak ölümdü. Deli oluyordu Yasin için. Mektup yazmış, bir gün Yasin çeşmeden su doldururken yanına sokulup, "Kocamı boşayıp seni alacağım Yasin!" demişti de, kara kaş, kara göz, yeni terleyen kara bıyıklı Yasin gülüvermiş, bakracını doldurup eve kaçmıştı.

Leman Abla'ya alçaktan aldı:

"Sana eyvallahım var abla!"

"Anladık. Bunlara?"

Çaresiz, "Onlara da," dedi. "Çünkü hepiniz kanunu temsil ediyorsunuz. Kanuna karşı boynum kıldan ince, kılıçtan keskindir!"

Bekçi Leman Abla, "Hadi öyleyse, çek git evine. Bir daha da karşıma çıkma," diyecekti ki, semt karakolunun komiseri sarışın Ayten Hanım, yanında bayan polisleriyle koşarak geldi:

"Ne var? Gece vakti nedir bu gürültü?"

Başta Bekçi Leman Abla, öteki bekçiler komiser bayanı selamladılar. Leman Abla durumu kısaca anlattı. Komiser bayan, elleri arkasında, tıpkı tıpkısına Leman Abla gibi Bitirim Leyla'ya sokuldu:

"Demek kanuna karşı gelmeye yeltendin?"

Bitirim Leyla'nın, gözyaşlarıyla ıslanmış bıyığı yaş yaş parlayan kocası, kucağındaki en küçük oğluyla komiser bayanın ayaklarına kapanarak karısının bu seferlik affedilmesini, kendilerine bağışlanmasını yalvarmaya başladı. Komiser Ayten adama acıdı. Zavallı adamın yüzünde, boynunda, şurasında burasındaki morluklardan anlamıştı ki, şu Bitirim Leyla denilen azgın karı, kocasını fena hırpalıyordu.

"Peki peki," dedi. "Karını bu seferlik sana ve çocuklarına bağışlıyorum..."

Bitirim Leyla'ya döndü:

"Haydi bas git kocanın yanına. Bir daha edepsizlik istemem!"

Leyla süklüm püklüm, ama içi kan ağlayarak düştü kocasının ardına. Düştü ama, biliyordu eve gidince yapacağını. "Namussuz, rezil adam. Ulan beni, bunca yıllık namımı iki paralık ettin. Seni boşayıp it atar gibi atmazsam bana da Bitirim Leyla demesinler! Fakat Yasin ne dedi bu işlere acaba? Bekçi Leman gelmeseydi ötekilere pes etmezdim ama, ne fayda? Kafa tutsam, karı yemez. Yemedikten başka alırdı beni ayaklarının altına. O zaman maskara olurdum Yasin'e de, mahallenin öteki delikanlılarına da. Ya mahallenin yeniyetişme kızları? Hafiften vurucu, kırıcılığa özenenler? Artık gelen sümsükler, giden sümsüklerdi!"

Birden gözü Yasin'e takıldı. Yaşlı babasının yanı başında, köşedeki elektrik direğinin orada durmuş bakıyordu. Gülümsüyordu da. Leyla'nın aklı gitti. Bitiyordu bu oğlana. Geceleri yatamıyor, onu, hep onu düşünüyordu. Birden tepesi atarak, daha doğrusu

tepesi atmış gibi gözükerek kocasına hırsla yaklaştı. Tam Yasin'le babasının önünde adamı omuzundan tutup durdurdu:

"Ulan deyyus! Ben sana dedim mi de gelip bana şefaat ettin? Ha? Dedim mi? Bana Allah bile aracılık edemez, bilmiyor musun?"

Kocasına bir tokat.

Adam, kucağındaki çocuğuyla yerlere yuvarlandı. Bitirim Leyla'nın gözü Yasin'de, kocasını tekmelemeye, bir yandan da bağırmaya başladı:

"Hazır ol, babanın evine defedeceğim seni. Senin gibi koca istemiyorum ben. Boşayacağım seni!"

Yasin sadece bakıyor, hafiften gülümsüyordu. Babası bir ara oğluna gözucuyla baktı, yakaladı bu gülümseyişi: Sakın şu deli karıya meyli düşmüş olmasındı?

Elinden çekti:

"Gözü kör olmayasıca seniii... yürü bakim!"

Delikanlı tek laf etmeden babasının ardına takıldı. Takıldı ama, ne karışıyordu? Mahalleli evli erkeklerden bin bir macerasını dinlediği Bitirim Leyla hoşuna gidiyordu işte. Hazır kocasını da boşayacağına göre... Babasının dizi dibinde bulaşık, çamaşır yıkamaktan, ortalığı süpürüp yemek pişirmekten bıkmış usanmıştı. Evet, biliyordu Bitirim Leyla günün birinde kendisine de çektirirdi ama, birkaç sene birlikte taşır, gezdirip tozdurur, yedirir içirirdi ya!

2

Bitirim Leyla sabahleyin yatağında leş gibi yatıyordu. Kocası erkenden kalkmış, gazocağını yakmış, çayı oturtmuş, akşamdan kalma bulaşıkları yıkamaya başlamıştı. Karısı içkici, kumarcı, vurucu kırıcıydı ama, sıkı karıydı. Akşam eve gelir gelmez, her zamanki gibi vurmuş, ağzını burnunu kan içinde bırakmıştı ama,

sonraları yatışmış, yatağa girip beklemişti. İşte adamı karısına bağlayan buydu: Yatak maceraları!

Birden karısının içki ve sigaradan kalınlaşmış öksürüğüyle kendine gelerek, çıplak ayaklarıyla koştuysa da kapıda yumruk yemişçesine durdu: Ne o? Karısı gene şu komşu oğlu Yasin'le mi işaretleşiyordu? Kapı kıyısını siper alarak ve büyük bir kıskançlık içinde karısını gözetlemeye başladı. Kadın karşıdan karşıya öpücükler gönderiyordu Nuri'nin yeniyetişme oğluna!

Ayaklarının uçlarına basarak merdiveni kedi sessizliğiyle aşağı indi. Alt kattaki odanın kafesi ardına saklanarak Yasin'i göz hapsine aldı. Kadın yukarıdaki pencereden kim bilir ne işaretler yapıyordu ki, oğlan gülüyor, "peki" anlamına gelecek şekilde baş sallıyordu. Bak buna dayanamazdı işte. Dövsün, sövsün, vurup bir yanını kırsındı isterse. Karısıydı. Bir kadın erkeğinin küçük tanrısıydı. Ama komşu oğlanlarıyla...

Birden üst kat pencereden Yasin'e atılan bir kâğıt parçasının yere düştüğünü görerek davrandı. Demek karısı, komşu oğluna aşk mektubu atmak istemişti de mektup yere düşmüştü?

Çıplak ayaklarıyla sokağa fırladı. Yasin de aynı şeyi yapmak istemişti ama gecikmişti. Adam mektubu almış, bas bas bağırmaya, mahalleyi indirip kaldırmaya başlamıştı:

"Utanmaz arlanmaaaz! Evli barklı, çoluk çocuk sahibi karımla sevişiyor komşulaaar, duyduk duymadık demeyin komşulaaaaar!"

Mahalle çın çın ötüyor, elleri sabunlu ev erkekleri, karşıdan karşıya işaretleşerek ve bayram sevinci içinde manzarayı seyrediyorlardı.

"Oğluna sahip ol oğluna... Kaç vakittir gözetliyorum. Benim karımı baştan çıkaran senin oğlun. Allah vermeye, gözü dönmüş boğa gibi saldırıyor kadınlara!"

Yasin içeri kaçmıştı. Babasıysa oğlunu kayırıyordu:

"Hadi hadiii... benim oğlum hiç kimsenin karısını baştan çıkarmaz. Benim oğlum, işte mahalleli şahit, bütün gün dizimin

dibinde tahta siler, bulaşık, çamaşır yıkar, boş zamanlarında da perdeyi indirir, yün örer, nakış işler, yahut yama yamalar!"

Bitirim Leyla'nın kocası elindeki mektubu bayrak gibi sallayarak bağırıyordu:

"İşteee, işte oğlunun namusu! Bak neler yazmış karım, dinleyin, dinleyin mahallemizin arlı namuslu erkekleri, dinleyin!"

Mektubu okumaya başladı:

Canım, ciğerim Yasin,

Akşam sen olmasaydın mümkün değil beni karakola götürmeye kalkamazlardı. Senden utandım. Sen benim canım ciğerim, varım yoğum, her şeyimsin. Sana çeşme başında da söylediğim gibi, senin için deli divane oluyor, çıldırıyorum. Kocam beş para etmez. Zaten onu sevmiyorum. Ama bana varırsan, onu boşar, seni alırım. O zaman seninle mesut oluruz. Ne içkim kalır, ne de haylazlıklarım. Bana söz veriyor musun? Bana varacak mısın?

Bana varacaksan mektubumu oku, hemen şimdi, pencereden başınla ya evet işareti yap ya da hayır.

Her zaman senin LEYLA

Yasin'in babası itirazı bastı:

"Bu mektubu senin karın yazmış. Demek benim arlı namuslu oğlumda gözü varmış. Oğlum peki dedi mi? Başını salladı mı?"

"Sallasın sallamasın. Karıma bu cesareti verdi ya!"

"Benim on parmağında on hüner oğluma çamur sıçratamazsın!"

"Ya sen? Sen benim dünyalar değer karıma?"

"Hadi hadiii... senin soyunu sopunu herkes bilir!"

"Soya sopa ne hacet? Soyum sopum bozuk olsa, kadınlar gibi bıyıklarımı kazıtırdım!"

"Dedenin az harman yeri dişlemediğini iddia edebilir misin?"

"Ya senin baban?"

"Yooo... arlı namuslu babamı ağzına alma!"

"Peki sen benim adam adamcık evinin işleriyle uğraşmaktan, beş vakit namazını kılmaktan başkasını yapmamış dedemi ne diye ağzına alıyorsun?"

"Senin dedenin ne köçek olduğunu bilenler ölmedi daha!"

"Senin babanın başına babam krep atar da oynatırmış!"

"Ooooooşt!"

"Oşt sana, postal!"

"Aynaya baktın galiba?"

"..."

"..."

Kocasıyla Yasin'in babası en ağıza alınmaz sözlerle mahalleye rezil oladursunlar, Bitirim Leyla evden usullacık sıvışıp mahallenin birbirini kesen daracık yollarından hızla uzaklaşarak deniz kıyısına gitti. Akşamki itişip kakışmadan etekliğinin fermuarı bozulmuştu, ama aldırdığı yoktu. Dün akşam bütün mangırlarını Zilli Nigâr'la Mahmure'ye, harbi zar oyununda kaptırmıştı. Şimdi mangırsızdı. Deniz kıyısında, vızır vızır dolaşan polis karılara çaktırmadan, enayi söğüşleyip üçün beşin yoluna bakmalıydı. Birden birkaç enayi karı... üstleri başları harç bulaşıkları içindeydi. Ya işten geliyor ya da işe gidiyorlardı. Hemen iskambillerini çıkarıp yere çömeldi. Başladı üçkâğıt atmaya:

"Bul karayı al parayı. Karayı bulan parayı alıyor. Bu değil, bu da değil, bu!"

Üstleri başları harç bulaşıkları içindeki karılar önce yan yan baktılar. Sonra da dirsekledilер birbirlerini. Daha sonra usullacık yaklaşıp çömeldiler Bitirim'in karşısına. Bitirim Leyla, her işte olduğu gibi, bu işte de kurt, dehşetli bir el çabukluğu içindeydi:

"Bul karayı al parayı. Karayı bulan kazanıyor. Hile yok, hurda yok. Bakın, bu değil, bu da değil, bu. Bunu bulan kazanıyor. Beş bas on al, on bas yirmi al. Elli bas yüz al..."

Çenesi durmuyordu.

İşçi kadınlar o gün haftalıklarını almışlardı. Bakkal, kasap borçlarını kapatacak, evde bütün gün tahta silmek, çamaşır,

bulaşık yıkamaktan imanları gevremiş eksik etek kocalarına üç beş götüreceklerdi. Götüreceklerdi ama, beş basıp on, on basıp yirmi, yirmi basıp kırk, elli basıp yüz almak da hani cazibeli mi cazibeliydi. Zavallı, ağızları var dilleri yok kocalarına açıktan birer pantolon, gömlek, hele hele ceket alıp gitseler, adamcağızların keyfine diyecek olmazdı. Neşeden pantolonlarının paçaları zil çalar, şıpınişi içki masasını kurar, mezelerin daniskasını donatıverirlerdi. Ondan sonra karşılıklı geçerler, kocaman bıyıklarıyla utangaç mı utangaç erkeklerinin iç gıcıklayan utangaçlıklarına baka baka, içleri kabara kabara içerlerdi. Daha olmazsa hızlarını alamaz, çocuklarını yataklarına gönderip erkeklerini kucaklarına oturtur, ilk evlendikleri günleri hatırlatan bir hızla sever, okşarlardı.

İçlerinden iri kıçlı biri usullacık, "Gözümüzü dört açarsak tava gelmez, mantara basmayız," dedi.

Hepsinin aklı yattı buna. Her kafadan bir ses çıkmaya başladı:

"Basmayız tabi..."

"Hep birden basmayalım, teker teker ha?"

"Tabii tabii..."

"Önce sen bas Hatçe!"

"Olmaz şekerim. Leman dururken..."

Sarı Leman az harman yeri dişlememiş, bu yollarda az dolaşmamıştı. Hızlı anasından kalan malı mülkü evli erkekler uğruna, bıyığı bitmemiş taze oğlanlar yolunda yemiş, vurmuş, vurulmuş, içeri düşmüş, içerde esrar satmış, kumar postları idare etmiş, hapishaneyi haraca kesmiş bir kadındı. Evde ağzı var dili yok babacığının ölümüne hep Sarı Leman'ın haşarılığı sebep olmuştu. En sonunda da anası, Leman daha içerdeyken, uzun boylu, genç, yüzüne bakılamayacak kadar güzel bir delikanlı yüzünden Kaptan Nuriye'nin tabanca kurşunlarıyla limanda can vermişti. Anasının beklenmedik ölümü, Kaptan Nuriye'nin içeri düşmesi, Sarı Leman'ı hayli değiştirmişti ama, gene de öc almak isteyen yanı yatışmamıştı.

Hapiste Kaptan Nuriye'yi kollamıştı. Anasının öcünü alacaktı. Fakat olmamıştı bir türlü. Hapishane Müdiresi Yumrukçu Fatma karşısına çekmiş, iyi bir zılgıt geçmişti: Şayet tek durmak istemez, itliği elden bırakmazsa, Başgardiyan Dürdane'ye geniş yetki vereceğini, hapishane bitirimleri Çingene Pembe, Boşnak Hayriye, bıçağından kan damlayan Firdevs'e bir akoz, defterini dürdüreceğini kesinlikle belirtmişti.

Zaten cezası da dolmak üzereydi. Bir gün, anasının öldürülmesine sebep olan sırma bıyıklı Zekeriya'yı gördü. Kaptan Nuriye'yi ziyarete gelmiş, birtakım hediyeler getirmişti. Oğlana kanı kaynadı. Hiç sesini çıkarmadı ama, Kaptan Nuriye'nin daha yatılacak yılları vardı. Ağır Ceza Reisi Nebahat Hanım'ın en azından bir yirmi yıl isteyeceği söyleniyordu. Hapisten çıkar, Zekeriya'nın yolunu keser, Kaptan Nuriye'ye gitmekten menederdi. Gerekirse, anacağının tabanca kurşunları altında can vermesine sebep olan Oynak Zekeriya'yı delik deşik ederek tekrardan düşerdi içeriye.

Dediğini harfi harfine yapmış, tahliyesinin haftasında Oynak Zekeriya'nın yoluna çıkmış, durumu olanca açıklığıyla anlatmıştı. Bir içim su Zekeriya: "A..." demişti, "ben Kaptan Nuriye'yi değil, annenizi seviyordum. Ona baygındım. Birlikte yaşamayı teklif etmişti. Kabul etmiştim. Hatta tam o gece hayatlarımızı birleştirecektik, mahalleden belalım Kaptan Nuriye karşımıza çıktı. Zifir gibi sarhoştu. Çekti tabancasını. İkimizi de vuracaktı. Korkumdan annenizin arkasına saklandım. Fakat anneniz, hani toprağı bol olsun, Allah rahmet eylesin, yürekli kadındı. Bir değil beş Nuriye'yle başa çıkardı. Hemen atıldı Nuriye'nin üstüne. Elinde tabanca berikinin. Patladı. Bir de baktım anneniz kalbinden vurularak yere sırtüstü düştü. Nuriye hiç vakit geçirmeden bileğimden yakaladı, beni bekâr odasına götürdü. O gece namusumu iki paralık etti. Ne yapabilirdim? Ağzı süt kokan bir gençtim. Gece yarısıydı, sokak kapısı vuruldu, polis bayanlar geldi. Kaptanı alıp götürdüler. Şimdi ortalarda kaldım. Beni himayenize alın!"

İşte yakın fabrikalardan birinde çalışan Sarı Leman'ın macerası buydu. Zekeriya'yla yaşıyordu. Hatta onu nikâhlamış, bitirimlikten elini eteğini çekmiş, evine kapanmıştı. Üçkâğıttan iyi bir voli vurursa, bu gece Zekeriyacığını alıp Maksim'e götürecek, baş başa eğleneceklerdi.

Bitirim Leyla ise boyuna kâğıtlarını açıp topluyor, yeniden açarken çenesi durmuyordu:

"Bul karayı al parayı. Karayı bulan parayı alıyor. Bu değil, bu da değil, bu. On bas yirmi al, yirmi bas kırk al..."

Sarı Leman tam karşısına çömeldi Bitirim Leyla'nın. Az önce fabrikadan aldığı haftalığı... Paralarının arasından bir beşlik ayırıp, "At bakalım," dedi.

Leyla attı. Leman safi dikkat kesilmişti. Beşliği "Kara"nın üstüne koydu, fakat yanılmıştı.

Bitirim Leyla, "Ha berekâat," dedi.

Çevresindekiler Leman'ı suçladılar:

"Biz sana o değil, öteki dedikti..."

"Laf dinle biraz kızım..."

Leman'ın tepesi attı, karısına da kızına da okkalı bir gamato salladıktan sonra, "At ulan şunları," dedi.

Leyla bozuldu:

"Yoo, ulanla konuşma!"

Leman'ın da tepesi atmıştı:

"Konuşursam n'olur?"

"Ananın dini olur..."

"Ölmüş anamı karıştırma bak, fena yaparım sonra seni..."

"Beniii? Bıçaktan korksam, bıçakçı dükkânının önünden geçmem imanım!"

Leman'ın canı burnuna gelmişti. Şu ineği şurda iki bıçakta haklardı ama, sarı bıyıklı, bir içim su Zekeriyası ortalarda kalacak, kim bilir belki de elden ele düşecek, sonunda da genelevlere...

İçi titredi. Genelevler aklından bıçak yarası gibi geçti. Koca bıyıklı, bıyıkları badem, ince, yığınla zavallı erkek oralara hep

böyle istemeyerek düşmüşlerdi. Akşamları gözleri dönmüş karılar ayaklı belalar gibi gelir, zavallı erkekleri kollarından hışımla tutarak önlerine öfkeyle katar, yukarıya, odalarına çıkarır, bin bir zulüm, bin bir işkenceyle zavallılara kök söktürürlerdi. Her yanları, azgın kadınların çimdik ya da diş yaraları içinde, bir lokma ekmek için kahırların en dayanılmazına rıza gösterirlerdi.

Zekeriyası da bunlardan biri mi olacaktı?

Aklı gitti. Hayır, bir içim su, taze mi taze Zekeriyası bunlardan biri olmayacaktı!

Paraların arasından yeni bir onluk çıkardı:

"Kısa kes de Aydın havası olsun..."

Bitirim Leyla dikildi:

"Kesmesem n'olur?"

"Aslanım hapisten çıkalı daha altı ay olmadı..."

Leyla için hava hoştu:

"Oralar bizim mekânımız yavrum..."

"Yattın mı?"

"Ben mi?"

"Sen, evet."

"Ohoo... benim yatağım hâlâ serilidir orda!"

"Peki ben seni niye tanımıyorum?"

"Cehaletinden!.."

"Kız ben... bana Leman derler, hapishane kuşuyum ben..."

"O senin dediğin Amasya bamyası. Ufacık ufacık olur da ipe dizip kış için kuruturlar!"

"Hadi o zaman tadına bak!"

"Oynamaa!"

"N'olur?"

"Tavaya kor da zeytinyağında kızartırım balık!"

Kahkahalar yükseldi. Leman baktı ki karşısındaki ağzı çabuğun biri, daha fazla uysa iş uzayacak, belki de iş saldırmaya, makineye varacaktı. Kısa kesti:

"Peki senin eşeğin erkek olsun, at bakalım şu kâğıtları!"

Bitirim Leyla, davayı kazanmışların memnunluğu içinde, kâğıtları el çabukluğuyla atarken çenesi de usulüyle işliyordu:

"Emret abla, fındık kabuğuna gireyim... Hooop, bu değil, bu da değil, bu. Bunu bulan mangırı kazanıyor!"

Leman onluğu bastı ve gene kaybetti. Kaybedince de baba-koca karışık bir gamato salladı. Yeni bir onluk. O da gidince nevri döndü. Zekeriyacığına gene elleri boş mu gidecekti? Gerçi fukara adamcağızın ağzı var dili yoktu ama, gene de yere bakan yürek yakandan korkardı. Tam karşılarındaki apartmanın dördüncü katında oturan Müteahhit Ayşe'yi hiç beğenmiyordu. Kurt gibi bakıyordu Zekeriyacığına. Aklı gitti birden hatırlayınca. Eve geç kalmıştı. Bir an önce gidip bir kıyıya zula olmalı, Müteahhit hergele Ayşe'yi dikizlemeliydi. Han, apartman, yol işlerinde milyonlar vurduğunu işitmişti. Karı, kurt gibiydi. Gerçi Zekeriya namuslu delikanlıydı ama, gene de belli olmazdı. Bıyığı olanın, dini imanı olmazdı. Aracı erkekler kordu araya Müteahhit, baştan çıkarabilirdi sevgilisini. Hani bir çıkarsa da üst baş, giyim kuşam, altına sekiz silindirli hususiyi çekiverse, Zekeriya tav olmaz mıydı?

Geç kalmışçasına, "Ben tüyüyorum arkadaşlar," dedi.

Duymadılar. Herkes Bitirim Leyla'nın çevresini almış, karşısına çömelmiş, kendilerini üç kâğıdın sihrine kaptırmışlardı. Leman'ın hızla oradan uzaklaştığını fark bile etmediler.

Bitirim Leyla boyuna mangır kesiyordu:

"Bul karayı al parayı. Karayı bulan parayı alıyor. Zorla, şerle değil. İşlet kafanı, doldur keseni abla. Hoooop, bu değil, bu da değil, bu!"

Az önce dünya kadar yutulan arkadaşları Belalı Leman'ın kaybını çıkarmak onlara düşmez miydi yani? Yiğitliğe, kadınlığa sığar mıydı? Sapına kadar kadın, arkadaşının felaketine koşar, kaybını kurtarır, kalleş karılar ya da kalleş sokak erkeklerinin manitasına basmış arkadaşını kurtarırdı. Öldü müydü dünyada kadınlık?

Bitirim Leyla ise kendi havasındaydı:

"Bul karayı, al parayı. Karayı bulan parayı alıyor. Hoooop. Bu değil, bu da değil, bu. Var mı?"

Belalı Leman'ın yakın arkadaşlarından Kevser, arkadaşlarını kıyıya çekti:

"Arkadaşlar," dedi. "Kadınlık öldü mü?"

Elleri yüzleri iş karası içindeki kadınlarla delikanlı kızlar safi kulak kesilmekle kalmadılar, kocalarına sövülmüşlercesine baktılar Kevser Abla'ya.

Sarı Neriman, "Ölmedi," dedi.

Kumral Fatoş:

"Hiçbir zaman da ölmez!"

Ve her kafadan bir ses çıkmaya başladı:

"Ne demek istiyorsan açık söyle Kevser Abla!"

"Kadınlığımıza yan bakan mı oldu?"

"Olduysa kim baktı?"

"Çabuk söyle: Kim?"

"Kocasının, kayınbabasının, kayınbiraderinin..."

"..."

"..."

Küfürler yağmur gibi yağıyordu. Kevser Abla, "Öylesi değil," dedi. "Dinleyin beni..."

İri siyah gözleri, yüklü bir göğsü, kalınca bacakları vardı. Belalı Leman'la birlikte, delikanlı, evli erkek yüzünden vurmuş, vurulmuş, içeri düşmüş, içerde de rahat durmamış, sık sık hır çıkarmışlardı. Şayet şimdi Leman'ın kayıplarını çıkarıp yarın ya da az sonra evine götürüp vermezlerse... vermezlerse de değil, bizzat Kevser götürmezse, karının dilinden kurtulamazdı. Zekeriya'ya nasıl tutkun olduğunu, tam karşılarındaki Müteahhit Ayşe'nin Zekeriya'ya nasıl hallendiğini, bunaysa Leman'ın nasıl ifrit olduğunu biliyordu.

"Leman'ın kayıplarını çıkarmalıyız!" dedi.

Kadınlarla kızlar bakıştılar: Nasıl çıkaracaklardı? Metazori mi? O zaman iş kanunsuzluğa biner, kanunsuzluğa binince de karakol, karakoldan mahkeme, mahkeme, derken kodes...

"İyi ama," dedi Kumral Fatoş, "karakolluk olursak ya?"

Kevser:

"Neden karakolluk olacakmışız? Metazori almayacağız ki kadının elinden?"

"Ya?"

"Paralarımızı birleştirip oynayalım. Açalım gözlerimizi. Arkadaşımızın kaybettiğini..."

Anlamışlardı:

"Oldu," dedi Sarı Neriman. "Bak buna diyeceğim yok..."

"Benim de diyeceğim yok."

"Ya benim? Dünden yok!"

"..."

"..."

Bul karayı al parayı'cı Bitirim Leyla ortalarda bir şeyler dönmekte olduğunu çakıyorsa da ateş almadığından, şavullayamıyordu. Gene de anlamamıştan gelerek:

"Nâzan almaz, basan alır. Bul karayı al parayı. Hooop... Bu değil, bu da değil, bu!"

Çevresini iştahla alıveren karılara çekingenlikle baktı.

Karıların ellerinde ikişer, üçer, beşer onluk. İlkin Kevser çömeldi:

"At bakalım, basalım. Madem Nâzan almıyor, basan alıyor, at!.."

Sarı Neriman, "Şartımızı da söyle, sonunda dan dun olmasın!" dedi.

Bitirim Leyla'nın çekingenliği artıvermişti. Elinde üçkâğıtlar, karılarla kızlara şaşkın şaşkın bakıyordu.

"Şart"ı Kumral Fatoş attı ortaya. Bitirim Leyla bir an düşündü: Ne kaybı olurdu? Üç kâğıdını yere atacak, üç oyuncu ayrı

kâğıtlara birer onluk basacaklardı. Hangisi bilirse... Birden uyandı. Bilemeyenlerin paralarını alacak, Leyla'ya hava kalacaktı.

Tam, "Yok arkadaş, olmaz öyle şey," diyecekken, Kevser Abla, "Her kayıpta sen de bir onluk sökülecek sin!" dedi.

Leyla'nın tepesi atmıştı:

"Kıyak dalga haa..."

"Niye?" dedi Kevser.

"Niyesi var mı? Her seferde biriniz kazanacak ve benim onluğu sürükleyeceksiniz. Var mı böyle numara?"

Elinde kâğıtlar ayağa kalktı.

Kevser Abla yakasına yapıştı:

"Nereye?"

"Vazgeçtim üçkâğıt atmaktan!"

Çevresini alıverdiler:

"Senin vazgeçmenle olmaz. Ya dediğimizi kabul edersin ya da..."

Bitirim Leyla yakasını destelemiş Kevser'in eline vurdu:

"Çek elini entarimin yakasından be!" dedi. "Posta mı koyuyorsunuz bana?"

İki adım geriledi, cebinden parlak demirli sustalısını çıkarıp şakırtıyla açtı:

"Yaklaşmayın, bak. Babam kocam olsun, yaklaşanı delik deşik ederim!"

Fakat bir anda kadınlarla yeniyetişme kabadayı kızların kuvvetli kolları arasında kalıvererek hoşafının yağı kesildi. Bir silkindi, iki silkindi; baktı ki olacak gibi değil, "Poliiiis," falan diye bağırmanın da faydası yoktu. Buralar şehrin dışıydı. Allah'ın bol, kulunun az olduğu yerler. En iyisi anlaşmaktı galiba. Yelkenleri indirdi:

"Yahu bir şaka yapalım dedik, hemen de ciddiye aldınız be!"

Kevser Abla sustalıyı elinden aldı:

"Bir daha," diye katladı, "kamanı kınından çektin mi vur!"

Ve sustalıyı ortasından kırıp kenara fırlattı.

"Peki Kevser Abla, dediğin gibi olsun. Şimdi emret..."

"Emri memri yok arkadaş. Uzun lafın kısası, arkadaşımız Leman'dan demin söğüşlediğin mangırları ver bize, istediğin yere çek git!"

Leyla'nın aklı başına geldi birden. Hapishane arkadaşlığı ve bilhassa omuzdaşlık raconu buydu işte: Arkadaşın sıkıntıdaysa yardımına koşacak, etrafında bela dolaşıyorsa gözünü budaktan sakınmayacaksın!

"Kolay," dedi. "Kolay arkadaşlar. İşte şimdi sevdim sizi. Benden mangırları alıp ona mı götüreceksiniz?"

"Tabii," dedi Kevser.

"Güzeel. Madem böyle, ben de sizinle geleyim, Leman Abla'ya mangırlarını kendim toka edeyim, ha?"

Kumral Fatoş elinin tersiyle çenesine vurdu Leyla'nın:

"İnek! Bize itimadın yok mu?"

Leyla şaşaladı:

"Estağfurullah abla.. Şerefsizim o maksatla söylemedim. Sizinle, hepinizle arkadaş olmak istiyorum. Beni arkadaşlığınıza layık görmüyor musunuz?"

Bir anlık susuştan sonra bakışlarıyla anlaştılar: Ne çıkardı? Maksadı uysallıkla karakol civarına gelip yaygarayı basmak bile olsa, sonunda kendisi suçlu düşerdi. Zorla almıyorlardı paraları. Bu paralarıysa o, üçkâğıt yani manita yoluyla arkadaşlarından almış, daha açık, daha bitirim deyimiyleyse arkadaşlarını söğüşlemişti.

"İyi ya," dediler. "Haydi, yürü..."

Yan yana yürüdüler. Leyla'nın maksadı, kadınların aklına gelen gibi değildi. Başta deminki Leman, sonra da şu birbirlerine iyice tutkun oldukları anlaşılan kadınlarla gerçekten de arkadaş olmaktı maksadı.

Birtakım sokaklardan geçip Leman'ın derme çatma evinin bulunduğu sokağa gelince Kevser, "Durun," diye fısıldadı.

Durdular. Durdular ama ne vardı? Görünürde hiçbir şey. Aslında ise durum korkunçtu: Leman, bıçağını çekmiş, evlerinin karşısındaki apartmanın sokak kapısının önüne park edilmiş pırıl pırıl hususinin yanına saklanmış, galiba da sevgilisine askıntı Müteahhit Ayşe'nin inmesini bekliyordu ki, birden takmış takıştırmış, sürmüş sürüştürmüş, iki dirhem bir çekirdek Ayşe kapıya çıktı. Leman avını tam da sotasına getirmişti, fırladı. Elindeki bıçakla saldırdı:

"Zekeriya evde yok. Söyle nerde?"

Ayşe gürültüye pabuç bırakacaklardan değildi. O da nasıl olsa her an bu karının pususuna düşeceğini tahmin ettiği ve bu sabah da Zekeriya'yı hususisine atıp Boğaz'daki büyük otellerden birine götürdüğü, sonra da delikanlının Leman'la nikâhsız oturduğunu öğrenince ahbaplarından Fethiye Hanım'ın evine sakladığı için tınmadı bile.

"Zekeriya'nın bekçisi değilim ya!"

"Bekçisisin karı!"

"Ağzını bozma, karı anandır!"

Küfürler geceyi adamakıllı doldurmuş, aydınlık pencerelerde ev erkekleri, birbirlerinin omuzlarına tutunarak dışarda olup bitenleri öğrenmeye çalışıyorlardı.

"Ölmüş anam? Ölmüş anam ha?"

"Ne var? Ölmüşse ölmüş. Yıkıl karşımdan bak!"

Bitirim Leyla, Müteahhit Ayşe'nin elindeki tabancayı uzaktan fark edince usullacık geriledi, evlerden birinin kurşun falan tutmayacak duvarının kıyısına siper aldı. Zaten Kevser'le ötekiler de onu unutmuşlar, Leman'ın yardımına koşmuşlardı. Çok geçmeden elektriklerin zorla aydınlattığı sokakta tabancalar patlamaya, kurşunlar vızır vızır gelip geçmeye başladı. Bitirim Leyla baktı ki işin sonu karakolda, daha sonrası da mahkemede bitebilir, tabanları kaldırdı. Ardında vurulan kadın çığlıklarının sürüp gittiği, tabanca patlamaları dolu bir sinema bırakıp anacaddeye attı

kendini. Soluk soluğaydı. Ne halleri varsa görsünlerdi. Cebinde Leman'ın mangırları, hemen oracıktaki bir şaraphaneye daldı.

Şaraphane, İstanbul'un eski bitirimlerinden Yanbastı Meryem'indi. Geniş karınlı bir küpü hatırlatan Meryem, omuzu, beli, kalçalarıyla kısa, tıkız bir silindiri de hatırlatıyordu ama, ağır değildi. Vurma, vurulma, kırma, dökme işlerinde sıfır numara!

Bitirim Leyla'yı şaraphaneye öyle bet beniz atmış, telaş içinde girer görünce, gene bir "manzara" olduğunu o saat çakmıştı. Leyla'nın karşısına dikildi:

"Ne o kız? Bu telaşın ne?"

Bitirim Leyla onu omuzundan tezgâha itti. Az önceki kapışmanın etkisi altındaydı.

"Sorma," dedi.

Meryem büsbütün meraklandı:

"Ne sorması? Yoksa aklıma gelen gibi mi?"

"Nedir aklına gelen?"

"Elinden bir kaza mı çıktı?"

"Yok canım, benim elimden değil. Değil ama, az kalsın deriyi tuzlayacaktık..."

"Sebep ne yahu, anlatsana!"

Bitirim Leyla üçkâğıt manzarasını, kazandığı söğüş paraları es geçerek, olanları heyecanla, çabucak anlattı. Meryem, Müteahhit Ayşe'yi de tanıyordu, Leman'ı da. İkisi de gözünü budaktan sakınmaz, vurucu kırıcı karılardı.

"Demek Zekeriya'nın yüzünden birbirlerine kıydılar?"

"Öyle sanıyorum."

Meryem kızdı:

"Ulan inek, sanıyorum ne kelime? Orada değil miydin?"

"Oradaydım ama..."

"E?"

"Bıçaklar, tabancalar fora olunca..."

Anlamıştı Meryem:

"Şafak attı, pami ha?"

"Kaza kurşununa gelmek de vardı be Meryem..."

"Ulan az kaltabanlardan değilsin hani..."

Garsonuna seslendi:

"Hasibe kız, şarap ver şu manzarası bozuğa!"

Garson Hasibe kara kuru bir kadın, varlıklı bir ananın bir tek kızıydı. Babasını hatırlamaz. Kalpten mi ne, çamaşır leğeni başında bir sabah... Babası rahmet-i rahmana kavuşunca, anası, daha rahmetli kocasının kırkı çıkmadan babasının gözü, cıva gibi bir oğlanı nikâhladı. Anası ellinin üstündeydi, oğlan on sekizinde. Bacakta bol paça pantolon, saçlarda tonla briyantin... Kadını haftasına avucunun içine aldı. O yetmezmiş gibi, Hasibe'ye de kendini sevdirdi mi? Hasibe oldu sırılsıklam âşık. Artık varsa Ali yoksa Ali. Ali'nin yüzünden anayla kız arasına hır girmişti. Ali genç, Hasibe genç, tam birbirlerine göre. Bir gün Hasibe, üvey babası Ali'nin sözüne uyarak, genç adamı aldığıyla kaçtı. Bunu öğrenen Hasibe'nin annesi çıldırdı. Şimdi hâlâ akıldan yaya, akıl hastanelerinden birinde, iki taşı birbirine vurarak ve "Aliii, Ali" diye inler durur. Kadın akıl hastanesinde inleyedursun, Hasibe de kendini Ali'ye fena kaptırmıştı. Ali bütün gün saçlarını tarar, pantolonunu ütületir, ayaklarında sivri burun, yumurta ökçe, sabahtan akşama kadar gezer dolaşır. Fındıkçıdır haa! Ardına düşen genç, bitirim, üstelik eli kamalı, tabancalı kızlarla, yüzlerinden şer, bela akan sabıkalı karılara boş verir. Büsbütün boş verdiği de söylenemezse de, gene de kurnazdır.

Gel zaman git zaman, Hasibe, akıl hastanesine düşen anasından kalanları sattı savdı, Ali'nin boğazına geçirdi. Geçirdi ama yarandı mı? Ne gezer! Nihayet el elde, baş başta kalıp da mangırlar suyunu çekince, Beyazıt'taki bu şaraphaneye garson oldu. Alacağına karşılık bol bol içiyor, gece gündüz dükkânın içinde bir uyurgezer gibi dolaşıyordu.

Bitirim Leyla için patronu Meryem'in emrettiği şarapla mezeleri getirip önlerine koydu. Bitirim Leyla bu Garson Hasibe'yi de çakıyordu. Başından geçenleri biliyor, acıyordu

ona. Cebinde hazır parası varken bir bardak da Hasibe'ye ısmarlasa ne çıkardı?

"Hasibe!"

Hasibe sanki derin uykusundan uyandı:

"Hop abla!"

"Boş bir bardak getir..."

Çakmıştı: Leyla Abla şarap iyedecekti galiba. Sevindi. Son günlerde pek uğramayan Ali'yi düşünmekten adeta hastalanmıştı, içti mi dünyayı, bu arada Alisini de unutuyordu. İçmedi mi, yandı!

Boş bardakla iştahla geldi:

"Buyur abla..."

Bitirim Leyla şişesinden Hasibe'nin bardağını doldurdu.

Hasibe sevinç içindeydi:

"Yaşşa abla, nur ol!"

"Sen de nur ol, hep nur olalım... Ne haber seninkinden?"

Hasibe derin bir iç geçirdikten sonra, "Sorma abla," dedi. "Sorma!"

"Niye?"

"Bana boş veriyor artık!"

Elinde siyah şarap dolu bardak, gözlerinden ip gibi yaş akmaya başladı. Bitirim Leyla sorduğuna pişman olmuştu.

"Boş ver hayırsıza," dedi. "Zehirden şifa, o.....dan vefa!"

Hasibe boynunu büktü:

"Deme be abla, Alime o..... deme. Kanı biraz fazlaca kaynar, hepsi bu. Ne yapsın? Allah onu öyle yaratmış. Onun canı sağ olsun da canımı, ciğerimi yesin isterse!"

Meyhane sahibi Meryem, şaraphanenin sigara dumanı yüklü, alkol kokulu havasına gürledi:

"Kız Hasibeee!"

Şarabını tam dikecekti:

"Evet abla?"

"Müşterilere baksana, inek!"

---

* Harekete hazır, tetikte.

"Geldim abla!"

Dolu bardağı alesta* tepesine dikti, ağzını koluyla sildi, şaraphaneyi omuz omuza doldurmakta olan kadınlı, genç kızlı yeni müşterilere seğirtti.

Bitirim Leyla'nın kafasında az önceki vurup vurulmalar... Kim kimi vurmuştu acaba? Elinde pırıl pırıl Browning'iyle Müteahhit Ayşe'nin Bitirim Leman'ı mıhlaması gerekirdi. Şayet böyle bir şey olduysa, Leman vurulup deriyi tuzladıysa canı cehennemeydi. Yok Ayşe'yi temizlediyse, en azından bir on beş yılla "aslan yatağı"nı boylardı ki, her iki hâlde de Leyla'ya göre hava hoştu.

Geç vakit şaraphaneden zilzurna çıktı.

Beyazıt Meydanı kızlarla kadınların sarhoş naraları içindeydi. Azılı kadınlarla kafayı çekmiş genç kızlar ortalığa sanki bela ararmışçasına dağılmış, karılarının yanında efendi efendicik, ağır uslu giden arlı, namuslu ev erkeklerine sataşıyor, şurasını burasını sıkıp zavallıları bağırtıyorlardı.

Tam bu sırada bir ev erkeğinin hayâ dolu sesi can havliyle geceye yayıldı:

"Aaaay... terbiyesiz!"

Bitirim Leyla sesin geldiği yana koştu, koşunca da adeta çarpıldı: Vay anam vay... Bu ne güzellikti böyle? Sarı saç, sarı bıyık, daracık pantolon... Ayaklarda sivri burun parlak rugan iskarpinler...

Gözü dönmüş bir kız parladı:

"Terbiyesiz, sensin kahpe!"

Genç adamın yanındaki kadın herhalde yüksekçe bir dairede memur falan olmalıydı. Bitirim kızın yanına hanım hanımcık gitti:

"Çok ayıp," dedi. "Size hiç yakıştıramadım."

Belalı genç kız, o yeniyetişmelerin baştan aşağı palavrasıyla, "Ben de yanındakini sana yakıştıramadım," dedi.

"O neden o?"

"Sen kartaloza kaçmışsın, oysa..."

"Oysa?"

"Bana göre!"

"İyi ama evladım, o benim nikâhlı kocam!"

"Fark etmez. Biraz müsaade et de..."

"Evet?"

"O biçim işte."

Memuru hatırlatan kadın cebinden fırıldaklı düdüğünü çıkarıp üst üste öttürünce, sağdan soldan bekçi, polis kadınlar koşarak geldi ve hanımın çevresini alarak selam durdular.

Hanım kısa ve kesin emrini verdi:

"Şu kızı alın. Davacıyım. Ben de az sonra geliyorum..."

Kız birden ayılmıştı. Neye uğradığını bilmeyenlerin şaşkınlığı içinde semt karakoluna götürüldüğü zaman sarhoşluğu iyice geçmişti. Buralar düşmediği yerler değildi. Nezarethanenin, berduş kadınların uzanıp sızaki yaptıkları toprak zemine uzandı.

Bitirim Leyla eve yollandı.

Mahalle uykuya geçmişti. Yan yatmış, bağdaş kurmuş, yuvarlanırken bir yana tutunakalmış harap evler kalabalığında hemen hemen hareket yoktu.

Gece yarısından sonra iki civarı olmalıydı.

Uzaklarda bir bekçi düdüğünün uykulu sesi. Bu ses Bitirim Leyla'nın aklına yaşlı bekçi karıyı getirdi gene. Ne zaman mahalleye böyle sarhoş ve geç gelse hep bu bekçi karıyı, daha çok da bekçinin kumral bıyıklı, boylu poslu oğlunu hatırlardı. Trikolarda çalışan bu delikanlının ardına düşen düşeneydi. Fabrika başustası Naciye kara sevdalıların başında geliyordu. Sonra, fabrika muhasebe servisinde irili ufaklı yığınla bayan memur ardındaydı. Hatta fabrikanın altmışlık sahibi Nuriye Nine bile kendi kendine alıp alıp veriyordu. Ama delikanlının hiçbirine aldırdığı yoktu.

Bitirim Leyla şarap isi karışık bir nara patlattı.

Harap evler kalabalığından ibaret mahalle sanki bir yanına iğne dürtülmüşçesine irkildi. Bitirim Leyla'nın bir kıyıya şöylece

uzanakalmış kocası uyanıp sıçradı, pencereye koştu. Dışarı baktı. Tam bu sırada bekçi kadının fırıldaklı düdüğü öttü:

"Fırrrrrr!"

Bitirim Leyla'nın da istediği buydu:

"Ooooooşt!"

Bekçi kadın birden öfkelendi. Evinde arlı namuslu kocası, nur topu gibi çocukları bulunan bu suya batmaz gene kafayı çekmiş, yani deveye binmişti. Her gece her gece mahalleliyi en tatlı uykularından uyandırır, milleti rahatsız ederdi. Masum kocasının hatırı için semt karakoluna götürmemişti şimdiye kadar ama, bu gece gerekirse gözünün yaşına bakmayacaktı.

Bitirim'in "Ooooooşt!"una karşılık verdi:

"Fırrrrrr!"

Bitirim Leyla eceline susamış gibi, "Ooooooşt!" diye bağırdı yeniden.

Mahalle uyanmıştı. Pencerelerde yataklarından fırlamış, uykulu gözlerle bakışan ev erkekleri, kapılarda meraklı aile reisi kadınlar.

"Ne o yahu, ne var gene?"

"Ne olacak, mahallenin kabadayısı Bitirim Leyla deveye binmiş gene!"

"Derdi neymiş?"

"Çakmıyor musun?"

"Sakın bekçi karının oğlu dalgası olmasın?"

"Kaldır ayağını, üstüne bastın."

"..."

"..."

Mahallenin kırkı aşmış bekçisi Zalha Ana koşarak gelmişti:

"Ne o gene Bitirim, ne oluyor?"

Bitirim Leyla sarhoş gözlerle bekçi kadının yüzüne baktı baktı, göğsünü yumrukladı:

"Ölüyorum, şerefsizim ölüyorum ha!"

Bekçi kadın şaştı:

"Niye, ne var?"

"Anlamıyor musun?"

"Neyi?"

"Derdimi."

Bir şeyler sezer gibi olan Bekçi Zalha, "Anlamıyorum," dedi sertçe. "Neyse, açık söyle de derdine deva olalım."

Leyla aşırı sarhoşluğunun verdiği cıvık içtenlikle bekçi kadının boynuna sarıldı. Yanaklarını öpmek istedi ama, bekçi kadın göğsünden hınçla itince Leyla kıçüstü yuvarlandı. Kalkmaya çalışırken kocası, ardında irili ufaklı çocuklarıyla koşarak geldi:

"Karımı öldürüyorlar!"

Bitirim Leyla çevrelerini alıveren mahalleli ile kocasının masum bakışları arasında yerden sarhoş sarhoş fırladı, bekçi kadının üstüne yürüdü. Elinin tersiyle bir tokat!

Bekçi kadın beklemiyordu. Ne olduğunu şaşırarak düdüğüne sarıldı. Üst üste çalmaya başladı:

"Fırrrrr, fırrrr, fırrrrr..."

Düdük seslerine komşu mahalle bekçilerinin düdük sesleri karşılık verdi. Sonra da iki bekçi kadın koşarak olay yerine geldiler:

"Ne var, ne oluyor?"

Bu yirmi beşle otuz arası, sarı saçları permanantlı, akça pakça bir genç kadındı.

"Şu Allah'ın belası gene eşşekler gibi içmiş, bana tokat attı!"

Esmer, kırklık öteki bekçinin gözleri büyüdü:

"Neee? Tokat mı attı? Hükümetin bekçisine ha?"

Bitirim Leyla, koluna tutunmuş ağlayarak kendisine sakin olmasını tavsiye eden kocasını itti, bekçilerin karşısına dikildi:

"Bu kadının oğluna tutkunum. Kocamı boşayıp oğlunu almak istiyorum. Uzun lafın kısası bu."

Başta bekçiler, mahalleli bu cesarete şaştı. Bekçi Zalha'nın da kanına dokunmuştu. Yaka paça semt karakoluna götürürlerken, Bitirim'in kocası, ardında irili ufaklı çocuklarıyla sürükleniyor, yalvarıyordu:

"Bekçi ablalar, yalvarırım, ona değil bize acıyın. İki kadeh atmış, ne dediğini bilmiyor. Ben namuslu bir erkeğim. Karım hapse girerse ortalarda kalırım. Irzım, namusum perişan olur. Yalvarırım acıyın bize!"

3

Bitirim Leyla işin şakası olmadığını anlamıştı. Artık iş işten geçmiş, semt karakolunun yolu tutulmuştu. Şimdi karakola gidecekler, bayan komiser durumu öğrendikten sonra ağzını açacak, gözünü yumacaktı.

Biraz ayılır gibi olmuş, kendine gelmişti.

Hiç sevmiyordu bu huyunu. İki kadeh şarap, birkaç duble rakı içmeyegörsün... Çamurlaşıverir, başlardı evli erkeklerle ergen delikanlılara sataşmaya. Bir de şıpsevdiydi ki, bir delikanlı ya da karısının yanında âri namusuyla oturan ev erkekleriyle göz göze gelmesin! Hemencik içinde, içinin ta derinlerinde bir yerler kımıldamaya başlar, sonra da bir alevdir benliğini sarıverirdi.

Hele böyle zamanlarda sarhoşsa!

Artık ne kanun, ne polis, ne bekçi ne de erkek ya da delikanlıların sahipleri! Göz koyduğuna açıktan açığa sataşmaya, şurasına burasına el atmaya başlar, bu yüzden çıkacak rezaletleri umursamazdı.

Birinde Beyoğlu'nda gözüne ilişen bir delikanlıya balta oluşu...

Annesinin yanında kuzu kuzu giden delikanlı birden dikkatini çekmiş, yolunu değiştirerek arkalarına takılmıştı. On yedi, on sekiz yaşlarında gösteren iriyarı delikanlı annesinin yanında efendi efendi gidiyordu. Bitirim Leyla hızlı adımlarla önlerine geçmiş, sonra birden geri dönerek yüz yüze gelmişti. Bu yüz yüze geliş ânında anayla oğulun aralarından sertçe geçerken delikanlıya, "Yavrum" demiş, delikanlının yanakları al al olmuştu. Annesi büyük bir işyerinde esaslı bir işbaşındaydı. Şıp, durmuş, "Ne dedin, ne dedin?" diye Bitirim'in karşısına dikilivermişti.

Bitirim zifir gibi sarhoştu. O anda değil delikanlının annesi, kim olursa olsun postasını kor, işi uzatırdı.

Elleri arkasında o da kadının karşısına dikilmişti:

"Ne mi dedim?"

"Evet, ne dedin?"

"Yavrum dedim!"

"Terbiyesize bak. Kart karı utanmıyor da. O senin harcın mı?"

"Tabi harcım. Sana ne? Biz onunla anlaştık bile."

Kadın bu pervasızlık karşısında çılgına dönmüştü:

"Deli misin sen be? Benim kim olduğumu biliyor musun?"

"Kim olursan ol be!"

Delikanlının üstüne yürümüş, genç adamı bileğinden yakalayıp sürüklemişti. Beyoğlu'nun akşam saat beş kalabalığı, bu çekme çekilme, çekildiği yana gitmeme direncini sarıvermiş, delikanlıya hallenen yeni yeni Bitirim Leyla'lar işe karışmıştı:

"Ne o yahu, ne oluyor?"

"Kim kime ne yapmış?"

"Şu karı delikanlıya mı asılmış?"

"Hani asılınmayacak gibi de değil ha!"

"Allah özene bezene yaratmış."

"Yanındaki kim?"

"Anasıymış."

"Lakin Lokman Hekim'in ye dediği ha!"

"..."

"..."

"..."

Bitirim Leyla ise hâlâ delikanlının bileği avucunda, genç adamı çekip duruyordu. Genç adamsa, "Anneciğim, anneciğim!" diye çırpınıyor, direniyordu. Bitirim Leyla baktı ki durum tatsız, genç adamı falan bırakıp tüydü. Çünkü işin şakaya gelir yanı yoktu. Sağdan soldan bayan polisler ile bekçiler görünmüşlerdi.

Bütün bunları düşünerek bekçilerin arasında semt karakoluna giderken, bir biçimine getirip gene kirişi kırıp kıramayacağını

düşündü. Bir yandan da kulaklarında kocasının az önceki yalvaran sesi: "Bekçi ablalar, yalvarırım, ona değil bize acıyın. İki kadeh atmış, ne dediğini bilmiyor. Ben namuslu bir erkeğim. Karım hapse girerse ortalarda kalırım. Irzım, namusum beş paralık olur. Yalvarırım acıyın bize!"

Birden bozuldu. Gerçekten de işlediği suç şaka maka üç beş ay hapse girmesine vesile olabilirdi. O zaman kocası, çocukları ne yaparlardı? Acaba işi tatlıya bağlayamaz mıydı?

İki yanındaki bekçi kadınlara baktı. Sağdaki bekçi hâlâ öfke içindeydi. Kadın düpedüz asılmıştı taze oğluna. Hem de pervasızca. Böyle ırz düşmanı itlere aman vermemeliydi ki, el âlemin ağzı süt kokan, gözü açılmamış delikanlılarının ahlakı bozulmasındı.

"Ne bakıyorsun kız?"

Bitirim Leyla:

"Kim, ben mi?"

"Yok anan. Ben miymiş."

"Ne yaptım ben sana yahu? İki kadeh içmiş, kafayı bulmuş, biraz neşelenmişsek kıyamet mi koptu?"

"Az sonra karakolda görürsün. Kıyamet mi koptu, zelzele mi oldu?"

"Yani beni sahiden karakola mı götürüyorsunuz şimdi?"

"Yooo... Bayram yerine götürüyoruz, salıncağa dolaba bindirmeye."

Bitirim Leyla:

"Yapmayın be bekçi ablalar. Biliyorum suçluyum, ne yapsanız hak, ama gelin beni salıverin, bitsin gitsin."

İki bekçi kadın sinirli sinirli güldüler. Bitirim'in solundaki sarışın sağdaki arkadaşına baktı:

"Ne diyor bu?"

"Ne diyecek, anladı karakoldan cezaevine yolunun düşeceğini."

Sarışın:

"O, suç işlemeden lazımdı. Suç işledin, kanun yakana yapıştı."

"Bizden çıktı iş. İstesek de bırakamayız seni, suçlu düşeriz."

Karakola geldiler.

Bitirim Leyla'nın kalbi kötü kötü çarpıyordu. Bir şey değil, komiser bayan da öfkelinin biriydi. En son vukuatında karşısına çekmiş, "Bir daha karşıma geleyim deme," demişti!

Nitekim bekçilerin arasında komiserin odasına girince, bayan komiser ona bir an baktı. Sonra, "Nee..." dedi. "Sen ha?"

Bitirim Leyla'da şafak atmıştı.

"Valla komser hanım, suçum yok bu sefer."

Bayan komiser masasından çıktı, Leyla'nın tam karşısında durdu. Elleri arkasında, sordu:

"Demek suçun yok?"

"Allah'ın bin bir ismi hakkı için suçsuzum."

"Demek seni camide namaz kılarken yakalayıp getirdiler."

"?.."

Bayan komiser Bitirim Leyla'nın ağzını kokladı:

"Leş gibi şarap kokuyorsun. Sen bu kadar mazot aldıktan sonra dünyaya kafa tutarsın be!"

Bekçilere döndü:

"Nedir suçu, niye getirdiniz?"

Sarışın bekçi bayan arkadaşına baktı. O, biraz da sinirli, "Efendim," dedi. "Gecenin bu saatinde mahalleye naralarla geldi. Biraz uzaklardaydım, narasına sert bir düdükle karşılık verdim. Susacağı yerde 'oooşt' diye beni köpek yerine koydu. Yanına geldim, baktım ayakta duramadıktan başka oğlum için artık eksik konuşmaya başladı."

Bayan komiser, "Yaaa," dedi. "Neler söyledi?"

Esmer bekçi kızardı bozardı, sonra irade ile, "Herkesin ırzı, namusu böyle kendini bilmezlerin oyuncağı değil," dedi. "Üzerine titrediğim, hayatta varım yoğum oğluma göz koymuş meğer. Hem de bunu herkesin içinde, bağırarak söyledi. Ben bu noktadan davacıyım efendim!"

Bayan komiser kıpkırmızı kesildi. Masasına geçti, zile bastı, koşarak gelen bir polis bayana, "Al bunları, gereken işlemi yap, evrakları bana getir!" dedi.

Bekçilerle Bitirim Leyla komiserin odasından çıktılar. Salonda Leyla, kocası ile çocuklarını görünce büsbütün bozuldu. Kocası, iki gözü iki çeşme ağlıyor, çocuklar ise babalarının çevresinde mahzun bakışıyorlardı. Bitirim Leyla başının sert bir hareketiyle kocasına, "Git komsere ağla, yalvar!" demek istedi.

Adam çocuklarını önüne katarak komiser bayanın odasına girdi:

"Bayan komser," dedi ağlayan sesiyle, "karıma acımazsanız bile bana, çocuklarıma acıyın. Onu hapsederseniz aç kalırız. Ondan başka sahibimiz yok..."

Komiser bayan zavallı adama, çocuklara baktı. Gerçekten de bu namuslu ev erkeği ile çocukların ne suçu vardı? Ama ok yaydan çıkmış, mesele kanuna intikal etmişti.

"Karınızın kırdığı ceviz kırkı çoktaaan aştı. Biliyorsun bunu, değil mi?"

"Ah bayan komser, yerden göğe kadar haklısınız ama söz geçiremiyorum ki..."

"Karın suya batmazın biri. Irza, namusa dolanmak onda, barbutla kumar onda, üçkâğıt atmak onda, manita, söğüş, tav, dızdızcılık* hep onda. Tutulacak iyi bir yanı yok!"

Bitirim Leyla'nın kocası bütün bunların böyle olduğunu herkesten iyi biliyordu, ama gene de karısıydı. Yani küçük tanrısı.

"Haklısınız bayan komser ama ne yapayım? Karım bulunmuş bir sefer, ne kadar kötü olsa..."

Bayan komiser kısa kesmek için:

"Mesele kanuna intikal etmiştir, bence yapılacak hiçbir şey yok!"

Eliyle odasının kapısını gösterdi. Zavallı koca çocuklarını önüne katıp çıktı. Karşı odalardan birinde karısının ifadesini alan daktilonun sesi duyuluyordu. Pencereye yavaşça sokuldu. İçeri baktı:

---

* Basit makinelerde fazla özenilmeden kâğıtlara renkli olarak basılan paraları piyasaya sürme işi.

Tam o sırada karısının ifadesi alınmış, demir parmaklıkların arkasına konulmuştu. Karısını birtakım bitirim karılarla kızların bulunduğu demir parmaklıklı nezarethanede görünce içi kötülendi:

"Ayyy!" diye oradaki iskemleye kendini bıraktı.

Kadın bekçilerle polisler koşuştular. Çocukları çevresinde, "Baba baba!" diye ağlaşıyorlardı.

Bitirim Leyla'ya gelince... Dünya yansa içinde hasırı yoktu. Karakol nezarethanesinin demir parmaklığı ardındaki tavcı, manitacı, ırz namus düşmanı, yankesici, hırsız karıların topuna birden, "Marabayın arkadaşlar!" çekti.

Toplum düzeninin bitleri, keneleri, mikropları demek olan tutuklanmış bitirimler "yeni gelen"e şöyle bir bakıp tükürür gibi başladılar:

"Maraba!"

"Merhaba!"

"Hoş geldin!"

"Cigaran var mı, cigaran?"

"Destur kızım destur, karı daha yeni geldi. Soluğunu alsın bakalım."

"Vukuatın ne aslanım?"

Bunu eski bitirim, kırdı kaçtı, kırış kırış bir kocakarı sormuştu. Leyla şöyle bir baktı, cebinden birkaç tanesi içilmiş sigara paketini çıkarıp kocakarıya fırlattı:

"Arkadaşlara dağıt!"

İçeriye, yani kodese gireceğine aklı kesmeye başladığı için şimdiden kodes raconuna uymak zorunluluğunu duyuyordu.

Sigaralar, bir parça kemik için boğuşan köpekleri hatırlatarak kapışılmış, birer kıyıda ateşlenmişti. Yüzünde kapanmış derin bir bıçak yarası taşıyan koca burunlu, kalın dudaklı bir manitacı sordu:

"Karı mı şişledin?"

"Hayır," dedi Bitirim.

Bir başkası:

"Ya?"

Bitirim Leyla bir hamlede suçunu özetleyiverdi:

"Ben bu gece buraya oğlan kaçırmak, adam şişlemek suçlarından düşebilirdim asıl. Lakin ite kurda uymadım."

Gene kimse tatmin olmamıştı. Saksağanı hatırlatan sıska bir karı sordu:

"Demek bıçağın o kadar keskin?"

Bitirim Leyla, "Evvelallah," dedi.

"Yani kaçtan aşağı olmaz?"

Yerinden çekirge gibi sıçrayıp kalktı. Bitirim Leyla küçümseyerek güldü:

"O ne aslanım? Bir sıkımlık canın var zaten. Otur oturduğun yerde!"

Saksağan aşağılanmaktan ifrit oldu. Ellerini arkasına koyarak Leyla'ya birkaç adım yaklaştı:

"İyi ya, madem bir sıkımlık, sıkıver hadi!"

"Milleti kendime güldüremem."

Saksağan deliye döndü.

"Ah ulan ah... Sen bana bu sözleri kulun az, Allah'ın bol olduğu bir yazının yüzünde söyleyecektin ki..."

"Ne olurdu?"

"Orasını Allah bilir artık!"

Bu sefer Leyla yaklaştı:

"Ulan saksağan, ateş olsan düştüğün yeri yakarsın. Bırak ki bir tokat atsam yarısı boşa gider!"

Saksağan ürkmüştü. Ağzını açmaya kalmadı, çevreden yetişip araya girdiler:

"Uyma arkadaşım!"

"Uyduğun bir kadın olsa bari!"

"Dediğin gibi, bir tane atsan yarısı boşa gider!"

"İnsan döver, vurur, öldürür ama görenler duyar, duyanlar aşkolsun der."

"O kadar..."

Bir başkası, "Aşkolsun," dedi. "Karı mangal yürekli şerefsizim!"

Bitirim Leyla'yı kenara çektiler. Her hâllerinden vurmuş, kırmış, içeri girmiş çıkmış tecrübeli karıları yanlarına oturttular. Ağırbaşlı bir sohbet başladı. Bu arada Bitirim Leyla üçkâğıtçılığını gizlemişti. O da yanlarında oturdukları gibi vurmuş, kırmış, girmiş çıkmışlardandı. Bu Türkiye'de girip çıkmadığı cezaevi kalmamıştı. Her gittiği cezaevinde bir değil birkaç vukuatı vardı.

Birden, şahlanarak, "Bu seferki vukuatım," dedi. "Bir bekçi karının parlak oğluna asılmak. Huyum kurusun, analarının yanında melek gibi giden oğlanları görmem mi, aklım hükmeder, bileğinden yakaladığım gibi hiç gözlerinin yaşına bakmam. Kafayı çekmiştim, uçuyordum. Aklıma sevgilim geldi, patlattım narayı. Mahalle bekçisi karı: Fırrrr... Tepem attı. Oooşt diye bağırdım. Sonra kapıştık."

Durdu. Ceplerinde sigara aradı. Yoktu.

Sağdan soldan paketler uzatıldı. Bitirim Leyla, "Eyvallaaaah," diye paketlerden birinden aldığı sigarayı ağzına götürürken kendi paketlerinden de alması için ısrar edilince, hepsinden birer tane aldı. İkisini iki kulağının ardına, geriye kalanları da cebine soktu. Sağdan soldan çakılan kibrit ya da çakmaklardan yaktı.

Meraklılardan biri, "Sonra?" dedi.

Kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

"Sonra, o bana, ben ona verdik veriştirdik. İş uzadı. Deli kafam hükmetti, parlak oğlundan söz açtım. Deliye döndü. Asıldı düdüğüne... Fır, fir, fir! İki bekçi koşarak geldi, posta edildik geldik buraya işte."

Çevrede istediği saygıya kavuşmuştu. Yalnız, Saksağan! Ta karşıdan gerçek bir saksağan gibi ters ters bakıyordu.

Kıyıdan biri sordu:

"Evli misin ergen mi?"

"Evliyim."

"Çoluk çocuk?"

"Hepsi var tam takım..."

Yüzünden can sıkıntısının gölgesi geçti. Başını eğdi, sigarasından sıkıntılı bir duman aldı. Sonra da dumanı kahırlı kahırlı bıraktı. Bu sorunun ne anlama geldiğini idrak etmişti. O içeri düşünce kocasıyla, varsa yetişkin oğul ya da oğullarının durumunu öğrenmek istediklerini anlamıştı.

"Bereket yüz yıl yatsam hava. Neden? Bende bir koca var ki, ordunun içine sal, korkma."

Saksağanın ağzından kaçıverdi:

"Hepsini doyursun, değil mi?"

Bitirim Leyla yerinden ok gibi fırlarken yanındakiler tuttular:

"Uyma!"

"Uyduğun bir ciğerli karı olsa bari..."

"Hiç canım..."

Lakin Bitirim Leyla her zamandan fena bozulmuştu:

"Ulan saksağan yapılı karı," dedi. "Cezaevinde bunların hesabını sorarım senden!"

Saksağan gene de altta kalmadı:

"Göreceğiz!"

Bitirim Leyla'nın dalgası fena bozulmuştu. Saksağan falan önemli değildi onun için. Önemli olan nikâhlısının durumu. Ellerinde yok, avuçlarında yoktu. Irz ehli genç adam çalışmak zorunda kalacaktı. Ev işlerine kim bakacak, çocuklarla kim uğraşacaktı? Asıl kötüsü, genç kocasının işyerlerindeki kurt patron karılarla usta, usta yardımcısı, gözünü budaktan sakınmayan, fabrika kapılarında rakı, şarap kokulu ağızları, akları kızarmış gözleriyle işbaşı ve paydoslarda işe girip çıkan masum erkeklere canavar gibi bakan işsiz güçsüz karılardı. Bu karılar gözlerini budaktan sakınmayan karılardı ki, güzellikle olmadı mı metazori bileklerinden sürükleyiverirlerdi. Kocası da Allah için namuslu erkekti. Böyleleri ile cebelleşecek hâli yoktu. Ya çekildiği yana sürüklenip gidecek ya da gözü dönmüş azgın bir karının bıçağı ardında can verecekti.

"Zavallı kocacığım!" diye geçirdi.

***

Kocası da sofanın caddeye bakan penceresine dayanmış bükük boynuyla hazin hazin ağlıyor, işyerlerini, işyerlerinin gözü dönmüş işverenleri ile usta, usta yardımcısı, işli, işsiz belalılarını düşünüyordu. Şu Leyla'ya vardı varalı iyi bir gün görmemişti vesselam. İçmediği zamanlar iyi huylu, evini, kocasını, çocuklarını düşünür, karınca kararınca koynu koltuğu yiyecek paketleri ile dolu gelirdi evine.

"Baba!"

Ürperti ile döndü: En küçük oğluydu.

"Ne var yavrum?"

"Acıktım."

Kendisi de acıkmıştı. Sedirde birbirlerine sokularak oturmuş on iki yaşındaki oğluyla, sekizini yeni bitiren kızına içi parçalanarak baktı. Kızı değil de göze görünen oğlunu düşünüyordu. Mahallenin sübyancı kart karıları bu çocuğun zaten peşindeydiler. Çalışmaya başlayıp da genç çocuğu evde bırakmayagörsün, artık bütün ahlaksız kadınlar çocuğun çevresini dişi kediler gibi alıvereceklerdi. "Yavrumu evde bırakamam doğrusu. Ben nerde, o orda!"

"Süleyman huuu..."

Kendine gelerek pencereden baktı: Çeşmeden dolu kovalarıyla dönmekte olan komşu Hasan'dı.

"Efendim canım?"

Süleyman gibi üç çocuk babası olan Hasan, komşusunu merak etmişti:

"Ne yapıyorsun?"

"Hiç, oturuyorum."

"Çocukları yatırdın mı?"

"Yok, daha yemeğimizi dahi yemedik."

"Bizim hanımın da arkadaşları geldi, gittiler. Evde yalnızım. Al çocuklarını gel bize. Yemeği birlikte yiyelim."

Bitirim Leyla'nın kocası birden ferahladı. Hiç de fena olmazdı hani.

"Peki canım, geliyorum." Kalktı. Mızırdanıp duran en küçüğün başını okşadı.

"Hadi yavrum, Hasan Amcalara gidiyoruz."

İki büyük daha şimdiden hazırdılar. Süleyman çocuklarını önüne kattı, yakın komşusu Palabıyık Hasanlara geçti.

Palabıyık Hasan gecenin hayli geç saati olmasına rağmen gerçekten akşam yemeğini unutmuştu. Çocuklar ne bulmuşsa atıştırmışlar, birer kıyıya kıvrılmışlardı. En küçük, sedirde uyuyordu. Birbirinden iki yaş farklı kızla oğlansa hareket halindeydiler. On üç yaşındaki kız kirişi kırıp köşebaşındaki Zeynep'in kahvesine gitmeyi kurmuştu. Kızın iki yaş büyüğü Ali, gündüz babasının yıkadığı çamaşırları ütülemek için hazırlık yapıyordu. Süleyman Amcalar gelince kuru çamaşırların başından kalktı:

"Buyrun amcacığım."

Yol gösterdi. Kırpık bıyıklı Süleyman Amca çocukları ile sedire geçip oturdu:

"Nasılsın oğlum bakim, iyi misin?"

Babası Palabıyık Hasan:

"Ellerini öper amcası. Alimden çok memnunum. Ev işlerinde sağ kolum. Sabahleyin erkenden kalkar, ortalığı süpürür, çayı hazırlar. Biz daha uyurken günlük işlerimizin yarısı bitmiş olur."

Ali'nin iki yaş küçüğü haşarı Nuran'sa ağabeyinin övülmesine içerlemişti. Küstahça, "Ben tüyüyorum moruk," dedi.

Babası bakmadan, "Cehennem beri, sen daha öte, defol gözüm görmesin!" dedi.

Nuran besili bir tay çevikliği ile merdivenleri inip giderken savrulan eteklerinin altından beyaz tombul bacakları gözüküyordu. Bitirim Leyla'nın kocası Süleyman oldubitti biterdi bu kıza ama, hiç renk vermez, babasının işin farkına varmasından ödü kopardı. Çünkü mahallede çok namuslu bir aile erkeği olarak tanınmıştı.

"Gecenin bu saatinde ne kahvesi Hasan?" diye şüphe ile sordu.

Çamaşırları ütülemeye başlamış olan Ali bir an başını işinden kaldırıp komşu amcasının yüzüne baktı:

"Ah amca ah. Kahveye gittiği nerde?"

Babası Palabıyık Hasan açıkladı:

"Başımdan defolsun hayta da cehennemin dibine gitsin isterse. Şu fena Necdetler var ya, onların oğullarıyla aklını bozmuş."

"Deme Allah aşkına? Sonra?"

"Sonrasını bilmem. Allah encamımızı hayırlara tebdil etsin. Bu kızın elinden ben de annesi de el'aman diyoruz. Hep aklıma senin karın gelir. Allah sonunu ona benzetmesin. Dur size bir şeyler hazırlayayım..."

Bir koşu mutfağa gitti, Ali de ardında. Şipşak güzel bir yer sofrası hazırladılar. Patlıcan dolması, muhallebi, öğleden kalma kuru köfte... Hep birlikte oturdular, başladılar atıştırmaya.

Karısından o şekilde laf edilmesi Süleyman'ın ne de olsa gücüne gitmişti. Gerçi komşusu haklıydı ama gene de karısı.

Palabıyık Hasan sordu:

"E karakolda ne oldu anlatmadın?"

Süleyman'ın içi kötülenmişti. Karakolda olanları anlatırken birkaç sefer boşanarak uzun uzun ağladıktan sonra:

"Erkek başımla ben ne yaparım şimdi ortalarda? Şaşırdım kaldım. Başkalarına göre hava hoş. Karı değil mi, Amasya'nın bardağı, biri olmazsa biri daha. Ama beş parmağın beşi bir mi? Karımı aldatmayı Allah bana göstermesin!"

Palabıyık Hasan, "Doğru," dedi. "İstersen yol yakınken bu iş meselesini bizim hanım vasıtasıyla halledelim."

"Nasıl?"

"Biliyorsun bizimki trikolarda muhasip. Patronu da hem yaşlı, hem de hanım kadın. Kimsenin etlisinde sütlüsünde gözü yok. Maiyetinde çifte çifte daktilo oğlanlar... Dönüp de birine bakmazmış. Senin anlayacağın namus ehli kadın!"

Tam bu sırada sokak kapısı çalındı.

"Hah bizimki de geldi galiba."

Pencereden baktı: Karısıydı. Anahtarı pencereden attı.

"Aman Süleyman, doktor iyi olacak hastanın ayağına gelirmiş. Ben şimdi açarım meseleyi, konuşursunuz."

Hızla karısını karşılamaya gitti. Fısıltıyla:

"Bitirim Leyla'nınki bizde. Bir patavatsızlık yapma!"

Kadın güldü.

"Gecenin bu saatinde ha?"

"Ne yapsın zavallı? Denize düşmüş, yılana sarılıyor. Karısını tevkif etmişler, üç çocuğu ile ortada kalmış. Bugünden yarına yiyecek bir lokma ekmekleri yok. Aldım eve getirdim, karınlarını doyurdum..."

Palabıyık Hasan'ın karısı kurnazca göz kırptı:

"Yollama, birkaç gün bizde kalsınlar bari!"

"Bana bak!"

"Bakıyorum."

"Koyun can derdinde, kasap et. Ahlaksızlığın lüzumu yok."

Yumruklarını beline koyup meydan okurcasına sordu:

"Kız senin kocanın neyi eksik de sağa sola dalanıyorsun gene?"

Karısı bir kahkaha attı. Sonra kollarını açarak:

"Gel benim palabıyığına hayran olduğum kocacığım gel!"

Palabıyık Hasan erkekçe bir cilve ile omuz silkti. Bu, kadını şiddetle tahrik etmeye yetti:

"Gelsene lan buraya!"

Palabıyık Hasan dargın dargın, "Git git," dedi. "Sana benim gibi arlı namuslu, karısından başkasında gözü olmayan erkek yaramaz. Kadın değil misiniz, sidiğinize basan uyuz olur!"

"Ulan inandın mı be, bir şaka yapalım dedik. Hemen ciddiye aldın, kayarto."

Kocasını kollarının arasına aldı. Palabıyığından istekle öptü.

"Canım benim," dedi. "Seni ne atarım ne de satarım!"

"Haa.. Ne atar ne satarmış. Sen şimdi bırak onu bunu da adamcağızın derdini dinle."

"Neymiş derdi?"

"Senin trikolarda bir iş istiyor zavallı..."

Palabıyığın karısı memnun, "Kolay," dedi.

4

Bitirim Leyla'yı tevkif etmişlerdi.

Tevkifhaneye yabancı değildi bereket versin. Girmiş, çıkmış, içerde yaralamış, yaralar almış, ceza ve tevkifevi içinde ayrıca ceza ve tevkifevi demek olan "Kapalı"ya, yani zindana atılmıştı.

"Vay Leyla, anam!"

Cezaevi avlusunda ikişer üçer volta atan ya da tek başına dolaşan kadınlar kalabalığına baktı. Kimdi ona seslenen? Birden gördü: Belalı Leman!

Birden tabancaların patladığı, bıçakların savrulduğu ve Müteahhit Ayşe ile Belalı Leman'ın dostu yüzünden kıyametlerin koptuğu geceyi hatırladı. Unutmuş gitmişti. O gece kavgadaki arkadaşlarını bırakıp cızlamı çekişinin hesabını sormayacak mıydı Leman şimdi?

Nitekim Bitirim Leman, yanında Sarı Neriman, Kevser ve öteki arkadaşlarıyla karşısına dikildi:

"Ulan inek," dedi. "O gece bizi bırakıp ne diye tüydün, yüreksiz."

Leyla'nın yüreği kötü kötü çarpıyordu:

"Kaçmadım ablacığım, şerefsizim kaçmadım ha..."

"E peki neden bizimle birlikte tutuklanmadın öyleyse?"

Şipşak yalanları sıralayıverdi:

"Siz Ayşe'ye saldırmıştınız, baktım bıçaklar tabancalar fora. Dedim belki Ayşe'nin adamları falan arkadan gelir bastırır, gerisini tuttum. Meğer tam da düşünmüşüm. Ayşe'nin bitirimleri koşarak geldiler, derhal önlerine geçtim, geri çevirdim enayileri. Tersyüz kaçmaya başladılar. Bırakır mıyım peşlerini? Beyazıt'a kadar kovaladım. Tam yetiştim, enayilerden birini kuluncunun ortasından mıhlayacaktım, tak, bir bekçi karı bileğime yapıştı. Tabii enayiler tüydüler. Asıldım bekçiye. Alamadın veremedin... O bana ben ona... Birbirimize girdik. Uzatmayalım, karakol, ordan şipşak mahkemesi. İşte şimdi de burda."

Leman arkadaşlarına baktı, arkadaşları Leman'a. İnanılacak gibi değildi. Değildi ya nasıl olsa gerçeği öğrenecekti. Üzerinde durmadılar. Hatta Leman sırtını okşayarak, "Yaşa," dedi.

Bitirim Leyla merakla sordu:

"Peki sonra ne oldu?"

"Ne sonrası? Tabancasını elinden aldım, eşek cennetine yollayacaktım, olmadı. Ağır yaralı... Sende ne var ne yok. Kocanı, çocuklarını nereye bıraktın?"

Bitirim Leyla'nın içinden ırz, namus, çoluk çocuk adına bıçak yarası gibi bir endişe geçti. Gerçekten de, ağzı süt kokan kocası şimdi ne yapacaktı? Çocuklarının karnını nasıl doyuracak? Evin kirasını nasıl verecek? Çalışsa bile, karısız bir erkek işyerindeki zampara karıların saldırısından kendini nasıl koruyacaktı?

"Yaş," dedi. "Yaş, babam kocam olsun..."

"Niye?"

"Niye olacak be Leman Abla? Bilmiyor musun? Ağzı süt kokan bir erkek. Sen tanımazsın, az buçuk yüzüne bakılır da hani. Başında bir alay çocuk. Ellerinde metelik nanay. Valla şaşırdım kaldım."

Sarı Neriman, "Düşündüğün şeye bak," dedi.

Bitirim Leyla hayretle baktı:

"Niye?"

"Niyesi var mı kız? Burası dişi yatağı, kadın yatağı kızım. Buraya düşen koca, oğul, vırt zırt demeyecek. Kırılan kırıldığı yerde kalacak!"

Leman'ın sağ kolu Kevser tasdik etti:

"O kadar. Bitirim yollarında gezenler için var mı koca, oğul, baba, ana?"

Leyla elinde olmayarak homurdandı:

"Doğru, doğru ama..."

Leman koluna girdi:

"Aması maması yok. Koskoca adam. Namusuna mukayyet olsun. Bir erkek, namusunu karısı için taşımaz!"

Rasgele konuşmaya başladılar. Her kafadan bir ses çıkıyordu:

"Sütü bozuksa, değil adımını sokağa attırmak, istersen kurşun odada hapset, nafile..."

"Yok eğer sütü temizse, kadınlar ordusunun içine sal korkma!"

"..."

"..."

Bitirim Leyla teselli bulmuyordu ama, karşı da çıkmıyordu. Sözü değiştirmek için, "Seninki ne oldu?" diye sordu.

Leman sanki bunu beklermiş gibi derin bir iç geçirdi:

"Aaaah sorma," dedi. "Sorma!"

"Sakın vurulup öldü mü yoksa?"

"Keşke vurulup ölseydi köçek," dedi Leman.

"Ya?"

"Tabancalar patlayınca kirişi kırdı..."

"Nereye?"

Leman okkalı bir küfür salladı:

"Nereye, bilir miyim? Parlak delikanlı. Hangi kadın evine kapatmaz onu? Ortalıkta ahlak mı kaldı? Sen şurada yan, tutuş, geber istersen. Kocanın eli yüzü düzgün mü? Hele yüzüne de az buçuk bakılır da, genç mi? Tamam. Karılar azmış şerefsizim. Kaltaklarda mangır tonla. Nerden, nasıl kazanırlar bilmem. Bizse fabrika köşelerinde, inşaatlarda çalış Allah çalış!"

Bitirim Leyla'nın içinden gene kocası geçti: Kocasının da kaşı, gözü, daha çok da bıyığı yerindeydi. Pek o kadar çiçeği burnunda genç, taze sayılmasa da, gene de azgın karıları efkârlandırıp mangırlarını su gibi harcatacak güzellikteydi. Hem kim bilir, belki de mahallede ya da çalışacağı yerde onun yüzünden kan gövdeyi götürecek, azgın karılar birbirlerine gireceklerdi. Sonra asıl kötüsü, yeniyetişme, çiçeği burnunda oğlu! Annesi içerde bir delikanlıydı. Babası çalışacak, genç adam da evde kardeşlerinin üstü başı, boğazı, daha çok da evin süpürülmesi, silinmesiyle uğraşacaktı. Mahallenin para babası kurt karıları elbette koku sezecek, oğlunu baştan çıkarmak için kesenin ağzını açacaklardı.

Genç, körpe, tecrübesiz delikanlı. Bol para karşısında gevşeyecek, belki de paraya koşacaktı.

Leman koluna girdi:

"Düşünmeee," dedi. "İş olacağına varacak. Gel şurda birer demli çay içelim!"

Leyla'yı cezaevi çaycısının bulunduğu yana sürükledi. Çaycı, altmışlık bir kocakarı, kırış kırıştı ama, mesleğinin de ehli:

"Buyrun Leman Abla," diye seslendi. "Bak kızım, iskemle ver ablamıza..."

Birden gözü Bitirim Leyla'ya takıldı:

"Neee? Kız, Bitirim. Sen gene burada ha?"

Bitirim Leyla altına bir iskemle çekip oturduktan sonra, "E, kısmet böyleymiş Naime Hala," dedi.

Gözlerinin kırış kırış kıyılarıyla sokulan Naime Hala, "Vukuatın ne?" diye sordu. Leyla az önce Leman'la arkadaşlarına anlattığı mavalı tekrarladıktan sonra ekledi:

"Namusumuzla yaşayalım, kimsenin etlisine sütlüsüne karışmayalım deriz, rahat bırakmazlar!" dedi. "Söyle hala... Vurmuş, vurulmuş, içeri girmiş, çıkmış, nice nice çitlerden, hendeklerden atlamışsın. Arkadaşların tabancaya karşı bıçakla karşı koyuyor. Derken tabancalının arkadaşları sökün etmiş geliyorlar. Ne yaparsın? Kabadayılıkta kaçmak var mı? Kadınlığa sığar mı?"

Naime Hala'nın eski günleri canlanmıştı gözünde:

"Yooook," dedi. "Kaçılmaz. Erkek misin ki kaçacaksın? Kadınlık öldü mü? Bir kadın bu dünyada ne için yaşar?"

Gene kendi cevapladı:

"Erkeğinin namusu, arkadaş hatırı ve..."

Naime Hala tamamladı:

"Kabadayılığın raconunu yerine getirmek için!"

Belalı Leman, "Yaşa," dedi.

Naime Hala kabadayılık, vurma kırma, arkadaş hatırı için erkek kaçırıp oynatma yollarında, bütün hayatınca vardı, olmuştu. Nerde bir kabadayılık var, hala ordaydı. Hele daha gençlik

yıllarında, bakla kırı kısrağına atlar, şehir şehir, kasaba kasaba dolaşır, nerde yakışıklı delikanlı, alımlı erkek var, gider bulur, güzellikle olmazsa bileğinden yakaladığı gibi atının terkisine atar kaçırırdı. Binin yarısı beş yüzdü, o da onda yoktu. Kopan koptuğu, kırılan kırıldığı yerde kalsındı.

Naime Hala'nın çırağı on dokuz yaşındaki Menekşe, demli çayları getirip arkalıksız bir iskemlenin üzerine tepsisiyle bıraktı. Bıraktı ya, kızın güzelliği Bitirim Leyla'nın gözünden kaçmamıştı. Başını kaldırdı, Leman'la karşılaştı bakışları. Leman göz kırptı:

"Hayrola?"

Leyla güldü:

"Sağlık be ablacığım..."

"Bakıyorum kıza bitiyorsun?"

Henüz geldiği cezaevinin dilini öğrenmeye vakti olmamıştı daha. Gerçi buraya çok girmiş çıkmıştı ama, yıllardır da ayağı uğramamıştı. Eskilerden şimdilik yalnız Naime Hala'yı tanıyordu. Hele biraz eskisin, yerini, yatağını bellesin, sağı solu kollasındı.

Leman Abla'yı cevapladı:

"Yok valla ablacığım. O meslekte gözüm yok. Allah sormaz benden onu!"

Naime Hala da huylanmıştı:

"Sakın ha Leyla. Bak sonra külâhları değişiriz. Ayağını denk al!"

Onu da temin etti:

"Şerefsizim yanlış anlıyorsunuz beni. Erkek var mı? O zaman iş değişir. Kadın, kız mı? İsterse pırlanta olsun, açmaz beni!"

Naime Hala kırış kırış yüzünü az daha kırıştırarak yüzünü astıktan sonra:

"Menekşeme uzanacaklar, benim leşimin üstünden geçtikten sonra uzanabilirler ona. Çakıyorsun ya?"

Bitirim Leyla'nın birden tepesi attı: Ne yani, karı posta mı koyuyordu? O meslekten gerçekten de anlamazdı. Anlasa da Naime Hala yoluna çıksa, o zaman işler başka türlü olabilirdi.

Kısa kesti. Çayını tam höpürdetmeye başlamıştı ki, meydan yerinden bağırdılar:

"Leylaaaaa, Bitirim Leyla!"

Çay kadehini bırakıp ayağa fırlarken, Belalı Leman, "Koş," dedi. "Künyen çıktı!"

Herhalde kocası gelmiş, yatak filan getirmiş olacaktı. Eteklerini savura savura koştu. Naime Hala iyice huylu, Leman'a sordu:

"Anlattığı doğru mu?"

Leman dalgınlıkla baktı:

"Kimin? Leyla'nın mı?"

"Hı."

"Bilmem. Benim bildiğim, karıyla kapışınca biz baktık bu toz. Anlattığına bakılırsa, güya arkamızı tutmuş da, baskına geliyorlarmış da, Beyazıt'a kadar kovalamış da..."

Naime Hala, "Kurt masalı," dedi. "Benim bildiğim Leyla böyle çat pat işlerinde yoktur. Bunun vukuatı, hırsızlık, üçkâğıt, kapkaç, dızdızcılık... Şimdiye kadar buraya çok girdi çıktı ama, suçlarının hiçbiri vurmak kırmaktan değil!"

Leman, "Canım," dedi, "anlattı bir şeyler işte, dinledik biz de. Bozmak istemedim fiyakasını. Aslına bakarsan, yeni tanıdıktı bunu biz. Üçkâğıt atıyordu. Biz de işten geliyorduk. Alamadın, veremedin derken sotasına düştük, temizlendik. Sonra nasıl oldu bilmem, arkadaş olduk. Katıldı aramıza. Benim, hani anlatmıştım, oğlana Müteahhit ineği asılınca hır girdi aramıza. Mesele bu."

Naime Hala ferahlamıştı:

"Hele öyle söyle," dedi. "Baktım, benim Menekşe'ye kötü baktı. Hemen bozuldum. İnkârdan gelmese şipşak hemen şişlerdim. Benim için bundan sonra dışarı çıkmak, hayata kavuşmak, yani at olup kuyruk sallamak yok. Menekşe için yakarım dünyayı. Tabi bu arada deriyi de tuzlamak varsa kaderde, ne yapalım?"

Leman güldü.

***

Bitirim Leyla meydan yeri gardiyanının yanına gitti. Görüşmecisinin geldiğini, yatak yorgan, battaniye ve yiyecek getirdiklerini öğrendi.

"Kocam mı gelmiş?" diye sordu.

Meydan yeri gardiyanı sarışın Süheyla, "Ne bileyim kız?" dedi. "Kocan mı? Zamparan mı? Kırığın mı? Git başgardiyan bayanın odasına, sor öğren!"

Bitirim Leyla az ilerdeki başgardiyanlık odasına doğruldu.

Başgardiyan bayan kırkın üzerinde, içkiden gözlerinin akları kızarmış, öfkeli biri. Bitirim Leyla'yı oda kapısında görünce tepesi attı:

"Ne var kız? Ne geziyorsun burda sen? Kim salıverdi seni buraya?"

Leyla ürktü önce. Bu kadın cezaevine yeni başgardiyan olmuştu besbelli. Leyla'nın daha önceki içeri düşüşlerinde tanıdığı başgardiyan bayan, elli beşlik, bacakları varis içinde, tık nefes biriydi ki hiç öfkeli değildi. Kulağına çalındığına göre, cezaevine esrar, sustalı falan sokmuş, yakalanmış, cezaevi işlerine bakan savcı bayan da suçüstü yakalayıp kovuşturma açmıştı hakkında.

Ne olursa olsun, madem yeni başgardiyan buydu, buysa adamakıllı öfkeliydi, o hâlde suyuna göre gitmek zorundaydı.

"Efendim," dedi. "Ben yeni tevkif edildim. Galiba yatak yorgan, yiyecek getirmişler..."

"Gelen kim?"

"Bilmiyorum efendim."

"Kim olabilir?"

"Herhalde kocam olacak."

Başgardiyan bayan aşırı hovarda, "Herhalde kocam olacak" sözüyle yerinden kalkmış, karısını ziyarete gelen, yatak yorgan, yiyecek getiren adamın fiziğini merak etmişti.

Cezaevi kapısına gitti. Yığınla erkek, yanlarında çocukları, bekleşiyorlardı. İçerdeki kadının kocası bunlardan hangisiydi acaba?

Yakışıklı birine sordu:

"Kimi bekliyorsun?"

Kumral bıyıklı, utangaç bir erkek güzeli, yanakları kızara bozara, "Karıma geldim efendim," dedi.

"Karın hükümlü mü, tutuklu mu?"

"Tutuklu olması lazım. Az önce geldi..."

"Adı ne?"

"Leyla. Bitirim Leyla derler efendim..."

Herhalde içerdeki kadının kocası bu yakışıklı adam olacaktı. Şayet buysa, gerçekten bir içim suydu. O ne kocaman, ne heybetli bıyıktı öyle. Ya ayakları ayakları? Vardı bir kırk beş, belki de kırk altı numara. Gövdesi dimdik, ağır mı ağır... Başgardiyan bayan bir an adamın koca bıyığı, iri ayakları ve ağır gövdesinin altında ezilmişçesine titredi. Bir kadının, yiğit, hovarda bir kadının kocası böyle olmalıydı işte!

Bitirim Leyla'nın yanına heyecanla gitti, sordu:

"Adın ne senin kız?"

"Leyla efendim."

"Bitirimliğin de var mı?"

"Arkadaşlar öyle çağırırlar efendim."

"Nasıl?"

"Bitirim diye. Bitirim Leyla derler."

Leyla'yı yukardan aşağı şöyle bir süzen başgardiyan bayan, "Demek bitirimsin?" dedi. "Burada da bitirimlik yapacak mısın?"

Leyla kıpkırmızı kesildi:

"Ben hiçbir zaman, hiçbir yerde bitirimlik yapmadım efendim..."

"Buraya neden düştün öyleyse?"

Bekçiye sataşıp düştüğünü söylemek işine gelmedi. Ne de olsa devletin memuru, memuru değilse bile ücretlisine sataşmış olmanın başgardiyan bayanı kızdıracağını sanmıştı.

"Ha? Neden düştün buraya? Suçun ne?"

Attı:

"Sarhoşluk efendim."

"Yalnız sarhoşluk mu?"

"Evet."

"Yalnız sarhoşluktan insanı içeri atmazlar. Çamurlaşmışsındır herhalde?"

"..."

Başgardiyan bayan şimdilik üstelemekten vazgeçmeyi uygun bulmuştu. Öylesine yakışıklı kocası olan bir kadın fazla üstelenmezdi, üstelenmemeliydi.

"Aslan gibi kocan var. Bir kadın için öyle bir kocaya sahip olmak nimetlerin en büyüğüdür be. Şimdi ne olacak? Yüzüne bakılınca kulak memelerine kadar kızaran bir erkeği dışarda bırak, gir içeri. Adamın namusu kime emanet? Ya ardına düşer de baştan çıkarırlarsa? Ha?"

Leyla içini çekti.

"Dünyanın bozulduğunu bilmiyor musun? Karılar ortalıkta cirit atıyor. Öyle yakışıklı bir erkeği meydanda bırakırlar mı?"

"Çok doğru," dedi Leyla. "Yerden göğe kadar haklısınız efendim."

Gözlerinden süzülen iki damla yaşı elinin tersiyle sildi. Bu başgardiyan bayanın içine dokunmuştu. Belki de Bitirim Leyla'nın ağlaması umurunda değildi de, kocasının çok yakışıklılığı ilgilendirmişti başgardiyan bayanı. Acıdı. Kapı önünde dikilen gardiyan kadınlardan birine seslendi:

"Kapıda bayanın kocası var. Yanında çocukları. Galiba yatak, yiyecek getirmiş. Al içeri, buraya getir!"

Sonra da yeni bir emir verdi:

"Bayanın kocasını iyi tanı. Yabancım değildir. Ne zaman karısını görmeye gelirse, ben olayım olmayayım, buraya, benim odama al, görüşsünler!"

Yirmi beşlik gardiyan kadın ateş gibi bir esmer güzeliydi. Başgardiyan bayanın nasıl uçan hovarda olduğunu bildiği için, "Ulan karı, ulan kart karı," diye geçirdi. "Adam hoşuna gitti değil mi?"

Hiç renk vermeden kapıya çıktı. Birden tokat yemişçesine sarsıldı: Ne yakışıklı adamdı o öyle! İçerdeki kadının adını bilmediği halde, adama sormak gereğini duymadan, "Gel," dedi.

Yakışıklı adam pençe pençe kızararak, yanında yetişkin oğlu, iki kızıyla kapıya yaklaşırken, başka erkekler homurdanmaya başladılar:

"Eeee... Allah bizim gibi çirkinlere acısın!"

"Doğru arkadaşım, doğru."

"Gardiyan bayan da hani ağzının tadını pek bilirmiş!"

"Helal olsun bu yollar..."

"..."

"..."

Gardiyan kadın bitmişti Bitirim Leyla'nın kocasına. O ne boy pos, o ne koç bıyık, o ne kocaman ayaklar, iri yumruklarla ateş gibi bakıştı öyle! Bir an, hani utanmayı, korkuyu falan torbaya koyabilse, adamın boynuna sarılıp yanaklarını şapır şupur öpebilirdi. Kendini zor tuttu. Tuttu ama, içindeki şeytan da rahat bırakmıyordu. Başgardiyanın odasıyla cezaevinin büyük giriş kapısı arasındaki boşluğa çekti adamı. Yatağı, yorganı, file içindeki yiyecekleri kontrol edecekti güya. Çocuklara, "Gidin, karşı sıraya oturun," dedi.

Çocuklar gösterilen sıraya oturmak üzere giderlerken, esmer güzeli gardiyan, Leyla'nın kocasının kocaman elini tutuverdi:

"Yavrum," dedi.

Leyla'nın kocası kulaklarına kadar birkaç sefer kızarırken, heyecanla söylendi:

"Ben, ben namuslu erkeğim bayan başgardiyan. Çok rica ederim..."

Gardiyan kadının yüreği kötü kötü çarpıyordu:

"Ben de namuslu kadınım yiğidim," dedi. "Koçum!"

"Ama nasıl olur? Açıktan açığa ilan-ı aşk ediyorsunuz!"

"Sana başka ne edilebilir ilan-ı aşktan gayri?"

"Ben hayatımda karımın üstüne gül koklamadım!"

"Bundan sonra koklarsın. O seni düşündü mü? Senin namusunu düşünse vukuat işleyip hapislere girmezdi!"

"Kader," dedi Leyla'nın kocası. "Allah insanı şaşırtmasın. Şeytanı düşürmesin önüne..."

"Senin o koca bıyığını yerim!"

"Rica ederim gardiyan bayan..."

"Boş ver ricayı micayı... Başgardiyan seni gözüne kestirdi anlaşılan. Biz de Allah'ın kuluyuz. Çirkin erkeklere hiç yüzü yoktur. Anlıyorsun ya? Ona şapur şupur, bize Allah'a şükür olmaz!"

"Neler söylüyorsunuz?"

"Bitiyorum sana yavrum!"

"Rica ederim kendinize gelin. Vazifenizin kutsallığını unutmayın. Siz burada yalnız gardiyan değil, aynı zamanda bizim gibi namuslu erkeklerin de namuslarının bekçisisiniz!"

"O dillerini, dişlerini yerim senin koca ayaklı!"

Birden başgardiyanın histerik sesi:

"Neden getirmedin adamı kız? Ne oyalayıp duruyorsun?"

Esmer gardiyan kendine geldi:

"Eşyalarını yoklayacaktım efendim..."

Başgardiyan bayan okkalı bir küfür savurduktan sonra:

"Başlarım şimdi senin vazifeşinaslığından ha! Getir adamı!"

Esmer gardiyan kadın o anda başgardiyan bayandan daha üst bir makamda olmayı ne kadar isterdi! Mesela savcı ya da başsavcı bayanın yerinde olmalıydı. Olsa, oluverse, adamı Adliye'deki odasına alıp götürür, ondan sonra da...

Leyla'nın kocası, yakışıklı oğlu, kızlarıyla karısının yanına girdi. Koştu, boynuna sarıldı. Karı-koca ağlaşmaya başladılar. Onlar ağlaşırken başgardiyan bayanın da içi gidiyordu adamın kocaman bıyığını ıslatan gözyaşlarından dolayı. Ne yapıp yapacak, bu adamla dışarda mutlaka buluşacaktı. Kocaman ayakları kim bilir nasıl kokardı yaz sıcaklarında. Dünyanın en pahalı, en güzel esanslarından daha güzel olmalıydı!

Bitirim Leyla kocasıyla konuşurken, başgardiyan bayanın aklından bu yakışıklı adamla dışarda nasıl buluşacakları geçiyordu. Birden kafasında şimşek çaktı: Bir suretle evlerinin adresini alır, izinli çıktığı gün resmi elbisesini soyunur, sivil giyinir, giderdi.

Masasına sevinçle geçti. Kaşlarında yalancı bir ciddilik, rasgele birtakım evrakları önüne çekti. Evraklarla meşgulmüş de onlarla zerrece ilgisi yokmuşçasına, konuştuklarını dinlemeye başladı.

Bitirim Leyla kocasından sonra çocuklarını sevmiş, okşamış, sonra da bir kıyıya ilişerek kocasına sormuştu:

"Paran var mı?"

Adamcağız kocaman bıyığını elinin tersiyle okşadıktan sonra, "Nerden olsun?" dedi. "Bilmiyor musun olmadığını?"

Bitirim Leyla derin bir iç geçirdi:

"Biliyorum kocacığım, biliyorum... Peki, bundan böyle nasıl geçineceksiniz?"

Adamın gözlerinde yiğitçe bir ışık parladı:

"Sen bizi düşünme," dedi. "Hiç düşünme bizi!"

Bitirim Leyla şaştı:

"Nasıl düşünmem? Sen benim namusumsun!"

"Doğru, haklısın karıcığım ama, bir erkek namusunu karısı için değil, kendisi için taşır!"

"Dünya bozuldu. Senin gibi genç, yakışıklı bir erkek... Bu zamanda..."

"Benim gençliğim, yakışıklılığım karım içindir. Allah bana senden başka karı nasip etmesin!"

Başgardiyan bayan sezdirmeden baktı adama: Numara mı yapıyordu, yoksa gerçekten de karısına böylesine bağlı mıydı? Kızdı birden. Karısına böylesine bağlı da, harama uçkur çözmez cinstense bir daha başgardiyan odasında karısıyla konuşabilmeyi zor görürdü.

Gözleri önündeki evraklara, kulakları da onlara çevrildi yeniden.

Genç adamsa hiçbir şeyin farkında değil, anlatıyordu:

"Komşunun karısı söz verdi. Bana çalıştığı çorap fabrikasında iş bulacak..."

Bitirim Leyla'nın yüreği hop etti:

"Hangi komşunun karısı?"

"Hasan var ya bizim orda?"

"Haa, şu Palabıyık Hasan?"

"Evet."

"Karısı çorap fabrikasında muhasebeciydi onun, değil mi?"

"Evet. Son derece de ırz, namus düşkünü kadın Allah için..."

Bitirim Leyla'ydı bu, böyle ağızlara kanar mıydı hiç? Hangi ırz? Hangi namus? Hiçbir kadın, karşısına çıkacak bir erkeğin ırzına, namusuna kulak asmaz, faydalanmaya bakardı. Sonra çorap fabrikası... Bilmez miydi o işyerlerini? Çorap fabrikaları, dokumalar azgın, hovarda karılarla doluydu. Ağzı süt kokan, zavallı kocasını rahat bırakırlar mıydı hiç?

Biraz da öfkeli:

"Demek ben küt içeri, sen iş peşine... Ne çabuk be kocacığım?"

"Ne yapayım?"

"Nasıl ne yapayım?"

"Öyle ya. Çocuklar aç. Evde yiyecek zırnık yok. Günler hızla gelip gelip geçiyor. Çocuklarımı, burada da seni ben düşünmezsem kim düşünür?"

Doğruydu, kitap gibi doğru sözler söylüyordu kocası ama, o da haksız değildi ki!

Gözü genç oğluna ilişti:

"Peki, oğlunu ne yapacaksın?"

Yeniyetme genç çocuk kızardı, gözlerini hayâyla önüne indirdi.

Babası, "Ne yapacağım, hiç!" dedi. "Evde, kardeşlerine sahip olacak. Ben işteyken ortalığı silip süpürecek, yemeği pişirecek,

boş zamanlarında da evin söküğünü, yırtığını dikecek, sonra da boş vakti kalırsa, pencereden falan sarkmadan bir kıyıda efendi efendi oturacak!"

Genç delikanlı babasına bir an baktı:

"Tabii," dedi. "Tabii babacığım."

Bitirim Leyla memnun:

"Aferin oğluma benim. Erkek evlat, anasından sonra evinin namusunu düşünen tek kişidir. Annen hapis, baban ekmek parası için el kapılarında didinecek. Sana da düşen, mahallenin yaramaz kadınlarından korunmak!"

Delikanlının yanakları bir an pençe pençe kızardı. Nasıl kızarmasın ki, gerçekten de, mahalleleri azgın, hovarda, belalı genç, yaşlı kadınlarla doluydu. Annesi hapse gireli beri, azgın mart kedileri gibi evlerinin çevresinde dolanmaya başlamışlardı. El eden, göz eden, laf atanlar...

Aklından mahallenin azgın hovarda karıları geçti: Köşe başında yaşlı bir nine vardı... Bunamış mıydı ne? Elma şekeri, çikolata gösteriyor, kırışık suratıyla gülüyordu. Gülünce de ağlarmışa benziyor, iğrençleşiyordu. Ya tam karşılarındaki Kasap Hayriye'nin kocası tarafından akrabası mı ne, Nedime? Bütün gün pencere önünde, çeşitli tabancalarını yağlar, kamalarının pasını alırdı zımpara kâğıdıyla. Ne zaman başını kaldırıp baksa, karıyla göz göze geliverirdi. E canım, genç, taze, bıyıkları bile terlememiş bir delikanlıydı. Bütün gün sabahtan akşama kadar dört duvar arasında oturamazdı ya!

Arada testi ya da su kovasıyla çeşmeye gitmeye görsün. Nerden de haber alırlardı kart karılar, yeni evli genç kadınlar, daha çok da genç kızlar! Karılarla, yeni evli kadınlar bir yana, belalı genç kızlardan hoşlanmıyor değildi. Babasına bir şey açmamış, mahallelisinden şikâyet etmemişti ama, yaşlı kadınlarla kart karılar olmasa, gencecik kızlarla kırıştırmak isterdi. Ama bıçak, tabanca taşıyorlarmış, ağızları küfürlüymüş, yumruklarına sıkıymışlar. Olsun. Bir genç delikanlı böyle azgın, belalı kızlarla

gezip dolaşmak, kuytularda sevişmekten zevk alırdı doğrusu. En çok hoşuna giden, Filiz'di. Bir sokak ötedeki pembe evin acar kızı. Yüksek topuklu iskarpinleri, rujlu dudakları, yürürken savrulan etekleriyle doğrucası kalbini fethetmişti. Gece yarıları mahalleye çokluk naralarla gelir, sağa sola söver sayar, en çok da onların evinin yanındaki elektrik direğinin altında koyardı mahalleye postasını:

"Kan kokuyooor, burnuma kan kokuyooor eeeeeey!"

Çok merak ediyordu neden burnuna kan koktuğunu. Ne vardı? Birinde çeşme başında rastlaşmışlar, yanına sokulmuştu kloş etekli entarisiyle, "Yavrum," demişti.

Bayıldığı hâlde bakamamıştı kızın yüzüne. Bir delikanlı, namuslu bir delikanlı nasıl bakardı belalı bir genç kızın yüzüne?

"Bayılıyorum sana. Geceleri küfürle gelişime, sizin ordaki elektrik direğinin altında naralar patlattığıma bakma. Maksat, sana akoz etmek geldiğimi. Ama korkuyorsan, söyle..."

Usullacık, "Korkuyorum," demişti.

"Korkuyorsan ben de bir daha gelip seni rahatsız etmem!"

Birinde de kasaba giderken önüne çıkmıştı. Nasıl korkmuş, yüreği kötü kötü nasıl çarpmaya başlamıştı!

Ama o, yüksek topukluları, dudaklarının ruju, bayıltıcı şanuvar kokusu, ojeli tırnaklarıyla falan hiç de korkunç değildi.

"Bi dakka..."

Duraklamıştı.

"Seni seviyorum. Geceleri gözlerime uyku girmiyor!"

O da tıpkı onun gibiydi ama, sokak ortasında, dedikoducu karılarla belalı kızların gözleri önünde genç kızla konuşamazdı ya!

"Rica ederim burada konuşmayalım..."

Genç kızın gözleri parlamıştı:

"Ya?"

"Biliyorsunuz, burası sizin de, benim de semtim. Hemen babamın, daha kötüsü annemin kulağına gider. Sonra fena olur sonu..."

"İyi ama, ben sizinle kötülüğüne konuşmuyorum ki!"

"Ne için ya?"

"Sizinle evlenmek, mesut bir aile yuvası kurmak için!"

Genç adam gene kıpkırmızı kesilmişti:

"Madem niyetiniz ciddi ve samimi, o hâlde gidin, beni annemden isteyin, yahut istetin!"

Genç kız tek laf etmeden ayrılmış, çekip gitmişti. Annesi dün gece vukuat işleyip içeri düşmeseydi, belki de bugün ya da yarın annesini gönderir istetirdi. Seviyordu bu belalı genç kızı, seviyordu işte.

Annesiyle babasının konuşmalarına dikkat etti birden.

Annesi:

"Hasan'ın karısı masanın karısı bilmem. İş dümeniyle seni fabrikaya sokar, sonra da... Çakıyorsun ya?"

Koca bıyığının üzerinden elinin tersini geçiren adam, "Karıcığım korkma," dedi kim bilir kaçıncı sefer. "Ben namusumu senin için, kendim için taşıyorum. Ben senin bildiğin, uçkuruna gevşek erkeklerden değilim!"

Birden başgardiyan bayanla göz göze geldiler. Kadın çapkın çapkın bakıyordu. Göz kırptı. Eyvaaah... Aklına gelen gibi miydi sakın bu bayan başgardiyan? Az önce sıra gardiyanı, şimdi başgardiyan. Şu dünyada, namuslu erkeklere rahat yüzü yok muydu?

Konuşacaklarını konuşmuşlar, Bitirim Leyla dün Belalı Leman ve arkadaşlarından üçkâğıtla aldığı paralardan bir kısmını çıkarıp vermiş, sonra da dehşetle eklemişti:

"Bilmem. Çalışmak zorundasın, malum ama, namusuma leke sürersen..."

"Korkma," dedi adam.

Leyla tekrarladı öfkeyle:

"Sürersen, seni keserim şerefsizim!"

Başgardiyan bayan duymuştu bu sözleri.

Elindeki kâğıdı evrakların üzerine bırakıp ayağa kalktı. Biraz da öfkeyle, "Kimi kesiyorsun be?" diye yanlarına geldi. "Ha? Kimi kesiyorsun?"

Bitirim Leyla da, kocası da ayağa kalkmışlardı.

Bitirim Leyla, "Özür dilerim başhanım," dedi.

Ama başgardiyan hanım tam da burnunun kılından yakalamıştı:

"Burası dışarısı değil. Sen burada, dışardan birisini tehdit edemezsin! Tutuklusun. Belki de ceza yiyeceksin. Adamcağızı benim odamda, benim kulağım duya duya tehdit edemezsin!"

Bitirim Leyla, rujları silinmiş soluk dudaklarıyla korku içindeydi:

"Tekrar özür dilerim efendim," dedi.

Başgardiyan bayan, genç adama döndü. O koca bıyıklar, kocaman ayaklar, iri yumruklar içini titretiyordu:

"İş bulduysan çalış," dedi. "Çalışmak bir erkek için asla ayıp değil. Başın sıkışırsa gel bana, savcı bayan, başkomser falan adamımdır. Sana hiç kimse yan bakamaz, anladın mı?"

Bitirim Leyla da kocası da, "Sağ olun," dediler.

Dediler ya, Bitirim Leyla'nın içine de bir korku düşmüştü: Demek başgardiyan hanım, kocasını himayesi altına alacak, sataşanlardan koruyacak; sonra da kendisi... Ha Ali Hoca, ha Hoca Ali. Hepsi de bir kapıya çıkacaktı ama, ne yapacaktı? Ne yapabilirdi? Düşmüştü bir sefer içeriye. Ellerindeydi. Bütün mesele kocasının namus koşturmasındaydı. Bir erkek köpek kuyruğunu sallamazsa, kancık köpekler ardından koşmazlardı.

"Haydi sen gir artık içeri..."

Leyla kocasını bırakıp kahrolarak odadan çıktı.

Başgardiyan bayanla Bitirim Leyla'nın kocası odada yalnız kalmışlardı. Başgardiyan bayan bir süre dolaştı odanın içinde. Söze neresinden başlayacağını kestiremiyordu. Çocuklar olmasa mesele yoktu. Hemen saldırıya geçer, adamın dolgun bıyığını

okşar, elini tutar, öper, adam pek aldırış etmezse sarılıp öpebilirdi. Ama çocukları vardı.

Neden sonra, elleri arkasında, adama sokuldu. Resmi bir ciddiliğe kendini zorlayarak, "Karın burada, benim odamda seni kesmekten bahsederse, bir daha senin yüzünü zor görür," dedi!

Koca bıyıklı adam kıpkırmızı kesilerek önüne baktı.

"Burası ceza ve tevkifevi," diye devam etti başgardiyan bayan. "Kafamı kızdırırlarsa, şerefsizim, değil odamda sizinle konuşmasına izin vermek, mahkemeden tahliye kararı çıkıncaya kadar size hasret ederim onu!"

Adam hep önüne bakıyordu. Şaşıyordu başgardiyan bayan. Bu adam böylesine sıkı mıydı uçkuruna? Bu zamanda bu kadar namuslu erkek var mıydı? Üstelik karısı üçkâğıtçının, kaptıkaçtının biriydi. Nasıl olurdu?

Masasına geçip oturdu. Hep o resmi ciddilik içinde, "Gel," dedi adama.

Adam yerinden kalktı, başgardiyan masasına gitti çekinerek.

Başgardiyan bayan kocaman bir defter çıkararak, "Adresinizi söyle," dedi.

Adam bunda hiçbir sakınca görmedi. Herhalde âdet, usul böyleydi. Oturdukları mahalleyi, sokağı, evin numarasına kadar her şeyi bir çırpıda söyleyiverdi. Başgardiyan bayan bir kâğıda bunları sevinçle yazdı. Sonra, "Demek çalışacaksın?" diye sordu.

Adam içini çekti:

"Çocuklarıma, karıma bakmak için... Başka ne yapabilirim?"

"Sana iş bulacak kadın sağlam ayakkabı mı?"

"Komşumun karısı."

"Bu işler hiç belli olmaz da..."

"Ne yapayım başhanım? Çocuklarım aç, karım hapiste..."

Ağlamaya başladı. Başgardiyan hanım dayanamadı, elini tuttu:

"Sus. Seni gelip evinde ziyaret edeceğim. Bir şeye ihtiyacın olursa çekinme, olmaz mı?"

5

Bitirim Leyla'nın kocası cezaevinden büyük bir endişeyle çıktı. Demek başgardiyan bayan evini ziyaret edecekti? Herhangi bir ihtiyacı olursa da çekinmeden söylemeliydi?

Cezaevinin önü öylesine kalabalıktı ki, karılarını ziyarete gelmiş kocalarla. Yanlarında kızlı oğlanlı çocukları, ellerinde sepetler, yiyecek çıkınları ya da karıları içeriye yeni düşmüşlerin yatak yorganları.

Zorla sıyrılıp çıkarken, hâlâ ziyaret yerine girememiş erkeklerden çoğu gene başlamışlardı:

"E... dünya yakışıklı erkeklerin oğlum!"

"Bir saattir ayaklarımıza kara sular indi de hâlâ bekliyoruz..."

"Ananla babana suç bul arkadaş..."

"Niye?"

"Yakışıklı olsaydın seni de şipşak alıverirlerdi içeriye!"

"Doğru."

"..."

"..."

"..."

Bitirim Leyla'nın kocası duymazlıktan gelerek ayrıldı cezaevinden. Yolda oğlu sordu:

"Başgardiyan bayan bize mi gelecek baba?"

"Valla bilmem ki oğlum," dedi.

"Bir şeye ihtiyacın olursa çekinme dedi."

"Desin. İhtiyacımı hemen de ona söyleyecek değilim ya!"

Ve oğluna çıkıştı:

"Sen böyle şeylere karışma. Erkek evlat böyle şeylere kulaklarını tıkar. Hayâ denen bir şey var!"

"Bana ne babacığım? Benim suçum var mı?"

Çevreden genç kızlar laf atmaya başlamışlardı. Bitirim Leyla'nın kocası kızdı:

"Kes çeneni de aç adımlarını!"

Delikanlı ses çıkarmadı ama tepesi de atmıştı. Ne oluyordu şu babasına da? Doğru dürüst gidiyordu yoluna işte. Laf atıyorlarsa, kızların, kadınların, hatta kocakarıların âdetiydi. Çevresinden laf atılmasına engel olamazdı ki. Üstelik başkalarının oğulları gibi yılışmıyor, değil yılışmak, laf atanlara kaşını kaldırıp bakmıyordu bile. Bu zamanda bundan daha iyisi can sağlığıydı. Mahallede komşu delikanlıları da görüyor, serüvenlerini işitiyorlardı. Bu zamanda anasına, babasına böylesine itaatli, uçkuruna böylesine sağlam delikanlıyı bulmuşlar da bunuyorlardı. Vallahi üstüne fazla düşerlerse mahalledeki Filiz'le mercimeği fırına verir, yallah kaçardı kıza!

Yanı başında kocaman ayakkabıları, bıyığı, çatık kaşlarıyla düşünceli düşünceli giden babasıysa hep yarını, komşu Hasan'ın karısının trikolarını düşünüyor, sırtından ürpermeler geçiyordu.

Derin bir iç geçirdi.

Evet, yarın gidecek, kadını fabrikada bulacaktı. Bulacaktı ya, akşamki bakışlarını hiç beğenmemişti. Gözlerinde sanki belirsiz şimşekler çakıyordu. Bu şimşeklerin neden çaktığı, çakan bu şimşeklerin anlamının ne olduğu meçhul değildi onun için. Yarın adamı karşısında görünce, tıpkı tıpkısına bugünkü başgardiyan bayanın yaptığı gibi sulanacak, elini tutacak, bıyığını okşayacak, bir şeye ihtiyacı olursa çekinmemesini söyleyecekti. Niçin? Niçindi bütün bunlar? Bunu bilmeyecek ne vardı? Faydalanacaktı. Kim bilir belki de kadının garsoniyeri vardı da oraya davet ederdi. Gitmezse kızar, iş verdirmez, iş alamayınca da karısı, "Neden çalışmadın?" diye sorar, gerçeği söylese hapisten çıktıktan sonra gidip kadına çatabilirdi. Söylemese...

Eve yaklaştığı sıra birden akşamın indiğini, evdeyse yiyecek hiçbir şeyin olmadığını hatırladı. Karısının verdiği onluklarla mahalle bakkalı Nuriye'nin dükkânından içeri girdi. Dükkânda kart karılar, yiyecek gibi bakıyorlardı. Bakkal Nuriye bile hemen değişmişti onu görünce:

"Vay, erkek güzeli... Hoş geldin. Emret!"

Kısa kesmiş, isteklerini sıralayıvermişti:

"Beş yumurta, beyazpeynir, yağ, ekmek..."

Bakkal Nuriye neden sonra hatırlamışçasına, "Geçmiş olsun yahu," dedi. "Karın içeri mi düşmüş?"

İç geçirdikten sonra, "Evet," dedi.

Bakkal Nuriye sürmeli, iri gözlerini dikmişti çapkın çapkın:

"Geceleri korkmaz mısın evde?"

Çapkın kadınlar kahkahalarını bastılar. Biri:

"Sevabına sen git de bekle bari Nuriye!"

Bir başkası, "Zavallı, vallahi korkudan sarılık olur," dedi.

Ve bitirim karıların yaylım ateşi başladı.

"Karısız erkekleri himaye insanlık borcudur..."

"Hem insanlık, hem de ulvi görevdir." (Eliyle hareket yapar.)

"..."

"..."

Bitirim Leyla'nın kocası sıkılmaya başlamıştı.

"Nuriye Abla beni sav," dedi.

Nuriye adeta şehvetle, "Emret burma bıyıklım," dedi. "Emret koca ayaklım!"

İstediği yumurtalarla beyazpeynir, yağ ve ekmeği verdi.

Leyla'nın kocası, hapishanede karısından aldığı paralarla borcunu öderken, Nuriye, "İstersen veresiye yazayım. Karın çıkınca öder?" dedi.

Öyle de olabilirdi. Hatta bu daha da iyi olurdu ama, birden ürktü kadının iri, sürmeli gözlerinin çapkın bakışından. Karıları gurbete çıkmış ya da hapse girmiş yakışıklı erkeklere daha çok da esnafın nasıl tatlı tatlı sokulup çeşitli avantajlar sağladıklarını, tam kertesinde de borçlarına bir sünger çekme karşılığı nasıl bunu namuslarıyla ödeştiklerini çok duymuştu.

"Teşekkür ederim," dedi.

Bakkal Nuriye lafı uzattı:

"Karının hapisliği uzarsa..."

Bomboş gözlerle baktı:

"Uzarsa?"

"Sana bir hesap açarım. Nasıl olsa ödeşiriz!"

Ürktü, sırtından bir titreme geçti. Aklına gelen başına gelebilirdi.

"Hacet yok," dedi.

Bakkal Nuriye bayağı sinirlendi:

"Yok mu?"

"Yok."

"Tuhaf. Karın, alt tarafi bitirimin biri. Sense yakışıklısın. Senin onu, onun namusunu düşündüğün kadar o seninkini düşünüyor mu?"

Tam da çatmıştı adam ha. Ne geveze kadındı bu! Karısı hapse düşmeden önce hiç böyle değildi. Evet gene bakardı iri, sürmeli gözleriyle çapkın çapkın ama, böylesine asılmazdı. Hayır hayır... Namusunu karısı için taşımıyordu o. Namuslu bir erkek namusunu kendisi için taşırdı.

"Karım hakkında bu türlü konuşmanızı istemiyorum," dedi.

"Yalan mı söylüyorum?"

"Yalan, doğru. Ben onun kocasıyım, nikâhı altında. Nikâhı altında olduğum bir kadınınsa arkasından atılmasına göz yumamam!"

"Karın ineğin biridir be!"

"Rica ederim bayan bakkal, sözünüzü geri alın!"

"Üçkâğıtçıdan kadın mı olur?"

"Üçkâğıtçı, beşkâğıtçı. Bu sizi alakadar etmez..."

"Bu İstanbul'da onun kaç erkekle münasebette bulunduğunu biliyor musun?"

"Beni ilgilendirmez."

"Allah Allaaah..."

"Evet. Çünkü bir kadın, erkeğin küçük tanrısıdır!"

Bakkal Nuriye donmuş kalmıştı. Ne namuslu kocaydı bu böyle be. Bu zamanda böylesine karısına bağlı erkek kalmış mıydı bu dünyada?

Dükkânındaki kadınlara baktı. Onlar da Bakkal Nuriye kadar hayretler içindeydiler. Gerçekten de, bu dünyada demek hâlâ böyle namuslu erkek vardı?

Bakkal Nuriye birden değişti:

"Bravo sana. Dünya ahret kardeşim ol. Sana ne ben sataşacağım, ne de sataşacaklara göz yumacağım. Değil mi ki sen, o biçim bir serserinin namusunu düşünüyorsun, helal olsun bu yollar sana!"

Birden hatırlamışçasına:

"Şayet çalışmak istersen gel bana, benim tanıdığım çok namuslu işyeri sahibi karılar var. Seni onlara tavsiye ederim. Namusunla çalışırsın..."

Bitirim Leyla'nın kocası, "Teşekkür ederim," dedi. "Yarın çalışmaya başlayacağım!"

Nuriye'nin gözleri hayretle büyüdü:

"Çalışıyor musun?"

"Evet."

"Nerde?"

"Trikolarda."

"Hangi trikolarda?"

"Bizim komşu var, onun karısının muhasebecilik yaptığı fabrikada..."

Bakkal Nuriye'nin aklına Palabıyık'ın karısı geldi. O karının bilmem ne trikolarında muhasip olarak çalıştığını biliyordu. Hatta siyim siyim yağmurların yağdığı sonbahar akşamlarında dükkânın arkasındaki sandıkları masa, iskemle gibi kullanarak şarap içtikleri, birbirlerine maceralarını anlattıkları geceleri hatırlamıştı. O karı fena hovardaydı. Trikolarda yetmişlik patronun sağ kolu. Çünkü patron karı yetmiş yaşına bakmaz, trikolara yeni düşmüş yakışıklı erkekleri baştan çıkarırmış.

"Bana bak," dedi. "O trikoların nasıl bir yer olduğunu biliyor musun?"

Bitirim Leyla'nın kocası merakla, "Yoo," dedi. "Yarın siftah gideceğim. Palabıyık'ın karısını bulacağım. O bana orada iş verecek!"

"O karıya, daha çok da trikonun sahibi patron karıya aman çok dikkat et!

"İyi ama, ne var?"

"Ne olacak? Palabıyık'ın karısı yakın arkadaşımdır, pireyi sekitmez. Patronuna gelince, o ondan beter. Yetmişindedir ama, genç erkek görmesin. Mahvolur. Elde edemezse hastalanır. Bu nedenle, sen hem yakışıklı erkeksin, hem de kafan çalışıyor. Muhasebeci karıya he diyeceğine, zengin karıya he de daha iyi..."

Bitirim Leyla'nın kocası kıpkırmızı kesilerek, "Ne ona, ne de ötekine!" dedi.

Dükkândan çıktı. Bakkal Nuriye'yse ardından kahkahasını bastı. Oradakilere, "Ne ona, ne de onaymış. Vay zilli vay. O da, öteki de yağdan kıl çekercesine düşürecekler bunu göreceksiniz," dedi. "Palabıyık'ın karısı yakın arkadaşımdır. Nice kış geceleri şurda kafaları çekerken bana maceralarını anlatmıştı, tam anasının gözü. Bunun çalışacağı trikoda en azından yedi sekiz dostu var ki, her biri en az şu deminki kadar yakışıklı!"

Kupkuru bir kadın, sigarasını sömürürcesine çektikten sonra, "Tabi yahu," dedi. "Çalışan erkeklerden hangisi sağlam?"

Bir başkası sözü aldı:

"Ben onu bunu bilmem arkadaş," dedi. "Bu zamanda kendini bilen namuslu bir kadın, kocasını el kapısında çalıştırmaz!"

"O kadar," dedi dubaya benzeyen bir başka kadın.

Bakkal Nuriye:

"Bunu da baştan çıkaracaklar!"

"Hem de işe başladığının ertesi günü..."

"Ertesi günü mü?"

"İşe adımını attığı an!"

***

Ertesi gün Bitirim'in kocası çocuklarını ağabeylerine emanet edip, Palabıyık'ın karısının çalıştığı trikoların yolunu tuttu. Bakkal Nuriye'nin dedikleri aklının ortasına geçip oturmuştu. Ya gerçekten Nuriye'nin dediği gibi ırz namus düşmanıysalar? Ya baştan çıkarmak isterlerse? Ne yapardı? "Adaaam sen de," diye geçirdi. "Basar çıkar, evime dönerim!"

Önce arkasında zarif bir kadının ayak sesleri. Sonra iç gıcıklayıcı sesi:

"Uğurlar olsun aslanım!"

İrkilerek durdu, döndü: Palabıyık'ın karısıydı. Yanına geldi:

"Bütün gece seni düşündüm," dedi. "Bilhassa o samur bıyıklarını. Bundan sonra koruyucun benim. Seni formacılığa vereceğim. İşin bir çeşit çorap ütüleyiciliği. Odanda yalnız olacaksın. Ustalar falan da pek uğramaz, tembih edeceğim. Haa, bizim patron karı çok erkek düşkünüdür. Sakın yüz verme!"

Şaştı:

"Aa... ben mi?"

"Biliyorum, sen namuslu erkeksin ama kadın... Kadın beladır!"

Bitirim Leyla'nın kocası ne karşılık vereceğini, daha doğrusu, ne karşılık vermesi gerektiğini şaşırmış, aklına Bakkal Nuriye gelmişti:

"Bana bak, o trikoların nasıl bir yer olduğunu biliyor musun? O karıya, daha çok da trikonun sahibi patron karıya çok dikkat et! Palabıyık'ın karısı yakın arkadaşımdır, pireyi sekitmez. Patronuna gelince, o ondan beter. Yetmişindedir ama, yakışıklı, genç erkek görmesin. Mahvolur. Elde edemezse hastalanır. Mamafih, sen hem yakışıklı erkeksin, hem de kafan çalışıyor. Muhasebeci karıya he diyeceğine, zengin karıya he de daha iyi..."

İrkildi. Demek Bakkal Nuriye doğru söylemişti? Belki de iki kadın arkadaştılar da birbirlerinin numaralarını yakından biliyorlardı. İster öyle, isterse böyle. Ne ona bakacak, ne de ötekine kuyruk sallayacaktı!

"Ben," dedi, "karısı hapiste, çocukları yarı aç bir erkeğim. Trikolara evimin ekmeğini kazanmak için gidiyorum. Bunun dışında hiç ama hiçbir şey beni ilgilendirmez!"

Palabıyık'ın karısını bir an umutsuzluk kara bir duman gibi kapladı. Ne demek oluyordu bu? Hani yanaşmayacak erkek yoktu? Sokulmasını bildikten sonra her erkek yanaşır derlerdi hani?

Öfkeden mosmor, ne şöyle dedi, ne de böyle.

Yan yana yürüyorlardı.

Sabahın erken saati, yollarda çıkınlarıyla işçi erkekler, kadınlar, çocuklar...

Bir ara adımlarını açıp bundan böyle de boş vermeyi, daha doğrusu boş verir gözükmeyi aklından geçirdi. Her erkek hep aynı teknikle elde edilemezdi ki. Her erkeğin tavlanma şekli vardı. Kimi para, kimi tatlı söz, kimi tam tersi, hakaret... Bu da bir başka çeşidi olmalıydı. Şaşıyordu bu adama sonra. İtin, uğursuzun, üçkâğıtçının biri olan karısına bu ne sadakatti böyle? Karısı namuslu, dürüst, evine bağlı olurdu da, namuslu bir erkek namusunu karısı için saklar, üstüne titrerdi. Halbuki Bitirim Leyla anasının gözü, kırk tarakta bezi olan bir suya batmazdı.

"Uğurlar olsun Hayriye Hanım!"

Bu, Palabıyık'ın karısınaydı. Ve altında, "Gene yavruyu yakalamışsın çapkın!" demek isteyen bir şeyler gizliydi. Bozmadı:

"Eyvallah Nuran..."

Az sonra, bir hovardalık arkadaşı ortaya laf attı:

"E... bu dünya Sultan Süleyman'a kalmamış!"

Bir başkası:

"Allah versin kızım. Gözümüz yok ama neden olmasın?"

"..."

"..."

Muhasebeci Hayriye elinde olmayarak az geriledi. Bitirim Leyla'nın kocası uzaklaşmıştı, üzerinde durmadı. Geveze arkadaşlarının yanına gitti:

"Kahpeler, ne gevezelik ediyorsunuz?"

Dişleri sigaradan kararmış, kireç tabakası bağlamış ya da gülüverince sarı sarı parlayan dişler kahkahaları bastılar. Ve her kafadan bir ses çıkmaya başladı:

"Sen bizim yerimizde olsan?"

"Ha?"

"Biz öyle bir yavruyla geçsek ne demezsin?"

Doğru, dosdoğru sözlerdi. O oralarda olsa da, arkadaşlarından birisi yanında kıyak bir erkekle, geçse, geçtiğine geçeceğine pişman ederdi.

"Canım," dedi, "haklısınız ama, daha hiçbir ciddi ilintim yok adamla!"

Otuzluk, kırklık, ellilik ama kurt kadınlar bakıştılar.

"Yok mu?" dedi içlerinden biri.

"Yok."

İnanmadılar:

"Nasıl olur kız?"

"Öyle yakışıklı erkeği sotasına getir, sonra alaka kurma..."

"Aklım olmasa da inansam..."

"Ama ne."

"Sana Çapkın Hayriye derler kızım. Elinden uçan kurtulur!"

Yaşlı biri, "Çok hoş adamdı," dedi. "Kimdi sahi?"

Durumu kısaca anlattı: Komşularıydı adam. Karısı Bitirim Leyla diye biri. İtin, uğursuzun, üçkâğıtçının teki. Geçenlerde içeri düşmüş, gencecik kocasını dışarda, yapayalnız bırakmıştı. Adam iş istemiş, Hayriye de el atmıştı adama. Mesele buydu. Henüz ortalarda fol yoktu, yumurta yoktu!

Çapkın arkadaşlarından biri, "Yakında fol da olur, yumurta da," dedi.

Matrak konuşmalar başladı:

"Lakin adamda boy, pos..."

"Bıyık ya, bıyık?"

"İnsanı şöyle bir tutsa... ha?"

"Suyunu çıkarır!"

Muhasebeci Çapkın Hayriye bu son sözü, yani, "Suyunu çıkarır!"ı söyleyenin ağzını elinin tersiyle siler gibi yaptı:

"Sil salyanı tereyağı... Çıkacak suyun kaldıysa çıkarır!"

Kahkahalar bomba gibi patladı.

"Niye? Hanife Nine hızlıdır!"

"Daha dur bakalım..."

"Ondaki su hangimizde var?"

"..."

"..."

"Lakin şakayı bırak, adam kıyak Hayriye."

"Kıyak ama ne fayda?" dedi Hayriye.

"Niye?"

"Namusuna pek düşkün.."

"Anlamadıım," dedi Kevser. "Onun her yanı konuşuyor be, ye beni diyor be! O boy, o pos, o kocaman ayaklar..."

Hayriye güldü:

"Ulan namussuz karılar! Herifi ne çabuk çapraza aldınız da bıyığını, boyunu posunu, kocaman ayaklarını etüt ettiniz?"

Bütün bunlardan habersiz, Bitirim Leyla'nın kocası da çalışacağı trikoların kapısına yaklaşmıştı. Kapı önü, kapının dolayları belalı işçi kızlar, işli işsiz kadınlar, ağzında dişi kalmamış kocakarılarla dolmuştu. Bitirim Leyla'nın kocasının yüreği kötü kötü çarpmaya başlamıştı. Gayet iyi biliyordu kadınların ona elle, dille sarkıntılık edeceklerini. Ama ne olursa olsun aldırmayacak, namusunu muhafazaya çalışacaktı. Namusunu bitirim karısı için taşımıyordu o. Uçkuruna sahip olmuştu şimdiye kadar, bundan böyle de olacaktı!

"Yavrum, bıyığını yiyeyim!"

"Şişt!"

"Boya bak, posa bak..."

"Ya ayaklar?"

"Ellere bak ellere!"

İçlerinden sırnaşık bir kız teklifsizce sokuldu:

"Yavrum, bana varır mısın?"

Bitirim Leyla'nın kocası sertçe durdu:

"Bana bak!"

Yirmi yaşlarındaki genç kız bıçak taşır, kumar oynar, kafası kızdı mı vurur, vurulur, içeri girerdi. Dünyadan pervası yoktu. Bu yüzden hiçbir triko sahibi iş vermiyordu. Asıl sebep de, işçi erkeklere takılması, ırz, namus dinlememesiydi. Bu yüzden patron kadınlar yılmış, tedirgin olmuşlardı. O da bundan faydalanarak onlardan birçoğunu haraca bağlamıştı. Hafta başları geldi mi asılıyordu bıçağa, artık ne koparabilirse, haftadan haftaya üç yüz, beş yüz, bazen binliği doğrultuyor, aldığı paralarla da dostu erkeklerle pazartesiye kadar vur patlasın çal oynasın yaşıyordu.

Bitirim Leyla'nın kocasının, "Bana bak!" diye durmasına bozularak, karşısına dikildi:

"Bakıyorum!"

"Ben senin bildiğin erkeklerden değilim," dedi Bitirim Leyla'nın kocası.

"Allah Allaaah..."

"Öyle."

Sırnaşık kız ellerini arkasına koydu, meydan okurcasına bir ayağını öne attı:

"Kaçtan aşağı olmaz yani?"

"Ne demek o?"

"Senin o bıyığını yerim sonra ama!"

"Benimle böyle konuşmaktan utanmıyor musun? Ben evli, namuslu bir aile erkeğiyim!"

"Ne olur namusluysan? Namus dediğin de ne? Aktarlarda kiloyla satılıyor. Tükenecek değil ya!"

Tam bu sırada Muhasebeci Hayriye soluk soluğa geldi:

"Nurcan," dedi. "Şekerim, n'oluyor?"

Nurcan, Muhasebeci Hayriye'yi çok sever, hatırını sayardı. Çünkü o da Nurcan gibi hovardaydı.

"Hiç be Hayriye Abla... Bıyığını yerim ha, dedim bozuldu..."

Sonra, "Bozulma aslanım," dedi. "Piyasada yedek parça yok!"

Bitirim Leyla'nın kocası ses çıkarmadı, yoluna koyuldu.

Nurcan, Muhasebeci Hayriye Abla'ya sordu:

"Kim bu Lokman-ı Hekim'in ye dediği be abla?"

Hayriye güldü:

"Ben de tanımıyorum."

"Seeen?" dedi Nurcan. "Sen tanımayacaksın.... Sen ancak benim pinpon dedem gibileri tanımazsın. Böyle eli ayağı tutan, burma bıyıklıları kaçırır mısın hiç ablacığım?"

Muhasebeci Hayriye bir kahkaha attı.

"İlahi Nurcan, sen çok yaşa e mi?"

"Sen de yaşa ablacığım... Aa... Adam sizin trikolara girdi..."

Hayriye, "Dallandırma," dedi.

"Aklıma gelen gibi mi?"

"Ne sayarsan say!"

"Madem öyle, akoz et de asılmayalım be ablacığım! Kadınlık öldü mü? Ben erkek değilim, kadınım kadın. Hem de sapına kadar. Biz de arkadaş aftosuna takılmak yoktur, bilirsin az çok..."

"Nasıl bilmem!"

"Ben iki kadeh atmaya gidiyorum Nigâr'ın meyhaneye, gel istersen..."

"Sabah sabah ha?"

"N'olur be ablacığım? Binicinin sağı solu olur mu?"

Bir klakson sesi. Döndüler: Patron hanım geliyordu. Kocaman, kapkara bir hususi yanlarından geçip trikoların önünde durdu. Yetmişlik patron bayan, kırış kırış ama sevimli yüzüyle arabadan indi. Oradakileri başıyla kibarca selamladı. Sonra da Muhasebecisi Hayriye'ye sordu:

"Ne haber?"

Muhasebeci Hayriye boyun kırdı:

"Sağlığınız..."

Yan yana yürüdüler.

Nurcan arkalarından bir süre baktı, sonra yanındaki Bitirim Sema'ya, "Bu karıya bu hafta bir beş yüzlük keseceğim," dedi.

Sema bir ıslık çaldı:

"Fü füyyyy..."

"Ne o?" dedi Nurcan.

"Beş yüzlük keseceğim dedin de..."

"Niye? Ne var?"

"O cimri karı verir mi?"

"Vermezse kabasına iki bıçak..."

"İçeri atarlar be Nurcan Abla."

"Girip çıkmadığımız yer mi? Girerim, çıktıktan sonra bin diye asılırım. Vermedi mi, kabasına yeniden iki bıçak... Lakin boş ver, muhasebecinin aftosu... ha?"

"Bomba gibi adamdı şerefsizim!"

"İnsan onunla bir gece yatsa ne olur?"

"Ömrü en azından beş on sene uzar!"

"Yeşeee..."

Bitirim Leyla'nın kocası trikolarda koridorda bir ustayla konuşuyordu. Usta bayan vardı kırk beşlik. Ev bark, çoluk çocuk sahibiydi. Tam adamın ifadesini alırken, fabrika sahibiyle muhasebecinin kapıdan içeri girdiklerini görünce, "Geliyor," dedi.

Bitirim Leyla'nın kocası o yana baktı, sordu:

"Kim?"

"Bu trikoların sahibi..."

"Çok mu zengin?"

"Ohoo... Denizde kum, onda para!"

Yanında Muhasebeci Hayriye Hanım, ağır ağır geldi. Koridor boyunca rastladıklarını başıyla kibarca selamlayıp geçiyordu. Bitirim Leyla'nın kocasını da selamlayıp geçecekti ki, birden adamın boyu posu, bıyığı, kocaman ayaklarına gözü takılarak durdu:

"Siz ne bekliyorsunuz?"

Usta bayan kısaca izah etti. Zaten Muhasebeci Hayriye de kulağına usul usul bir şeyler fısıldamaya başlamıştı. Birden ilgisi arttı:

"Yaa... Demek komşunuzun kocası?"

"Evet efendim."

"Ne iş vereceksiniz?"

"Formacılık."

"Daha iyi bir iş veremez miyiz?"

Muhasebeci Hayriye'nin içinden "Eyvah," diye geçti. "Karı galiba adama kancayı taktı!"

"Bilmiyorum efendim. Formacılık boştu da..."

Patron, "Gelin benimle," dedi.

Bitirim Leyla'nın kocası peşine takıldı.

Muhasebeci Hayriye'nin aklı gidiyordu. Kart, kırış kırış ama anasının gözü karıya öyle içerliyordu ki. İstediği kadar içerlesin, elinden hiçbir şey gelemezdi. Karı adamakıllı zengindi. Belki de adamı yanına alır, bol maaş verir, arabasından aşağı indirmezdi. O zaman? O zaman Leyla'nın kocası, Hayriye şöyledursun, karısına bile boş verirdi.

Patron bayanla, patron bayanın üst kattaki "Direktör"lük odasına geldiler. Kapıda yirmi yaşlarında bir kız, iskemleye oturmuş, bekliyordu. Besbelliydi ki bu kız, patronun odacısıydı. Patronunu görünce ayağa fırladı. Fakat patronu ona bakmadı bile. İçi içine sığmıyor, şu sabah sabah karşılaştığı boylu poslu, kocaman ayaklı, samur bıyıklı adamın heyecanıyla kaynıyordu. Kaç vakittir işte böyle bir erkek düşünüyordu. Onu kollarının arasına alsın, kemiklerini kırarcasına sıksın, suyunu, turşusunu çıkarsındı. Odacısı Nazlı da gençti, toydu ama, bir erkek başkaydı.

Odacı Nazlı'nın içinden de dehşetli kıskançlık geçmişti. Patronunu değil, adamı patronundan kıskanmıştı. Pek pek otuz yaşlarında, boylu poslu, samur bıyıklı bu adam tam da kendisine göreydi.

Patron bayan, "Benim kahvemi," dedi. "Bak beyefendi ne içecek?"

Bitirim Leyla'nın kocası renkten renge girdi. "Estağfurullah, zahmet etmeyin," diyecekti, yakıştıramadı.

Patron, "Ona da çay söyle," dedi.

Soluk soluğa odadan içeri girdiler.

Patron bayan, patronluğu falan unutmuş, bu yakışıklı, alabildiğine güçlü gözüken adamın karşısında manen ezilmiş, erimişti.

Geçip masasına oturamadı:

"Demek çalışmak istiyorsun canım?" dedi.

Her yanı titremeye başlamıştı. Bundan önce hangi erkeğe sarkıntılık etmişse iyi sonuçlar almıştı. Buysa çok ciddiydi. Dolgun, kocaman bıyığı, geniş omuzları, kocaman elleri, bilhassa bilhassa ayaklarıyla öyle cana yakındı ki...

Bitirim Leyla'nın kocası utanç içinde:

"Mecburum efendim. Karım hapiste, çocuklarım evde aç..."

Tıkandı. Gözlerinden süzülen damlalar yanaklarından aşağı yuvarlandılar.

Bayan patron ezilmişti. Dehşetli bir acıma duyusu içinde, titreyen elini uzattı, adamın saçlarını okşadı. Ses çıkarmamış, hiç olmazsa eline vurmasa bile, itmemişti de.

Bayan patron sorularına devam etti:

"Peki, ne iş gelir elinden?"

Baktı:

"Ne gibi efendim?"

"Yani tahsilin var mı? Yahut trikolarda daha önce çalışmış mıydın?"

Bitirim Leyla'nın kocası yutkundu:

"Tahsilim ilk," dedi. "Daha önce hiçbir yerde çalışmamıştım..."

"Bizim muhasebeciyi nereden tanıyorsun?"

"Komşum efendim."

"Sana ne iş vereceğini söylemişti?"

"Bilmiyorum efendim. Hiçbir şey söylememişti. Gel, bir çaresine bakarız demişti."

Bayan patronun kahvesiyle Bitirim Leyla'nın kocasının çayı gelmişti. Kahveyle çayı getiren odacı kız, patronunun kahvesini masası kıyısına bırakıp, çayı adama verirken içi titriyordu. Bir yandan da içerliyordu patronuna. Adam tam ona göreydi. Eline bir geçirse de alıp bir yerlere götürse... Mesela saza gitseler. Sonra da bir garsoniyeri olsa, adamı oraya çekse, sabaha kadar... Garsoniyer olmasa bile mahalledeki terk edilmiş ahır da işe yarayabilirdi. Mahalle bekçisi Zilli Nigâr'ın eline birkaç kuruş, ondan sonra gel keyfim gel!

Adama bakarak dalmıştı. Bayan patronun dikkatini çekti bu.

"Ne o? Fazla daldın?"

Kendine geldi:

"Ben mi efendim?"

"Sen, evet!"

Mini eteğiyle çevik bir dönüşten sonra dışarı çıktı.

Bayan patron içerlemişti. Ya da içerlememiş, adamla daha açık konuşmak, mümkün olursa hemen senlibenli oluvermek için bunu fırsat saymıştı:

"Kancık. Ben miymiş..."

Elini adamın omuzuna koydu:

"Bana bak: Burası küçük çapta bir fabrika. Yarısı triko, yarısı çorap yapımevi. Seni formacılığa vereceğini söyleyen o komşun muhasebeci karıya da boş ver. Maksadı, seni yalnız çalışacağın bir odaya sokup sonra da faydalanmak. Bakıyorum, gençsin, güzelsin, toysun da... Buradaysa kırk ananın doğurduğu, babası belirsizler var. Seni bundan böyle ben koruyacağım. Şu deminki kancığı kovup yerine seni alabilirim ama, olmaz. Dedikodu olur. En iyisi..."

Çoktan karar verdiği şeyi hemen söylemek işine gelmiyordu. Odanın içinde bir süre düşünceli düşünceli gitti geldi, geldi gitti... Sonra birden aklına gelmiş de ne yapması gerektiğine karar vermişçesine, "Yahut," dedi, "en iyisi, seni benim köşke almak!"

Adamın gözlerinin ta içine bakıyordu. Adam bir süre sonra gözlerini yere indirdi. Bu, rıza göstermek anlamına mı geliyordu? Yoksa istemeyecek miydi?

"Ne dersin?"

Yüzüne baktı:

"Neye ne derim efendim?"

"Seni diyorum, benim köşke alsam, sırf benim işlerime baksan... Geceleri gene evine, çocuklarının yanına git. Gündüzleri gelir, benim odada, benim işlerle uğraşırsın. Ha?"

Ağzından kaçıverdi:

"Siz bilirsiniz efendim..."

"Dolgun da bir maaş sana. Sonra üst baş da yaparım..."

"Teşekkür ederim."

"Burda, kurt gibi karıların, sırnaşık kızların arasında ziyan olursun. Karın hapisten çıksa bile yanımda kalmanda sakınca yok. Hatta gerekirse ona da bir iş uydururuz burada... Oldu mu?"

"Oldu efendim."

6

Palabıyık'ın karısı Muhasebeci Hayriye odasında bir bekledi, iki bekledi, baktı ki adam gelmiyor, eline birtakım imzalanacak evrak alarak patronun odasına gitti. Evrakları imzalatmaktan başka hiçbir kötü maksadı yokmuş gibi, tabiiydi. Ama kurt patron bir bakışta anlamıştı kadının niyetini:

"Ne o Hayriye?" dedi. "Yakışıklı adamı mı arıyorsun?"

Anlamazdan geldi:

"Hangi yakışıklı adam?"

"Kız, kancık. Dalga mı geçiyorsun benimle?"

"Niçin?"

"Maksadın bunları imzalatmak değil. Fakat hemen söyleyeyim de meraktan kurtul: Adamı vale olarak köşküme aldım!"

Hayriye'nin tepesinden aşağı kaynar sular döküldü adeta. Bunca yıllık kurt çapkınlık para etmemişti demek? Vay anasını, aklına gelenler fazlasıyla başına gelmişti. Yani korktuğuna uğramıştı. Peki ne halt etmişti bu adam? Sonra adama hak verdi: Ne halt edecek? En doğru davranışı yaptı. Karı zengin. O yakışıklı, okka gibi erkek. E, n'olacaktı? Trikolarda önüne gelen kadına kendisini mıncıklatacak mıydı? Çekilir köşke, dolgun bir maaştan başka karı üst yapar, baş yapardı. Yemin, yiyeceğin de sözü olmazdı...

Bayan patron kırış kırış yüzüyle kurnazca gülüyordu:

"Avını kaçırdın, yazık oldu Hayriye..."

Kendine geldi:

"Rica ederim efendim. Benim hiçbir özel maksadım yoktu. Kapı komşumdur. Benim değil kocamın arkadaşı. Karısı içeri atılınca ortalarda kaldı çocuklarıyla. Üstelik yeniyetme bir oğlu var ki, yüzüne bakmaya kıyamazsınız!"

Bunu mahsustan söylemişti, domuzluğundan. Bayan patron hemen ilgilendi:

"Kaç yaşlarında?"

"Var on altı, on yedisinde... İyi bilmiyorum ama, babası gibi hoş çocuk..."

Bayan patron şöyle bir düşündü, sonra:

"On altı, on yedisinde olamaz..."

"Niçin?"

"Adam daha otuzunda ya var ya yok. On üçünde mi evlendi bu?"

Hayriye de hak verdi:

"Haklısınız. O halde on beş falan..."

Patron bayan güldü, göz kırptı:

"Yani Lokman-ı Hekim'in ye dediği ha?"

"Görseniz bayılırsınız!"

"Hayır hayır, ben babasına bayıldım. Sen de oğluyla yetin..."

Hayriye ciddileşmek gereğini duyarak, "Rica ederim," dedi. "Ben ne babasıyla, ne de oğluyla..."

Sözünü kesti:

"Hadi hadi. Gülü tarife ne hacet? Ne çiçektir biliriz kızım. Maceraların dillerde destan. Ama helal olsun. Allah erkekleri kadınlar için yarattı. Erkeksiz dünyanın ne tadı olur?"

Sonra gözüne gözlüğünü taktı, stillosunu aldı, imzalanması gerekli evrakları imzalayıp uzattı:

"Al bakalım."

Muhasebeci Hayriye evraklarla odasına döndüğü zaman içinde bir sıkıntı, bir sıkıntı... Keşke getirmeseydi adamı sabah sabah. Ne diye sabahleyin erkenden alıp gelmişti? O alıp gelmemişti, adam kendiliğinden yola çıkmıştı da rastlaşmıştılar. Öyle ya da böyle. Patronun siyahi arabasıyla bu saatlerde geleceğini kestirmeli, daha sonra içeri almalıydı. Hatta önce odasında, dizinin dibinde oturtmalı, lafı uzatmalı, soluğuyla dolan odanın havasını hazla koklamalıydı.

Kalktı, pencereye gitti, dışarı baktı: Dışarda yorgun bir güneş. Güneşin altında birbirini kovalayan, itişip kakışan işsiz, haylaz, vurucu, kinci kızlar kalabalığı. Gene kim bilir neye şakalaşıyorlardı.

Yerine döndü. Sonra gene kalktı. Atölyeleri gezip dolaşmak geçti içinden. Bitirim Leyla'nın kocası gibi çalışmak üzere tezgâhları ya da çorap makinelerinin başını doldurmuş genç, yaşlı, orta yaşlı erkekler... Bütün makinelerin çalışmasından mekanik, titreyen, tozlu bir uğultu sanki seller gibi akıyordu.

Düne kadar bayıldığı esmer, sarışın, bıyıklı, bıyıksız erkeklerin tezgâh ya da makinelerine uğradıysa da hayır, hiçbiri Bitirim Leyla'nın kocasının yerini tutamıyordu.

Odasına döndü. Ne yapmalıydı? Öğleye kadar içindeki sıkıntıyla, "Ne yapsam? Ne yapabilirim? Kurdun ağzından kuzuyu nasıl kurtarabilirim?" diye düşündü durdu.

Öğle paydosunda birden kalkıp mahalleye gitmek geldi içinden. Bakkal Nuriye'ye uğrar, tezgâh gerisinde ikişer kadeh

rakı ya da ağzı kokmasın diye limonlu votka yuvarlayabilirlerdi. Aklına yattı.

Bakkal Nuriye heyecanla karşıladı onu:

"Koş hanım koş!"

Muhasebeci Hayriye heyecanlandı:

"Hayrola? Ne var?"

"Seninkilerin evine bir karı girdi..."

"Kimin?"

"Bitirim'in evine."

"Nasıl bir karı?"

"Karı işte, karının nasılı olur mu?"

Bir an düşündü. Votkayı filan unutmuştu.

Vay anasını, karısı içeri düşeli daha birkaç gün olmuştu, demek kabak çiçeği gibi açılmışlardı da eve hovarda alıyorlardı?

Eve koştu. Kocasını işkillendirmemek için sordu:

"Seninki uğradı mı sana?"

Hiçbir öğle eve yemeğe gelmeyen karısının böyle alı al, moru mor gelişine mim koyan Palabıyık, "Benimki kim?" diye sordu.

"Bitirimin kocası..."

"Uğramadı. Trikolara gitmişti. Bana mı uğrayacaktı?"

"Birlikte gittik gitmesine ya..."

Palabıyık huylandı:

"Neden birlikte gidiyorsun? Yolu bilmiyor mu?"

"Yolda rastlaştık kocacığım..."

"Tabii, yolunda beklersen elbette rastlaşırsın. Bana bak, yeter senin ettiğin artık. Kırdığın ceviz kırkı geçti. El âleme, üstelik benim arkadaşlarıma sarkma. Vallahi bak, karışmam!"

Kollarının arasına aldı kocasını. Çamaşırın küllü suyunda şişmiş, kabarmış ellerini öptü:

"Canım kocacığım. Ben senin üstüne gül koklar mıyım hiç?"

"Koklarsın koklarsın. Kadın değil misiniz? Birini al, çarp ötekine!"

Çocukların şaşkın bakışları önünde kocasını sevdi, okşadı. Sonra, "Mesele bildiğin gibi değil kocacığım," dedi. "Yolda rastladım, trikolara birlikte gittik. Derken patron rastladı, bizim deli saraylı patron. İlgilendi. Dosdoğru söyledim her şeyi, alıp odasına götürdü. Sonra bahaneyle yanına çıktım. Baktım adam yok. Meğer köşkünde çalıştıracakmış."

Palabıyık, "Yaa," dedi. "Çalışmaya razı olmuş demek?"

"Neden olmasın? Bol maaş, yiyim, giyim..."

"İyi. Karısı içerde inlesin, kocası fink atsın dışarda..."

"Git bak bakalım gelmiş mi? Gelmişse çağırıver de vazgeçmesini fısıldayalım..."

"Doğru," dedi Palabıyık. "İçerdeki Allah'ın belası duyarsa sonra bize ekşir... Çıkınca da..."

"Kıyametleri koparır başımıza."

Palabıyık bir koşu Bitirim Leylalara koştu. Küçük çocuklar kapı önünde oynuyorlardı. Sordu:

"Babanız geldi mi?"

"Gelmedi," dediler.

"Ağabeyiniz?"

"O, yukarda. Başgardiyan teyze geldi, onunla oturuyoy..."

Tuhafına giderek yukarı çıktığı zaman Bitirim'in yakışıklı oğlunu kart karının kucağında oturur buldu. Kendilerinden öylesine geçmişlerdi ki, neden sonra farkına varınca toparlandılar.

Oğlan, "Buyur amca," dedi.

"Baban gelmedi mi?"

"Gelmedi daha."

"Gelince bana uğrayıversin..."

Oğlan, merdiven başında yakaladı:

"Amcacığım amcacığım... N'olursunuz gördüklerinizi babama söylemeyin sakın. Vallahi hep annemin hapiste rahat edebilmesi için ha. Aslına bakarsanız, kadın babam için geldi. Hapishane başgardiyanı. Bulamayınca sinirlendi. Ben de ne yapayım?"

"Bana bak oğlum. Böyle giderse kötü erkek olur, genelevlere düşersin, karışmam!"

Oğlan, komşu erkeğin boynuna sarıldı, yanaklarından öptü:

"Hiçbir şey olmaz. Enayiyi tavlıyorum amcacığım..."

Palabıyık gittikten sonra, oğlan başgardiyan bayanın yanına döndü. Başgardiyan bayan merakla sordu:

"Kimdi o palabıyık ulan?"

"Adı gerçekten de Palabıyık. Bizim komşu... Babamın da arkadaşı. Aralarından su sızmaz, çok ahbaptırlar. Birlikte çamaşır yıkar, birlikte tahta siler, sonra da akşamlara kadar karılarını çekiştirirler. Ama şimdi babam..."

Birden kendini tuttu. Zaten başgardiyan bayan da farkına varmamıştı. Çünkü bilmiyordu trikolarda çalışmaya gittiğini, babasına iş bulmaktan dem vuruyordu boyuna.

Kafası bereket Palabıyık'ın bıyığına takılmıştı:

"Ne gür, ne hoş bıyıkları var herifin öyle?"

"Hoşunuza mı gitti?"

Başgardiyan bayan hafifçe sarhoştu. Genç adamın kucağına oturdu, delikanlıyı sardı, dudaklarını dudaklarına yapıştırdıktan sonra uzun uzun gözlerini yumdu. Neden sonra ayrıldılar.

"Fakat," dedi. "Çok hoşuma gitti herif!"

Başgardiyan bayanın babası için geldiğini biliyordu. Şayet kadının iştahını komşu Palabıyık'a döndürürse babasını kurtarır, belayı komşuya satardı.

"O da sizi beğenmiş," diye attı.

Oğlanın dizlerinden heyecanla inen başgardiyan bayan, "Sahi mi?" diye heyecanla sordu.

"Şerefsizim ki ha..."

"Peki, madem öyle... Buluşalım. Yap şu işi, vallahi sana temiz bir ellilik. Oldu mu?"

Olmayacak ne vardı? Elliliği alır, sevgilisi Bitirim Filiz'e verir, kızı kendine daha da bağlardı.

"Oldu," dedi.

Başgardiyan bayan heyecanlandı:

"Demek oldu?"

Boynuna sarıldı kadının:

"Olmayacak ne var teyzeciğim? Zaten hovarda adamın biri!"

"Yaa... Karısı?"

"Karısı bir şirkette mi, fabrikada mı ne muhasebeci. Ama malın gözü. En azından beş altı dostu var!"

Başgardiyan bayan elliliği çıkarıp uzattı:

"Al, peşin veriyorum. Hemen şimdi git. Yap, çat..."

Genç adam elliliğin hızıyla fırladı. Merdiveni yıldırım gibi indi. Sokak kapısı önünde oynamakta olan kardeşlerine falan aldırış etmeden, Muhasebeci Hayriye Teyze'nin evinde kendini buldu. Hayriye Teyze az önce evden çıkmış, gidiyordu. Aldırış etmeden eve girdi. Palabıyık leğen başında çamaşır yıkamaktaydı.

"Kolay gelsin amcacığım..."

Palabıyık terden yaş yaş parlayan bıyığıyla baktı:

"Hoş geldin."

Fakat bir şeyler sezmişti delikanlının hâlinden.

"Hayrola?" diye göz kırptı.

"Güzellik be amca."

"Babanı çorap fabrikasının sahibi kartaloz bayan köşküne almış, haberin var mı?"

Yeni duyuyordu:

"Yoo..."

"Bizimki az önce buradaydı. Baban bundan sonra Boğaz'ın en harika köşkünde, kartaloz ama fabrikatör bayanla yaşayacak!"

Delikanlı şöyle bir düşündü: Hiç de fena olmazdı galiba. Hatta babası aklını kullanır, kadını avucunun içine alır da, hapisteki annesinden ayrılırsa...

Birden kafasında şimşek çaktı: Yooo... Kendisi ne güne duruyordu? Babasına yardıma diye gider, kart karının dikkatini çeker, onun yerine kendi geçer. Babası eve döner... Ve kafasından hayal seli akmaya başladı: Kendi, babasının yerine geçer, kartaloz karıya

aşkların en heyecanlısını yaşatır. Derken bir nikâh. Ondan sonra da yaşlı karıyı geceleri sabahlara kadar yorar, yorar... Bir gün de... Tıpkı mahallenin yaşlı milyoner kadınına, ele avuca sığmaz Hasan'ın geçen yıl yaptığı gibi... Karının kalbi o yorgunluğa dayanamamış, bir gece, sabaha karşı... Ondan sonra milyonlar Hasan'a kalmıştı! Evet evet, fırsat bu fırsattı. Üçkâğıtçı, suya batmaz annesi Bitirim Leyla'dan onlara hayır yoktu nasıl olsa. En iyisi başının çaresine bakmalı, kart fabrikatör bayanı avucunun içine alıp, tıpkı tıpkısına Hasan'ın yaptığı gibi, karıya mortayı çektirmeli, fabrikasının üstüne konmalıydı. Sonra? Sonrası, Filiz'in onu istetmesini beklemeden, kızı bileğinden köşke çekmeliydi.

"Babam namuslu ev erkeğidir. Böyle şeylere yanaşacağını hiç sanmam," dedi.

Palabıyık, "Ah yavrum ah," dedi. "Sen erkekleri tanımazsın, henüz ağzın süt kokuyor. Saçı kısa olanlar biraz aklı kısa olurlar. Baban en iyi arkadaşımdır. Sen de bilirsin, annenden çok çekti. Onun için..."

"Yanaşır mı dersiniz?"

"Tabii yanaşır. Böyle bir devlet kuşu benim başıma konsa ben de yanaşırım!"

İşin bu yanını daha sonra düşünürdü genç adam. Hemen taşı gediğine koydu:

"Bir devlet kuşu da sizin başınıza konabilir isterseniz!"

Palabıyık kocaman bıyığıyla sertçe baktı:

"Benim?"

"Evet, sizin."

"Nasıl bir devlet kuşu bu?"

Genç adam göz kırptı:

"Hani demin bize geldiğinizde bir teyze vardı?"

"Evet?"

"Başgardiyan bayan..."

"Yoksa bana mı sulanmış?"

"Hem de nasıl!"

"İyi ama, o seninle değil mi?"

"Yok canım. Ben sadece babamı kurtarmak için. Ama sizi görünce aklı gitti. Beni onun için yolladı size!"

Palabıyık bıyığını burdu. Sonra çamaşırını hızlı hızlı yıkamaya başladı. Bir yandan da düşünüyordu: Kadın fena değildi galiba. Ne çıkardı? Karısının kırdığı cevizin kırkı geçtiğini şurdan burdan işitip duruyordu. Kadın madem onu boynuzlayıp duruyordu, onun da onu boynuzlatmasından doğal ne olabilirdi? Ezik gururu şahlandı birden:

"Demek seni bunun için yolladı?"

"Bunun için vallaha amca."

"İyi ama, ben namuslu ev erkeğiyim oğlum..."

"Vallaha amca, mahallede herkes çok acıyor size. Kaç sefer duydum şurdan burdan... Karınızın kırdığı ceviz..."

Sözünü kesti öfkeyle:

"Kırkı geçti, biliyorum. Biliyorum ama..."

"Ama?"

"Bir erkek karısı için değil, kendisi için taşır namusunu!"

"Doğru, doğru ama... Ne çıkar be amca?"

"Ne çıkacak? Hiiç."

Delikanlı sevinçle el çırptı:

"Şimdi gidip haber vereceğim, öyle sevinecek ki..."

"İyi ama, evli değil mi o?"

"Size ne be amca? Karınızdan ayrılıp onunla evlenecek değilsiniz ya? Babama asılıyordu. Babam, demek fabrikatör bayanla... Bana kalırsa kaçırmayın!"

Palabıyık gülüverdi.

Delikanlı işin olduğunu anlamıştı. Yerinde duramıyordu. Hemen gidip haber vermeliydi.

"Gidip müjdeyi vereyim de sevinsin!"

"Acele etme..."

"Niçin?"

"Bilmem. İçimde bir korku. Dile düşmek korkusu. Namuslu bir ev erkeğiyim. Kötü yola düşmemem lazım. Onun için..."

"Bunu ben, sen, bir de o bilecek be amca!"

Palabıyık karşılık vermedi. Kulak memelerine kadar kızarmıştı. Karısı madem boyuna boynuz taktırıyordu, o da ona taktırmalıydı ki eziklikten kurtulsun. Mahallenin bütün erkekleri zaman zaman, "Budala," diyorlardı. "Evine kul, köle olmuşsun. Karın seni, senin namusunu düşünüyor mu? Madem düşünmüyor, sen de düşünme. Enayi misin?"

Genç adam onu düşünceleri içinde bırakıp sevinçle evden çıktı. Gidecek, müjdeyi verecekti. Hem babasını kurtarmış olacaktı, hem de aldığı elli lirayı ödeşmiş.

"Şişt!"

Sesi tanıyarak durdu: Filiz'di. Mahallede erkeklerin su kovalarıyla bekleştikleri çeşmenin taşına sırtıyla dayanmış, sigara içiyordu. Durdu.

Filiz mini eteğiyle pek afili, yanına geldi:

"Nerden geliyorsun?"

Çeşme başındaki koca bıyıklı, kırpık, badem bıyıklılar hemen göz hapsine almışlardı.

"Palabıyıklardan," dedi.

"Mangırın var mı?"

Kafasında bütün ellilik açılıp katlandı:

"Var."

"Ne kadar?"

"Bütün bir elliliğim var."

"Ver."

"Hepsini mi?"

Filiz sinirlendi:

"Ne demek hepsini mi?"

"Şey yani şekerim..."

"Şeyi meyi yok. Sökül mangırı!"

"Senin canın sağ olsun..."

Başgardiyan bayandan aldığı elli liralığı uzattı. Sonra yeni bir müjdeyi yalan dolan anlattı:

"Şekerim, zengin olacağız!"

Filiz bütün elliliği göğsüne, sutyeninin içine sokmuştu bile. Sevgilisi delikanlıya hayretle baktı:

"Zengin mi olacağız?"

"Zengin olacağız. Babam, trikoların sahibi milyoner kartalozun köşkünde çalışmaya başladı. Kadın bir gün beni gördü. Boyuna haber haber üstüne yolluyor. (Sır verircesine) Şayet izin verirsen, karıyı avucumun içine alıveririm!"

"Nasıl?"

"Nasıl olacak? Erkekçe numaralarla..."

Filiz tokat atacak kadar sinirlenmişti:

"Karıyla beraber mi yaşamayı kuruyorsun yani?"

"Canım sen istersen tabii..."

"..."

"Sen istemezsen vazgeçerim. Ama karı öyle zengin, öylesine de moruk ki!"

"..."

"Ben onu şerefsizim iki gecede mest ederim, sabaha sağ çıkmaz. Ondan sonra..."

"Ondan sonra?"

"Ondan sonra milyonlar, fabrika, köşk her şey bizim!"

Filiz'in aklına yatmıştı:

"Yani kadına nikâhlanacaksın?"

"Ne çıkar?"

"Hiiç."

Filiz'in de aklına yatmıştı. Fabrika, köşk, bankada milyonlar. Fena fikir değildi. Çocuğu nikâhlar, Avrupa, Amerika'ya dolaşmaya çıkarlardı.

Birdenbire yumuşadı. Heyecanla, "Valla hiç fena olmaz," dedi. "Kıvırabilir misin?"

"Sen izin verdikten sonra..."

"Ya milyonlara, fabrikaya, köşke falan konduktan sonra..."

"Sana boş verirsem mi demek istiyorsun?"

"Erkeksin oğlum. Sizlerden her türlü kancıklık beklenir!"

"Benim o biçim erkeklerden olmadığımı hâlâ anlayamadın mı şekerim?"

Birden bir şey geldi aklına:

"Anladım ama, dur. En iyisi, karıyla nikâhlanınca bana yarım milyonluk bir senet verirsin..."

"Kolay. Kolay ama, demek bana itimadın yok?"

"Erkek milletine itimat olmaz! Havva anamızı cennetten kovduranın soyundan gelme değil misin?"

"Belki ama, sana karşı... Sana karşı Allah göstermesin..."

"Oldu şimdi. Ne zaman karıya he diyeceksin?"

"Bakalım. Kendimi kaldırıp atmayacağım. Yavaş yavaş."

"Onu kendine âşık et."

"Niyetim o."

"İyi ya, hadi yürü bakalım da boyunu göreyim!"

Genç adam, çeşme başındaki ağzı kara bıyıklıların yiyecek gibi bakışları önünden hızla geçip eve girdi.

Erkeklerinse dilleri çözülmüştü:

"Anası hapse düşünce oğlan kabak çekirdeği gibi açıldı!"

"Bugünü beklermiş meğer..."

"Babası bir yanda, oğlu bir yanda..."

"Bunların başlarına bir çıkacak var!"

"O Filiz sırtına alarak kaçırsa bari..."

"Kaçırmaya ne hacet? Oğlan kendi ayağıyla gider..."

"Hem de tıpış tıpış..."

"Başımıza taşlar yağacak taşlar!"

"E, sonunda..."

"Doğru. Âhir zamanda erkekler azacak demiyor mu hacı nine vaazda?"

"Doğru kardeş, doğru..."

"Allah karılarımızı saklasın böyle şırfıntı erkeklerden!"

"Amiiiin."

"..."

"..."

Bitirim Leyla'nın âşık oğlu merdiveni koşarak çıktı, müjdeyi başgardiyan bayana verdi:

"Oldu. Oldu ama, oluncaya kadar da anamdan emdiğim burnumdan geldi!"

Başgardiyan bayan getirdiği rakıyla bir hayli sarhoş olmuştu.

"Niye?"

"Ev erkeği şekerim, namuslu erkek..."

"He dedi mi uzun lafın kısası?"

"Dedi."

Ayağa kalktı:

"Öyleyse evine gideyim!"

Önledi:

"Deli misin? Gidilir mi?"

"Niye?"

"Mahalleliye karşı..."

Yerine oturdu:

"Öyleyse çağır, buraya gelsin!"

Genç adam sarhoş kadını başından savmak için yeni bir yalan attı:

"Ne ora, ne bura. Acele etme. İstediğin zaman hapishaneye gelecek seni görmeye..."

Aklına yattı:

"Tamam. Ne zaman?"

"Ne zaman istersen."

Ayağa kalktı yeniden:

"Yarın. Kaçta gelirse gelsin ben oradayım. Oldu mu?"

"Söylerim."

Kadın iyice sarhoş, merdiveni yalpayla inip gitti.

Genç adam onu hemen unuttu. Kendi dalgasına bakmalıydı. Kim bilir, belki de bugün gelir, bir şeyler sorardı Palabıyık!

Sanki bunu bilirmiş gibi, bir de baktı ki Palabıyık merdivenleri çıkıyor. Anladı.

"Buyrun amcacığım..."

Adam pırıl pırıl bıyığı, ışıl ışıl gözleriyle geldi:

"Peki, ne zaman, nerde buluşacağız?"

Taşı hemen gediğine koydu:

"Yarın, hangi saatte isterseniz cezaevine gideceksiniz. Sizi bekleyecek!"

Palabıyık şöyle bir düşündü: Ne çıkardı? Onu kim tanırdı cezaevinde? Karısı zamansız eve gelir de -gelmezdi ya- sorarsa, babama gitmiştim der, işin içinden çıkardı.

"Güzeel. Demek cezaevine gidip başgardiyan hanımı görmek istiyorum dersem..."

"Seni hemen yanına götürürler."

Palabıyık çıkıp gittikten sonra onları hemen unuttu. Bütün mesele, babasının elinden kart karıyı alıp annesinin namusunu temizlemekti. Akşam babası gelince hiçbir şey sormadı. Fakat adam çok düşünceliydi. Çocuklarını çevresine toplamış, sıkıntıyla saçlarını okşuyordu. Derken gözlerinden yaşlar dökmeye başladı. Delikanlı telaşlanarak sordu:

"Ne var babacığım?"

"..."

"Ha?"

"..."

"Niçin ağlıyorsun?"

"..."

Oğlunun sorularına karşılık vermiyor, veremiyordu. Nasıl verebilirdi ki, o gün patron bayan, odasında okşamış, bıyığını, dudaklarını, ensesini, gerdanını falan öpmüş, daha sonra da kucağına oturtmuştu. Evli, çoluk çocuk sahibi bir erkeğe yakışır mıydı kendisiyle böyle oynatmak? Ama kadın çok zenginmiş,

bankada milyonu, fabrikası, Boğaz'da köşkü varmış; kendisini köşküne alacak, özel işlerinde kullanacakmış!

"Neden cevap vermiyorsun be babacığım? Ben ağlarım ama sonra?"

Küçükler de başlamışlardı hıçkıra hıçkıra ağlamaya. Bir şeyler söylemeli, çocukları yatıştırmalıydı ama nasıl? Ne söylemeliydi? Onları nasıl kandırmalıydı? Kandırmakla da iş bitmezdi ki! Kadın düpedüz namusuna el atmış, bir erkeğin "kutsal yeri"ne sarkıntılık etmeye kalkmıştı. Gerçi kadının saldırılarına kuzu kuzu boyun eğmemişti ama, gene de... Gene de kucağına oturmuş, karısının kucağıymışçasına kendini birkaç dakika bırakmazlık edememişti.

"Susun yavrum, susun... Keşke ne anneniz hapislere gireydi, ne de ben el kapılarında çalışmak zorunda kalaydım!"

Delikanlı meseleyi bildiği için:

"Yoksa babacığım, patron bayan..."

Genç, taze, çiçeği burnunda oğlunun gözünün açılmasını istemezdi doğrusu. Telaşlandı:

"Evet?"

"Uygunsuz hareketlerde mi bulunmak istedi?"

Aklı gitti:

"Ne münasebet? Hem sen ne biliyorsun bir erkeğin bir kadınla baş başa kalınca namusuna el atacağını?"

Başgardiyanın geldiğini söyledi. Adam büsbütün telaşlandı:

"E?.."

"Seni aradı."

"Ne dedin?"

"Çalışmaya gitti dedim."

"Sonra?"

"Sonra... Sonrası biraz fena babacığım..."

Yüreği hop etti:

"Nasıl fena yani?"

"Yani, rakı filan getirmişti, meze... Açtı şişeyi, içmeye başladı. Zaten geldiğinde sarhoştu. Madem baban yok, beni sen idare et dedi..."

Adam çıldıracaktı nerdeyse:

"Vay alçak, vay namussuz karı vay! Sonra?"

"Sonra, idare ne demek bilmem ben dedim. Böyle dedi, elimden kucağına çekti. Oramla buramla oynamaya başladı. Kucağından inmek istedim. Öfkelendi. Anneni içerde perişan ederim. Serseri karılara dövdürürüm, karışmam dedi. Hem de isterse annem bir daha oradan çıkamazmış!"

"Allahım, güzel Allahım... Başımıza bu gelenler nedir yarabbi? Demek oranla buranla..."

"Oynadı babacığım. Ses çıkaramadım. Daha sonra birden Palabıyık Amca geldi. O sıra benim kucağıma oturmuştu bayan başgardiyan. Bizi öylece gördü. Gördü ama, ben de oyunumu oynadım!"

"Nasıl?"

"Palabıyık'ın bıyığına bittiğini söyledi. Şayet bunları ona söyler, aralarını bulursam bana..."

Kendini tuttu. Elli lira verdiğini söylememesi gerekirdi. Çünkü babası soracaktı elliliği ne yaptığını.

"... bana ilişmeyeceğini söyledi. Hem de anneme garaz bağlamayacağını. Koştum, Palabıyık Amca çamaşır yıkıyordu. Bir iki yalan attım..."

"Nasıl yalan?"

"Dedim ki, o bayan sana bayıldı dedim!"

"O ne dedi? Seni terslemedi mi?"

"Ayıp ettin baba. Bir kadın herhangi bir erkeği beğendiğini söylerse, erkek ne diye terslensin?"

Belki doğruydu ama, Palabıyık'ı çok namuslu biliyordu adam. Bunca yıllık komşusuydu. Birlikte çeşmeye suya gidip gelmiş, birlikte çamaşır yıkamış, tahta silmiş, karılarının hovardalıklarından birlikte, karşılıklı yakınmışlardı.

"Sonra?"

"Sonrası, Palabıyık Amca yarın cezaevine gidecek!"

Kulaklarına inanamadı adam:

"Ne için?"

"Başgardiyan bayanla buluşmak için!"

"Ne söylüyorsun yavruuum?"

"Benden duymuş olma e mi baba? İstersen seni de kurtarayım patronundan?"

Adamın yeniden içi oynadı, bıyığını elinin tersiyle sıvazladı:

"Nasıl?"

"Nasılına karışma babacığım. Sen evli, namuslu bir ev erkeğisin. Ben? Henüz evlenmemiş, genç bir çocuk. Kart karılar yeniyetişkinlere çok düşkün olurlar. Hani annem hep söylerdi ya: Kart kedi fındık faresine düşkün olur diye?"

Adam, oğlunu şimdiye kadar tanıyamamış olduğunu yeni anlamıştı. Meğer ne cin şeymiş bu?

"O beni avucuna alamaz ama ben onu alırım. Ben gencim. Hatta kendimi nikâhla aldırırım, yani onun kocası olurum. Ondan sonra, iki gecede taşlı köyün yolunu tuttururum ona alimallah!"

Adamın aklında bankadaki milyonlarla fabrika, Boğaz'daki köşk hızla geçti. Bu oğlan, bu şeytan oğlan yapar mı yapardı. Ondan sonra?' Ondan sonra müthiş zengin olurlar, geçerlerdi malın mülkün, paranın başına!

Hiç sesini çıkarmadı ama aklına yatmıştı. Zaten kart karı oğlu olup olmadığını da sormuştu. İşleri kendi hâline bırakmalıydı. Kim bilir, belki de bundan böyle talih yüzlerine gülecekti.

7

Kocasıyla çocuklarının birdenbire ellerini ayaklarını çekip hapisteki analarını aramamaları Bitirim Leyla'nın aklını başına getirmişti. Sakın herif, yani kocası, bir başka paralı kadının aklına uyup bitirim karısını boşlamasındı?

Bu düşünce kafasının içini bir kurt gibi kemiriyor, geceleri uykularını kaçırıyordu. Neden olmasındı? Hâlli mallı bir kadın, kocasının burma bıyığıyla kocaman ayaklarına tutulabilir, uğruna malını mülkünü fedadan çekinmeyebilirdi. Görülmemiş şey değildi ki! Çok eski devirlerde dünya tersineymiş. Kadınlar kocalarına boynuz taktırır, erkeklere kaçar, erkekler karılarını döver, hatta bıçağını, tabancasını çekip vururlarmış. Şimdi de dünya azmıştı bir hayli galiba. Cezaevini dolduran yığınla katil kadınlardan çoğu, kocalarının "inekliği," yani, karılarına boynuz taktırmaları yüzünden ellerini kana boyayıp içeri düşmemişler miydi?

Bunlardan Nigâr, içeri düşeli daha bir hafta olmamıştı ama, kadın Allah için güzel mi güzel, alımlı mı alımlı, çalımlı mı çalımlı olduğu hâlde, "İnek kocası," mahallede zengin bir bankacı kadınla anlaşmış, kadının evine kaçıvermiş, Nigâr'ın yalvarıp yakarmaları para etmeyince de kadıncağız sarılmış bıçağına, kocasını elinden alan bankacıyı sekiz yerinden...

"Bakıyorum bu gece de uyku yok sana Leyla?"

Bitirim Leyla dalmıştı. Yatak komşusu Nigâr'a baktı:

"Aaaah Nigâr Bacı," dedi. "Derdim çoook derin, çok!"

Nigâr, Bitirim'in bekçiye hakaretten tutuklu olduğunu biliyor, kocasının macerasından haberli bulunmuyordu.

"Hayrola?" dedi.

Bitirim Leyla sigara paketini çıkarıp yatak komşusu Kanlı Nigâr'a uzattı. Birer sigara alıp yaktılar. Dumanları dirsek keyfi, tavana üfleyerek konuşmaya başladılar: Bitirim Leyla, yatağının yanındaki yatakta yatıp kalkan Nigâr'ı pek sevmişti. Doğrusu eline, diline, beline sağlam, harbi karıydı. Her cihetçe güvenilir, akıl danışılır, sıkışınca insanın yardımına koşar cinstendi.

"Nigâr," dedi.

"Evet?"

"Ben seni sapına kadar kadın biliyorum. Haklı mıyım?"

"Haklısın bacım."

"İçimde bir dert var, beni yiyip bitiriyor. Çıldıracağım..."

"Elimden gelen bir şey varsa emret, fındık kabuğuna gireyim!"

"Yaşa, sağ ol, var ol!"

"Ben kara gün dostuyum Leyla. Felaket arkadaşıyım ben!"

"Onun için sana açılacağım zaten ya..."

"Açıl, korkma. Ser verir, sır vermem evvelallah..."

Bitirim Leyla, Palabıyık kocasını nasıl, nerde tanıdığını uzun uzun, ballandıra ballandıra anlattı: Bıyıkları yeni terlemeye başlamış bir genç erkekti Süleyman. Leyla da o zamanlar taşı havaya atıp başını altına tutan cinsten. Çeşme başında kovasını doldururken görüyor. Göz göze geliyorlar. Genç, taze adam kulak memelerine kadar kızararak gözlerini namuslu bir genç erkek havası içinde yere indiriyor. İşte tam o sıra sanki bir ok gelip Bitirim Leyla'nın kalbine saplanıyor. Vay anasını... Bu adam in mi, cin mi? Neyin nesi, kimin fesi? Demek Allah böylesine özene bezene de yaratırmış? Vuruluyor. Her gün, aynı saatlerde çeşme başında artık Bitirim Leyla. Genç adam da ayarlı saat gibi, aynı saatte, her gün geliyor, kovasını doldururken şöyle bir bakıp, Bitirim'in yüreğine alevlerin en şiddetlisini atıp kuyruklu yıldız gibi çekilip gidiyor.

Bitirim Leyla anlatırken iyice heyecanlanmıştı:

"Geceleri uyku muyku hak getire," diye devam etti. "Varsa bu, yoksa bu. Babamı gönderip istettim. Dayısı surat etmiş. 'Öyle serseri karıya oğlan vermem ben' demiş. Babam alı al, moru mor geldi, dedi: 'Kızım elini yıka bu oğlandan. Dayısı böyle böyle dedi.' Tepem attı. Yaaa, demek ben ne kadar aşağılık bir insanım ki, oğullarını bana layık görmüyorlar!"

Sözünün burasında sigarası tükenmişti, tazeledi. Paketi Nigâr'a uzattı. O da aldı, kulağının ardına koydu.

Leyla:

"İki kafa dengi arkadaşımı aldım yanıma. Kısa bir plan. Bıyıklarıyla kocaman ayaklarına vurulduğum oğlanı kaçıracağım. Dediğimi de yaptım. Tam ikindiüstü suya geldi. Kafaları çekmişiz, nasıl dut gibiyiz. Bıçakları çektik, hüryaaaa!"

"Ne oldu?"

"Ne olacak? Çeşme başındaki erkekler kalabalığına hücum. O badem bıyıklı, palabıyıklı ya da alttan, üstten alınmış bıyıklı erkekler çığlıklarla dağıldılar. Kaldık mı karşı karşıya. Lakin kocam diye söylemiyorum, başka erkeklere benzemez. Ne var? dedi, ne istiyorsun? Seni kaçıracağım dedim. Güldü. Kaçırmaya lüzum yok. Ben de kaç vakittir seni seviyorum. Düş önüme!"

Nigâr heyecanlanmıştı:

"Aşk olsun be. Gördün mü erkeği?"

"Su kovasıyla testiye bir tekme, takıldı peşime!"

Kanlı Nigâr yeniden, "Helal olsun," dedi. "Tam Osmanlı erkeğiymiş!"

Bitirim Leyla'nın yüzünden karanlık bir gölge geçti:

"Kocam Osmanlıdır ama, şu sıra beni aramıyor. Neden?"

Kanlı Nigâr aniden yumruk yemişçesine irkildi:

"Aramıyor mu?"

"Aramıyor bacım. Deli olacağım. Vukuatımı işlediğim, hatta içeri düştüğüm ilk günler, iki gözü iki çeşme, buradan ayrılmak istemezdi. Şimdi birdenbire çark etti. Sebebi ne olabilir Nigâr Bacı? Bana bir akıl ver. Ne yapmam lazım?"

Kanlı Nigâr tükenen sigarasından kulağının ardındakini yaktı, sonra tane tane konuştu:

"Erkek değil mi? Madem bıyığı var, hayır gelmez. Neden dersen, Havva anamızı cennetten kovduran Âdem babamızın bel kemiğinden gelmiyorlar mı? En iyisinin..."

Okkalı bir küfür salıverdi. Bu küfür yan ve karşı yataklardaki tutukluları uyandırmıştı. Yarıbuçuk anlamalarına karşılık gene de, "Erkek milleti mi, bırak!" dedi.

"İnsan bıyıklarına, kocaman ayaklarına kapılıyor... Sonra da bir kancıklık, bir kalleşlik..."

"..."

"..."

"..."

Konuşma uzayıp gidiyordu. Vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Ama ne Bitirim Leyla'yı uyku tutuyordu, ne de ötekileri. Konu hepsini ilgilendirmişti.

Kara kaş, kara gözlü Dürdane, "Erkek mi?" dedi. "Bırak!"

Yanı başındaki Zehra daha öfkeliydi:

"Buradan çıksam da, elime bir yetki geçse... Şerefsizim, başta babam, erkek milletini yediden yetmişe kadar kıtır kıtır doğrardım!"

Ak pak Sevda, "Hiç mi acımazsın kız?" diye sordu.

"Acımam," dedi Zehra. "Onlar bize acıyorlar mı? Bak, hepimizin suçu cinayet. Neden? İnek heriflerimizin yüzünden. Üçü, beşi bir araya geldi mi, bütün konuşmaları kadınlar. Vay filanca kadının sevip okşayışı şöyleymiş, vay falanca kadının böyle. Erkek erkeğin şeytanı be!"

Sevda kendininkini hatırlamıştı: Genelevlerdeydi ama, hakçası çok yakışıklı erkekti.

"Ben bin pişmanım bacım," dedi. "Genelevdeydi benimki ama, o palabıyık, o uzun kirpikler, kırk yedi numara ayakkabılı ayaklar. Yatağa girmez miyiz, ayakları burcu burcu kokardı. Ah deli kafa, ne halt ettim ben, be?"

Sonra da başladı vukuatını anlatmaya:

"Şadiye'nin pavyonundaydık. Zilli herifler vardı. İkisini konsümasyon ettik, geldiler masamıza. Üç arkadaş, heriflerin sıkıştırılıp çimdiklenmedik yerlerini bırakmadık. Sonra ayrıldım ben. Ver elini Yüksekkaldırım... Vakit iyice geçmiş. O gece dost gecem ama, şaşırmışım pusulayı. Dayandım mı kapıya? Hacıbaba uykulu uykulu baktı kapı deliğinden, bu saatten sonra giremezsin kızım. Komser hanımın sıkı emri var dedi. Kim dinler o kafayla emri memri. Ne demek giremem? Bir omuz, bir omuz daha. Daldım. Daldım ama. Hacıbaba da düdüğe asıldı. Evde ne kadar sermaye erkek varsa odalarından fırladılar. Benimkinin kapısı da açıldı. O ne? İnek bir karı bizim karyolada. Ulan bu ne demeye kalmadı, benimkinin müşterisi karı

üzerime atılmasın mı? Çektim Bursa söğüt yaprağını, üst yanını hatırlamıyorum!"

Herkes kendi vukuatını yeni baştan, kim bilir kaçıncı sefer hatırlamıştı. Yalnız Leyla, bir kıyıda, düşünceli düşünceli sigara içiyor, kocasıyla oğlunun olsun aramamasına anlam veremiyordu.

"Mutlaka kötü yola düştü," diye söylendi.

Mutlaka. Yoksa Allah'tan benden korktuğu kadar korkmayan herif nasıl olur da haftalardır aramaz?"

Koğuş çoktaan uykuya geçmişti. Nerdeyse şafak sökecek. Bitirim Leyla hâlâ uyanıktı. Sigaranın birini söndürüyor, birini yakıyordu. Evet evet, bu adamın başında vardı bir iş. Hasta ya da herhangi bir trafik kazası geçirmiş olsa haber mutlaka ulaşırdı şimdiye. Kocası hasta ya da kaza geçirdi diyelim. Oğlana ne oluyordu? Bir koşu gelip durumu evin reisi anasına haber veremez miydi? Evet, biliyordu, arlı, namuslu, gözü açılmadık bir erkek çocuğuydu. Ortalığın hâli malum. Bundan dolayı gelemiyor dese, bu da saçmaydı. Canciğer komşuları vardı. Örneğin, komşu Hayriye Hanım. Kadın koskoca trikolarda muhasebeciydi. Hiçbir şey olmasa o kalkar gelir, kara haberi bildirirdi.

Dünya yavaş yavaş ışıyor, tanyerinde pembe bir aydınlık başlıyordu. Ancak o sıra uykuya yenilen Bitirim Leyla horlamaya başlamıştı. Bu kez de düş. Düşünde kocası. Güya hapisten çıkmış Bitirim. Eve koşmuş. Kimseler yok. Komşulara soruşturmuş. Herkeste tuhaf bir sır. Pek çok şey biliyorlarmış da söylemekten çekiniyorlarmışçasına tuhaf hâller. Birden kocası köşeden çıkıveriyor. İriyarı bir kadının kolunda. Bitirim Leyla'yı görünce yırtık, edepsiz bir kahkaha atıyor. Fakat o ne? Adamın o güzelim, o kocaman palabıyığı da kazınmış. Bitirim nedenini soruyor. Adam, "Yeni karım bıyık sevmiyordu kazıdım," diyor.

Bitirim Leyla kan ter içinde uyandı. Kalbi kötü kötü çarpıyordu. Pencerelerde bol bir aydınlık. Demek sabah olmuştu? Sabah olmuştu ama henüz hiç kimsede hiçbir hareket yok. Herkes yatağında uyuyordu. Bir sigara yaktı. Tersine gidiyordu.

Kıskançlığı alabildiğine şahlanmış, çıldırıyordu. Karşısında iyiden kötüden tek laf edemeyen, Allah'tan fazla korkan bu adam...

"Günaydın Leyla!"

Mal bulmuşçasına döndü: Kanlı Nigâr'dı.

"Günaydın şekerim..."

"Hâlâ uyumadın mı?"

"Gözlerim şöyle bir kirlenmişti ama pis bir düş gördüm, deli gibi uyandım. Boğuluyorum Nigâr, çıldıracağım!"

Nigâr işin şakası olmadığını anlayarak Bitirim'in yatağına geldi. Nedenini sordu soruşturdu. Leyla düşünü içi yana yana anlattı. En çok, koca bıyığını kazıyışını hazmedemiyordu. Bir de o yırtık kahkaha!

"Düş nihayet," dedi Nigâr. "Üzme tatlı canını. Sonra erkek değil mi? Amasya'nın bardağı, biri olmazsa biri daha. Vukuatın hafif. Yarından sonra mahkemeye gideceksin. Belki de hâkim bayan tahliye eder, davan gayrimevkuf* görülür. İşin rengini öğrenirsin. Üzülme."

Gerçekten de, Nigâr'ın dediği gibi, yarından sonra mahkemeye gitmiş, serbest bırakılmıştı. Serbest ama, muhakemesi gayrimevkuf olarak devam edecekti.

Muhakeme günü erkenden uyanmış, elini yüzünü yıkamış, daha herkes uyurken bir kıyıda ayna kırığını almış, dudaklarını boyamıştı özene bezene. Günler, haftalardır görünmeyen kocasının muhakeme günü meydana çıkacağını biliyor, en küçük bir kuşku göstermiyordu. Kocasını tanımaz mıydı? Nasıl çıkmazdı meydana? Hapishanede ölmeyeceğini, nasıl olsa çıkacağını bilmez miydi? Çıktıktan sonra da yer yarılıp içine bile girmiş olsa, Bitirim'in onu bulacağını gayet iyi bilirdi. Allah'tan korkmazdı karısından korktuğu kadar!

Ama gene de bir türlü kafası almıyordu kocasının görünmeyişini. Aklına gece düşünde gördüğü yırtık kahkahayla kazınmış bıyık gelince küplere biniyor, aklına durgunluklar geliyordu.

* Tutuksuz.

O gün mahkemeye bin bir umutla gitti. Ha şurda, ha burda, ha az sonra gelir derken adam hiç görünmedi. Ne adam, ne de oğlu. Artık iyice anlıyordu adamın da, oğlanın da ya başlarına bir kaza geldiğini ya da öldüklerini. Bunları kötü kötü, hatta acı acı düşünürken, hâkim bayanın sorularını cevaplamış, gene bunları düşünürken de mahkemenin falan güne kaldığını ve şimdi çıkıp gitmesine karar verildiğini öğrenmişti. Hiç beklemiyordu bunu. Bir an sevinçten çıldırarak mahkeme heyetini selamladı, sonra da gerekli işlemin tamamlanmasından sonra serbest bırakıldı.

Cebinde çok az para vardı. İç çamaşırları kirlenmiş, sırtındaki entari eteklerinden tiftiklenmeye başlamıştı ama, ne zarar? Sutyenin altına sakladığı üçkâğıtları vardı ya yanında. Mahalleye falan uğramadan, hemen işlek bir köşebaşı tuttu. Sağı solu kolaçan ettikten sonra başladı:

"Bul karayı, al parayı! Karayı bulan parayı alıyor. Bakın, bu değil, bu da değil, bu. Hoop..."

Etekleri kısa, uzun entarileri harç bulaşıkları içinde "ördek"ler birer ikişer, merakla düşüyorlardı.

"Bu değil, bu da değil, bu!"

Bir saat içinde temiz bir yüzlüğün yolunu bularak kalktı. Polisin gelmesi gerekçesiyle tabanları kaldırdı. Şimdi mahalleye gidecek, kocasını, oğlunu, çocuklarını bulacak, onu bunca zamandır ne için aramadıklarının nedenini soracaktı. Tam mahalleye tabanı kaldırmıştı ki, birden yaşlı, genç işçi kadınlar, haftalıklarını almış, neşe içinde geliyorlardı. Kafasında şafak attı: Eve nasıl olursa gidecekti. Bir saat önce, bir saat sonra. Acelesi yoktu. Bu kadar beklemişti. Bir saat daha bekleyebilirdi. Ama şu ördek sürüsü her zaman rastgelmezdi. Onun için... Çünkü herhalde Cenab-ı Allah acımış, bunca zaman içerde yattığını göz önüne alarak, ona bol para kazandırmak istemişti.

Kâğıtlarını çıkardı, sırtını harap bir duvara dayayarak başladı:

"Bul karayı al parayı. Karayı bulan parayı alıyor. Bu değil, bu da değil bu. Hooooop!"

Birkaç dakika içinde "ördek"ler sürüyle başına üşüşmüştü. Basan yutuluyor, yutulan yeni bir ihtirasla para çıkarıp yeniden basmak istese bile, başkaları sırasını alıveriyordu. Bir saat içinde tamam üç yüz altmış liranın yolunu bulmuştu ki, fazlası tat kaçırabilir, ayılan "ördek"ler başına bela olabilirdi.

Karşılara baktı. Yüzü dehşet ifade ederek ayağa fırladı:

"Polis geliyor!"

Tabanları kaldırdı. Ördek sürüsü gerilerde kalmıştı. Bir köşe, bir köşe daha, toz oluvermişti adeta. Sonra ağırlaştı. Paralarını saydı: Dört yüz altmış küsur. Paralarını yüzüne gözüne sürdü:

"Allah bin bir bereket versin. Taş atıp da kolum mu yoruldu?"

Birden evini, kocasını, oğlunu, çocuklarını hatırlayarak, adımlarını yeniden açtı.

Mahalleden içeri çekinerek girdi: Ya evde yoklarsa? Ya nereye gittiklerini kimse bilmiyorsa? Ya da hayır, tam tersi... Herkes biliyorsa kötü yola düştüklerini?

Evine geldi: Ev eski, bildiği evdi. Sokak kapısının tokmağına korka korka uzandı, iki sefer vurdu. Üst pencereden genç bir erkek başı uzandı:

"Kim o?"

Bitirim Leyla kocasının adını söyledi, burada oturup oturmadıklarını sordu. Genç adam tanımıyordu böyle kimseleri. Hem onlar daha yeni taşınmışlardı.

Baş içeri çekildi.

Bitirim Leyla fena bozulmuştu. Şimdi ne yapacaktı?

Aklına Bakkal Nuriye geldi. Sahi, unutmuştu onu.

Ona gider, sorar soruştururdu.

Bakkal Nuriye o sıra, üç erkekle iki kadını delik deşik ederek cesetlerini ortadan kaldıran katil bir kadınla yapılan bir röportajı okuyordu. İçeri giren Bitirim Leyla'yı görünce, elindeki gazetenin heyecanından kurtulup da hapisten yeni çıkmış arkadaşının farkına varamadı.

Gazeteyi sallayarak, "Böyle kanlı katil karıları yaşatmamalı bu dünyada," dedi.

Bitirim Leyla da kendi derdini unutmuştu:

"N'olmuş?"

Gazeteyi uzattı:

"Üç erkekle iki kadını delik deşik etmiş namussuz. Bak. Kasap gibi karı!"

Bitirim Leyla gazeteyi aldı. Katil kadının resmine baktı, sonra uzattı:

"Kim bilir nasıl canı yanmıştı da doğradı," dedi.

"Nasıl yanarsa yansın. Kadınları doğradın hadi neyse. Erkeklerden ne istedin a zilli? Bıyığına bak şu tazenin. Vuruldum şerefsizim..."

Sonra birden ayıldı:

"Kız, Leyla! Çıktın demek?"

Tezgâh gerisinden fırlayıp arkadaşının boynuna sarıldı. İki mahalleli, iki eski ve canciğer dost kucaklaştılar. Birbirlerini öptüler. Demek Bitirim çıkmıştı? Peki ne olacaktı şimdi? Koca ayaklı, kocaman bıyıklı kocasıyla oğlu, çocukları da yanlarına alıp mahalleyi terk etmişlerdi bir gece yarısı. Hiç kimse bilmiyordu nereye gittiklerini. Herkes bir türlü konuşuyor, ama gerçek yerlerini bilmiyorlardı. Kötü yola düşmüş olmaları çok mümkündü ama, nesine gerekti Nuriye'nin?

"E, geçmiş olsun. Aklanma mı, tutuksuz mu?"

"Tutuksuz görülecek muhakemem. Bizimkiler başka eve mi taşındılar?"

Derin bir iç geçiren Bakkal Nuriye, "Valla Leyla," dedi. "Bilirsin seni çok severim. Ziyaretine gelemediğime bakma. Biliyorsun, dükkânda yalnızım. Ayrılıp da bir soluk uğrayamadım..."

"Canım aldırma. Sen bizimkilerden haber ver bana..."

"Sen biliyorsan ben de biliyorum Leyla!"

"İyi ama, nereye gidebilirler benden habersiz? Benden korktuğu kadar Allah'tan korkmayan koca... Haftalar var ki bana bile uğramadı yahu!"

"Allah Allaaaah..."

"Evet. Kocam da, oğlum da ayaklarını birden kestiler!"

Bakkal Nuriye'nin kafasında şimşek çaktı: Birden, Muhasebeci Hayriye'yi hatırlamıştı. Bitirim'in tevkif edildiği ilk günlerde adama trikolarda iş bulmaktan bahsetmiş, sonra da o bahsi kapamıştı. Sahiden de, ne olmuştu acaba?

Birden başını kaldırdı. Az kalsın bütün bunlardan söz açacaktı ki, tuttu kendini. Nesine gerekti? Çapkın Hayriye olabilirdi ki adamı bir yerlerde tuttuğu ya bir garsoniyer, ya herhangi bir odaya kapamıştı çocuklarıyla. İşin bombası patlayıp da, Bitirim Leyla Muhasebeci Hayriye'nin tepesine dikilince Hayriye belki de haberi kimin verdiğini sorardı. İş döner dolaşır Nuriye'nin başında patlayabilirdi.

"Demek cezaevine hiç uğramadılar?"

"İlk günler gelip gidiyorlardı. Kocamın iki gözü iki çeşmeydi güya. Sonra ne olduysa oldu. Demek sen bir şey bilmiyorsun?"

"Bilmiyorum."

"Bir de bizim şu Muhasebeci Hayriye'ye sorayım bakalım..."

Demek kadının haberi vardı bundan?

Eşelemek için, "O nereden bilebilir?" diye sordu.

"Kocam en son gelişinde Hayriye'nin onu bir fabrikaya mı ne sokacağından bahsetmişti. Adam fabrikaya yerleşip eli para tutunca... Kim bilir? Ha? Fabrika bu. Oğlanı da yanına alır. Kocam, biliyorsun, karıların bittiği yakışıklı adam. Hani dilim varmıyor ama, fabrika gibi canavar karılar yatağında belki de baştan... Ne dersin?"

Aklı iyice yattığı halde, gene de, "Yok canım," dedi. "Senin kocan, dünya ahret kardeşim olsun, hani kendi yok Allah'ı var, bir tabur ordunun içine sal korkma. Uçkuruna sahip erkektir. Bunca yıldır şu mahallede oturuyorsunuz mesela. Çıtını duymadık adamın. Oğluna gelince, kenarına bak bezini al, babasına bak

oğlunu al derler. Evet, genç çocuk, cahil delikanlı... O yaşlarda hangimizin oğlu babasının dizinin dibine oturup kaldı?"

"Yoksa oğlumun bir takıntısı mı var?"

"Canım şu bizim mahallenin gülü Filiz'le çeşme başında filan konuşurlardı ya, kötülüğüne değil hani. Sağlam delikanlıdır oğlun. Kocan da öyle..."

Bitirim Leyla'nın kafası karışmıştı. Demek mahallenin vurdu kırdı, kaptı kaçtı belalı Filiz'i, ağzı süt kokan oğluna asılmaya başlamıştı?

"Konuşuyorlar mıydı?"

"Oğlunun suçu yok. Kız peşini bırakmıyordu."

"Peki şimdi nerede olabilirler, bilmiyor musun gerçekten?"

"Dedim ya, Muhasebeci Hayriye'ye bir sorsan fena olmaz!"

Bitirim Leyla'nın demin, ilk duyduğundan beri neşesi kaçmıştı, komşu momşu... Karının nasıl hovarda olduğunu biliyordu. Karısı hapse atılmış bir erkekti kocası Bitirim'in. Ortada, yalnız kalmıştı. Dilediğince namuslu olsun, uçan hovarda bir kadın için önemsiz şeylerdi bunlar. Daha hapisteyken, ilk günler gelip söylemişti de cezvesi bulanmıştı. Gecelerce düşünmüştü kara kara. Muhasebeci Hayriye demişlerdi ona. Kocasıyla ilgilenmese bile, yeniyetişme oğluna kancayı takar, taktı mı da kaabili yok, düşürürdü.

Büyük bir sıkıntıyla sokağa bakıyordu. Bakkal Nuriye ise pot kırdığını anlamıştı. Neden gevezelik edip Muhasebeci Hayriye meselesini karıştırmıştı sanki. Laf döner dolaşır Nuriye'nin üstünde kalabilirdi.

Bir şişe şarap açtı, peynir, ekmek, kara zeytin falan hazırlayıverdi:

"Haydi Leyla. Gamı, kaygıyı dağıtır. Atalım ikişer kadeh!"

Bitirim Leyla uykudan uyanırcasına döndü, baktı, içini çekti:

"Sıkılıyorum."

Bakkal Nuriye bardağı doldurup peyke* üzerinde önüne sürdü:

* Genellikle eski işyerlerinde ve evlerde bulunan, duvara bitişik alçak, tahta sedir.

"Sıkıntıyı alır, gamı, kaygıyı dağıtır. Dayan!"

Bardaklar kalktı, tokuştu, birer solukta içildi.

"Demek bu mahalleden gece kaçarcasına çıkıp gittiler?"

Bakkal Nuriye, "Gitmişler," dedi. "Ben kendi gözümle görmedim."

"Öyle ya da böyle. Neden gece? Niçin komşulara bir allahaısmarladık demeden?"

"Orasını bilmem."

"Sana borç yapmış mıydı kocam?"

"Yapmıştı ama önemsiz, ödemişti..."

"Parayı nereden bulup da ödemiş olabilir."

"Borcu ödenmeyecek bir borç değildi."

Bardakları yeniden doldurup içtiler. Bitirim Leyla hep sokağa bakıyor, koca bıyıklı, kocaman ayaklı kocası aklından çıkmıyordu. Ya bir zamanlar... Adamı nasıl dizine oturtup okşardı! Hiçbir erkek onun gibi cilveli, tatlı bakışlı olamazdı. Ne yapmıştı, ah ne yapmıştı! Yakasını bir türlü kurtaramamıştı şu itlikten. Kabadayılık yapıp bekçi kadınla takışmasaydı da hapse girmese olmaz mıydı?

Üçkâğıttan kazandığı para tomarının içinden bir onluk çıkarıp tezgâha attı:

"Şişeyi tazeleyelim!"

Bakkal Nuriye güldü:

"Bakıyorum taç tutuyorsun?"

"Eh, biraz biraz..."

"İçerden yeni çıktın?"

"Fark etmez. Bizim mesleğin sermayeye ihtiyacı yoktur. Allah dünyadan enayilerin vücudunu kaldırmazsa bizim için sermaye o. Baktım, hapisten yeni çıktım. Yolsuzum. Yolsuzum ne kelime? Zilim zil! Aklıma üçkâğıtlarım geldi. Tuttum bir köşebaşını, Allah ne verdiyse..."

"Akşam sendeyiz öyleyse?"

"Canın sağ olsun. Niyetim, genelevlere uzanmaktı..."

"Sonra da bara atlarız. Oldu mu?"

"Hem de zımba gibi..."

İkinci şişeyi de devirdiler. Bu arada kafalar dumanlanmaya, gözler kararmaya başlamıştı. Dükkânın önünden geçen parke döşeli caddeden karılarıyla ya da yalnız gelip geçen erkeklere laf atıyor ya da sataşıyorlardı. Derken dükkâna bir delikanlı düştü: Yeniyetişme. Bıyıkları duman gibi, yeni terlemeye başlamıştı. Bitirim Leyla dayanamadı:

"Allah de Nuriye, Allah de de bahtın açılsın!"

Delikanlı kulak memelerine kadar kıpkırmızı kesildi ama tek laf etmedi. Evde babasından sıkı sıkı tembihini almıştı: Ne zaman, nerede olursa olsun, kadınlar takılırsa hiç ses çıkarmayacaktı. Daha doğrusu, çıkarmaması lazımdı. Karşılık verir, hatta söver sayarsa iş çıkacağı anlaşılırdı. Namuslu bir ev erkeği ya da namuslu bir genç delikanlı laf atanlara sövüp saymaz, başını önüne eğerek geçer giderdi.

Delikanlının başını önüne eğmesi Bitirim Leyla'nın sarhoş benliğinde kaynaşma yaptı. Birden gözlerini alev alev yakmaya başlayan bir şehvet dalgası iradesini elinden alıverdi, genç adama sarıldı, yanağından öptü. Bu, genç adamı çılgına çevirdi. Elinin tersiyle yanağını silerken ağlamaya başladı:

"Seni anneme söylersem!"

Bakkal Nuriye'nin arkası dönük olduğundan görememişti Bitirim'in sataşmasını:

"Ne oldu? Ha?"

Delikanlı habire ağlıyordu içini çeke çeke. Sonra istediği öteberileri almadan çıktı gitti dükkândan.

Nuriye gerçekten de görmemişti durumu. Ama sezmişti:

"Kız, çocuğun bir yanını mı sıktın yoksa?"

Leyla omuz silkti:

"Yoo..."

"Peki, ne diye ağladı?"

"..."

"Annesi şirretin biridir ha. Gelirse valla ikimize de ekşir!"

"..."

"Al voltanı. Al da tanımıyorum deyim bari..."

Üçüncü şişenin dibinde kalmış dört parmak şarabıda bardağına boşaltıp tepesine diken Leyla dükkândan hızla çıktı gitti. Çok geçmeden deminki delikanlı, iriyarı annesiyle geldi:

"Nuriye!"

"Efendim Melek Abla?"

"Artık benim oğlana da mı başladınız?"

Bakkal Nuriye şirret kadına diller dökerek hiçbir şeyden haberi olmadığını, şayet herhangi bir sataşma olmuşsa arkası dönük olduğundan göremediğini, görseydi sataşanı parçalayacağını falan bin bir yeminle belirtti. Delikanlı da zaten evde aynı şeyleri söylemişti: "Nuriye Hanım teyzem pastırma doğruyordu, arkası dönüktü. Görmedi. Tanımadığım bir kadın sarılıp öpüverdi!"

Bu sırada delikanlının babası da dükkân kapısında belirmiş, hırslı karısını yatıştırmaya, eve götürmeye çalışıyordu:

"Mesele çıkarma karıcığım, bir terbiyesiz terbiyesizlik yapmışsa illa ki terbiyesizle dalaşmak mı lazım? Hadi, eve gidelim..."

Kadın kocasını elinin tersiyle itti:

"Git defol, elinin hamuruyla kadın işine karışma!"

"Karıcığıım!"

"Başlarım şimdi karıcığından ha bok herif!"

"Ama başın belaya girecek..."

"Kadınım ben kadın. Gerekirse girer. Erkeğin vazifesi, evine çekilip tahta silmek, bulaşık, çamaşır yıkamak, yemek pişirmek, sonra da akşam kocasını pencerede beklemektir. Hadi bas git evine!"

Adam çaresiz, evine döndü oğluyla.

Kadın ille oğluna sataşanın kimliğini öğrenmek istiyor, ter ter tepiniyordu.

Bakkal Nuriye bu yumruğuna sıkı, hızlı kadını yatıştırabilmek için diller döküyor, bin dereden su getiriyordu. Getiriyordu ama kadının yatışmaya hiç niyeti yoktu. Pek havalıydı ağzı. Vurup kırmaktan, öldürmekten söz ediyordu.

***

Bu sırada Bitirim Leyla ise Beyazıt'ı bulmuştu. Kafası iyi idi ama gene de içmek istiyordu. Eskiden tanışı olduğu karılar tarafından işletilen meyhaneye uğramak istemiyordu. En iyisi basıp Tophane'ye gitmekti. Gerekirse orada bir meyhanede az daha demlenir, sonra da ortalık kararınca genelevlere uğrardı.

Bir dolmuşa atlayıp Tophane yolunu tuttu. Karaköy'e gelince arabadan indi. Tophane'ye doğru yürüdü. Şu birkaç haftalık mahpusluk, dışarının tadını duyurmuştu basbayağı. İçinde hoş bir yaşama sevinci. Yanından, yönünden gelip geçen erkekler, delikanlılar. İçi gidiyordu. Kanun, nizam, şu, bu. Birtakım yasaklarla çevriliydi. Bu yasakları kaldırıvermeliydi hükümet bir gün. Seven seveni, daha doğrusu içi çeken çektiğini alıverseydi! Demin Bakkal Nuriye'nin dükkânındaki oğlan mesela... Anası, babası, derken polis, jandarma, mahkeme, muhakeme... Ne lüzum vardı bütün bunlara? İçi madem çekmişti genç adamı, koluna takıp götürebilmeli, hiç kimse karışamamalıydı!

Yarım saat içinde bir koltuk meyhanesinde bir şişe şarabı daha devirdikten sonra dışarı çıktı. Elektrikler yanmış, gece inmişti. Bakkal Nuriye ile geleceklerdi güya. "Adaaam sen de," diye geçirdi. "Başka zaman geliriz."

Yüksekkaldırım'daki genelevlerin yolunu tuttu.

Daha şimdiden genelevler omuz omuzaydı kadınlarla. Koca bıyıklı, badem, ince ya da kazınmış bıyıksız bir alay sermaye erkek hayâsızca oturmuşlardı iskemlelere, müşteri bekliyorlardı. Birden kocasına benzettiği birine gözü takıldı. Kapıyı vurup içeri girdi. Bu, koca bıyıklı, iriyarı bir taşralıydı. Bitirim Leyla küçük bir işaretle adamı çağırdı. Adam toparlanarak kalktı, Leyla'nın ardından yürüdü.

Dar bir merdiveni basamaklarını gıcırdatarak çıktılar.

Adam önden koştu, sağdaki bir odanın kapısını açtı, saygıyla bekledi. Müşteri bayan içeri önce girmeliydi. Girdi. Adam da ardından. Leyla, "Adın ne senin?" diye sordu.

Adam gülerek, "Abdullah," dedi. "Kısaca Apo derler bana burda."

"Ne güzel bıyığın var öyle?"

Apo kırıttı:

"Öyle mi şekerim?"

Leyla adamı bileğinden çekti, kollarının arasına aldı, dudaklarını dudaklarına yapıştırdı.

"Kocama benziyorsun..."

Adam karyolanın kıyısına oturdu, soyunmaya başladı. Bir yandan da Leyla'yı cevaplıyordu:

"Öyle mi canım?"

"Öyle ama, neden soyunmaya başladın hemen?"

"Ya ne olacaktı?"

Leyla sedire yanladı:

"Gel buraya!"

Adamın soyunması yarıda kalmıştı. Tuhafına da gitmemiş değildi. Hani o işten önce sermaye erkeklerle çeşitli aşk oyunlarına girişen müşteri kadınlara rastlamamış değildi ama, bu onlara benzemiyordu. Onlar ilk önce cüzdanını çıkarır, adamın önüne atarlar, "Al şekerim. İstediğin kadar al!" derlerdi. Adam bir gecelik ücret alır, sonra da kendini kadına teslim ederdi.

Sertçe sordu:

"Gecelik mi kalmak istiyorsun?"

"Yahu gel şuraya oğlum. Geceliği, gündüzlüğü sonra düşünürüz."

"İyi ama, çocuğun adını koyalım. Sonra patron bana etmediğini komaz!"

Leyla hırsla ayağa fırladı:

"Şimdi başlarım patronundan ha!"

Apo ürkerek kendini dışarı attı, bağırmaya başladı:

"Babaaaa, koş baba kooooos!"

Çok eski devirlerin kadın "çaça"ları, "mama"ları karşılığı, kırklık, pala bıyıklı patron merdiveni ikişer üçer atlayarak geldi:

"Ne var? N'oluyor?"

Apo'nun göğsü inip inip kalkıyordu:

"Angaje etmek istiyor benimle. İşini gör git, sonra baba kıyametleri koparır diyorum posta koyuyor bana!"

"Baba" sertçe döndü:

"Öyle mi kız?"

Bitirim Leyla'nın aklından hapishane geçti. Kendini toplayarak aşağıdan aldı:

"Yok yahu... Bir iki okşayalım dedik. Hepsi bu!"

Baba, çok eski devirlerin bitirim çaçalarının azametiyle, "Bana bak," dedi. "Senin gibi kadınların çoook façasını alıverdim. Sapına kadar kadın olan bir hovarda önce keseye el atar, sonra erkeğe!"

Leyla ürkmüştü. Cebinden üç onluk çıkarıp uzattı:

"Gecelik ücret bu değil mi?"

Baba paraları aldı:

"Şimdi oldu..."

Sonra sermayesine emretti:

"Hadi lan, gir içeri!"

Apo, çok eski devir fahişeleri uysallığıyla, odaya girdi. Korkuyor, ödü kopuyordu. Ya karı şimdi kapıyı kilitleyip, bıçağını, tabancasını çekip...

Fakat bütün bu korkulara hacet kalmadı. Leyla, Apo'yu bileğinden yakalayıp sedire çekti. Dizine oturttu.

"Maksadın üç onluk idiyse ne diye söylemedin şekerim?"

"Sizi yanlış anladım, özür dilerim..."

"Al sana üç onluk daha."

"Sağ olun, var olun."

"Nasıl düştün buraya anlat bana bakalım..."

Apo ayağa kalktı:

"Kahveyi nasıl içersiniz?"

"Orta şekerli."

Pencereye koştu, camı açtı, genelev kahvecisine seslendi:

"Ziyneeeet, Ziynet!"

O sıra boş kahve ve çay fincanlarıyla kahvesine dönmekte olan Kahveci Ziynet, yukarı baktı:

"Hooop!"

"Benim odaya iki kahve getir. Biri orta şekerli olacak!"

"Olduuuu..."

Kahveci, yalınayaklıydı. Kısa, dar etekleriyle ve çok eski devirlerdeki erkek genelev kahvecileri çalımıyla çekti gitti. Abdullah'ın bu, bıçağına sıkı kahvecide gözü vardı. Yalnız, Belalı Mustafa'nın dostuydu ki, elinden almak değil, gözü olduğunu çaktırmaktan bile korkardı. Çünkü iki ev aşağıdaki Baba Kasım'ın sermayesi olan Mustafa, kahveci güzeline tonla para yedirmişti. Üstelik kahveci güzeli Ziynet de galiba seviyordu Mustafa'yı.

Bıyığını bükerek Bitirim Leyla'nın yanına gitti.

Bitirim Leyla kollarını açmıştı. Adamı dizine oturtup önce bıyığını okşadı, burdu, kıvırdı, sonra da bıyığının tam ortasından öptü:

"Canım. Bana anlatmayacak mısın buraya nasıl düştüğünü?"

Apo sigara paketiyle kibritini çıkardı, birer tane yaktılar. Sonra kadının dizinde, sigarasından aldığı ağız dolusu dumanı tavana üfledi:

"Nasıl düştüğümü ne yapacaksın? Sevişsek daha iyi değil mi?"

"Sevişmeye vakit var aslanım."

Apo, gözlerini süze süze anlatmaya başladı:

Doğu illerindendi. Bir aşiret reisinin oğlu. Anası hanedan kişi. Daha on beşini sürerken, bir gece amcasının azgın karısı yatağına giriyor ve genç adamı iğfal ediyor! Görenler olmasa bir şey değil. Ama gören, görenler... Çoban karı görmüş. Ertesi gece o, "Ya bana da he, yahut anana söylerim!" Haydi onunla. Onu uşak kızlardan biri görmüş, haaydi onunla. Derken yayılmış. Haber anasının kulağına gitmiş. Karının şakası yok, çiftesini doğrulttu mu elinden Allah bile alamaz! Babasının iki gözü iki çeşme. "Var savuş git buralardan oğul," demiş. "Git, canını kurtar. Bir iştir gelmiş başına. Allah yardımcın olsun..."

"Ananın kaç kocası vardı?"

"Nikâhlı beş. Odalıklar saymaynan bitmez..."

"Sonra?"

"Sonra başımı aldım Malatya'ya gittim. Orda da elden ele. Allah kimsenin tekerini ters döndürmesin!"

"Amin."

Bitirim Leyla kendi kocasıyla gencecik oğlunu hatırlamış, efkârlanmıştı. Apo boynuna istekle sarıldı:

"Deryada gemilerin mi battı şekerim?"

"Sorma Apo. Öyle bir battı ki hem de..."

"Hayrola?"

"Kocamla oğlum, çocuklarım ortalardan kayıp!"

Apo ilgilendi:

"Niye? Nereye gitmiş olabilirler?"

"Bilsem..."

Başından geçenleri uzun uzun anlattı. Şimdi Apo onu daha çok sevmişti:

"Vah canımın içi vah... Kocan, boş ver ya, oğlun... Genç, tazeymiş de... Baştan çıkıp da benim gibi olmasaydı Allah vere..."

Bitirim, adama korkuyla baktı:

"Kendimi öldürürüm!"

"Yazık değil mi sana? Olan olur, geçen geçer. Ben koskoca bir aşiret reisinin oğluyken, bak nasıl düştüm? Allah insanın, alnına kötü kader yazmasın. Yazdı mı? Fayda yok!"

Bitirim, derdini unutmak için Apo'yla yatıp kalktı. Adamdan öyle memnun oldu ki, kocasını hatta oğlunu unuttu.

"Benimle dost olur musun Apocuğum?"

"Siz istedikten sonra şekerim..."

"Ben istiyorum. Seni çok sevdim. Yaralı kalbime ancak sen merhem olabilirsin!"

Geç vakitlere kadar konuştular. Sonra yattılar. Sabaha kadar kâh sevişip, kâh konuşarak birbirleriyle daha da kaynaştılar. İsterse kocası bir başkasına kaçsındı. Apo'yu buradan çıkarır,

kırk hamamını yaptırır, sonra da onu Allah'ın emriyle nikâhlayıp kendine koca yapardı. Fakat, bir şartla: Kocasını bulmalı, mahkemeye vermeli, nikâhından düşürmeliydi her şeyden önce. Oğluyla çocuklarına gelince... Onları kendi doğurmuştu. Şimdi de Apo'dan doğurur, yeni doğacak çocuklarıyla oyalanırdı.

Sabahleyin erkenden çıktı, hamama gitti. Daha sonra gene tuttu yolu. Muhasebeci Hayriye Hanım'ı bulacak, durumu öğrenecekti.

Bitirim Leyla, aklında genelevdeki Apo, Muhasebeci Hayriye'nin yolunu tuttu. Vakit öğleye doğruydu, kuvvetli bir güneş dünyayı kavuruyordu. Susadı. Tam yolunun üstündeki bir kahveye gözü takıldı. Serin bir gölgelik içindeydi. Düşünmeden daldı.

On altısında bir genç kız garson bıçkın bıçkın sokuldu:

"Evet abla... Ne içeceksin?"

Bitirim Leyla, "Soğuk bir gazoz," dedi.

Garson ocağa doğru seslendi:

"Ver yanmışa soğuk bir gazoz!"

Bitirim Leyla'nın zihni genelevdeki Apo'yla meşgul olduğundan, duymadı garsonu. Fakat öylesine gönül vermişti ki Apo'ya, kocasıyla oğlunun kötü yola düşmüş olmalarını gerçekten temenni ediyordu. Keşke düşselerdi kötü yola. O zaman suç, günah, vebal kendinde olmaz, hemen Apo'yu nikâhlayıp genelevden çıkarırdı. Böylelerinin karılarına daha sadık olacaklarına inancı vardı.

Garson geldi. Boş gazoz şişesini tam alıyordu, Leyla, "Bir tane daha getir kızım," dedi.

Garson gene seslendi:

"Ver sönmemişe bir soğuk daha!"

Kocası kötü yola düşmemiş olamazdı. Kötü yola düşmüş, sonra da onu kötü yola düşüren kadının ardında, yetişkin oğlu ile öbür çocuklarını alıp götürmüştü. Kocasını kötü yola düşüren kadın zengin miydi acaba? Herhalde zengin, bileğine sıkı biri olmalıydı ki... Çünkü kocasını gayet iyi tanıyordu: Karısından,

evinden, çocuklarından başka gözü dünyayı görmez, çamaşır, bulaşık, tahta, sökük dikiğinde bir ev erkeğiydi ki, pencereden sokağa bile bakmaz, mahalle erkekleriyle dedikodudan nefret ederdi.

Gazozu bir dikişte içtikten sonra hesabı ödedi ve kahveden çıktı. Kısa bir süre sonra Muhasebeci Hayriye'nin odasına varmıştı. Kapıyı iki tıklattıktan sonra içeri daldı. Kafasını defterlerden kaldıran Hayriye, Leyla'yı görünce sevinçle yerinden fırladı ve boynuna sarıldıktan sonra, "Sen tutuklu değil miydin?" diye sordu.

Bitirim Leyla, "Tutuksuz," dedi. "Fakat sorma Hayriye..."

"Hayrola?"

"Dün gece. Genelevde bir âfet-i devrana rastladım..."

Muhasebeci Hayriye'nin en zayıf yanıydı hovardalık.

"Eee..."

"Lokman-ı Hekim'in ye dediği!"

"Allah Allaaah..."

"Şerefsizim ki ha..."

"Nerde rastladın?"

"Genelevde dedim ya!"

Muhasebeci Hayriye hovardaydı, pireyi sektirmezdi ya, gene de genelevlere kolay kolay tenezzül etmezdi. Sesini çıkarmadı, sadece dinledi.

Bitirim Leyla anlatıyordu:

"Bir ayaklar var, salapurya, eller, kollar, bıyık..."

"Sonra?"

"Ne sonrası?"

"Yani erkek olarak, yatak faslı demek istedim..."

"Hayriye, Allah seni inandırsın, kadın oldum olalı, böyle cilveli, böyle yosma erkek tanımadım dersem inan!"

Muhasebeci Hayriye'yi gözleriyle tarttıktan sonra:

"Gerçi benim koca da hani kocaydı ya, bu başka!"

Birden kendi kocasına geçti:

"Bizimki de hani toz. Ortalarda yok. Ne düşünüyorum biliyor musun? İnşallah diyorum, birine kapatma olmuştur deyyus, almış başını cehennem olmuş gitmiştir!"

Hayriye'yi gene bir korku almıştı: Karı ciddi miydi, yoksa numara mı yapıyordu? Numara yapıyorsa, al başına belayı!

Ama Leyla numara yapmadığını belli etti:

"En son geldiğimde, Hayriye Abla çalıştığı fabrikada bana iş bulacak dediydi. Uğramış mıydı sana?"

Hayriye:

"Uğramak değil, fabrikaya birlikte gitmiştik şekerim. Bir iş için biraz ayrıldım. O, bekliyordu. Sonra ne oldu bilmem. Ara ki bulasın!"

"Yere bakan yürek yakan..."

"Ama ne. Demek kötü yola düşmüş?"

"Bilmem. Keşke düşse de kurtulsam diyorum..."

"Bakkal Nuriye'ye sordun mu?"

"Sordum. Bilmiyor... O da senin için sor dedi. Dedi ama, çobanı mısın kardeş? Nerden bileceksin?"

"İşte görüyorsun ya! Erkeği eve bağlamanın hiç faydası yok. Dilediğin kadar kadından kaçır. Böylesi daha içinden pazarlıklı oluyor!"

"Ne demezsin?"

"Peki, ne yapacaksın?"

"Hiiç..."

"Hiç olur mu? Nikâhlı kocan senin bu. Namusu senden sorulur!"

"Adam sen de... Yazının andavallı herifinin bekçisi miyim? Benim aklım şimdi Apo'da!"

"Apo? Kim o Apo?"

"Anlattım ya demin, genelevde hani."

"Peki?"

"Onu alıp evime oturtacağım!"

"Nikâhlayacaksın yani?"

"Neden olmasın?"

"Yahu genelev erkeği koca yapılır mı?"

"Bal gibi de yapılır. Namusu topuklarından akanını aldık, işte. Ben içeri, herif dışarı. Genelevden olanı belki daha namuslu olur. Bana bak, akşama kimseye sözün var mı?"

"Ne gibi?"

"Beyoğlu'na çıkalım, bir pavyona falan... Ha?"

"Mangır nanay be Leyla!"

"Aldırma. Bende var. Tamam mı?"

"İyi ama kızım, hapisten yeni çıkmış birine masrafları yüklemek..."

"Boş veeer... Adım üstümde kızım: Üçkâğıtçı Leyla!

"O da doğru ya..."

"Akşama daha yıl var. Şimdi burdan pami, enayinin bol yerinde kâğıtlarımı açarım namusumla... Bul karayı al parayı..."

Tam bu sırada fabrika sahibi olan patron kadın kapıya gelmişti. Kapıdan seslendi:

"Hayriye..."

Muhasebeci Hayriye, "Efendim?" diye ayağa kalktı.

"Ben hastalandım gene, eve gideceğim."

"Allah şifalar versin efendim..."

"Benim odaya geç, telefonla arayanları idare et."

"Peki efendim..." Leyla'ya dönerek, "Kızmayacağına yemin et!"

"Ettim."

"Kızanın Allah iki gözünü kör etsin mi?"

"Etsin!"

"Sürüm sürüm süründürsün mü?"

"Süründürsün."

Leyla'ya döndü. Tam söyleyecekti, caydı:

"Akşam, pavyonda söylerim oldu mu?"

"Neden şimdi değil?"

"O zaman daha tatlı olur..."

"Peki. Ben tüyüyorum. Üçün beşin yoluna bakayım..."

"İyi ya."

Bitirim Leyla içinde, "Acaba ne söyleyecek?" merakı, fabrikadan çıkmadan önce, "Beni bekle... En geç iki saat sonra buradayım," dedi.

"Bekleyeceğim..."

Gerçekten de, tam iki saat sonra, cebinde üçkâğıt ve "enayi söğüşü"nden yedi yüz lira para, pırıl pırıl bir taksi ile geldi. Muhasebeci Hayriye fabrika kapısında onu bekliyordu. Bekliyordu ya... Kimdi yanındaki kart karı?

"Merhaba Hayriye!"

"Merhaba canım..."

"Bekletmedim ya?"

"Yoo... Elifi elifine ki... Dur sana bizim fabrikanın sahibini tanıtayım..."

"Şeref duyarım..."

"Rica ederim," dedi fabrikatör, "o şeref bana ait olsun müsaade edin de..."

Bitirim Leyla'nın olanca kibarlığı fazlası ile üzerinde idi.

"Aa, daha neler... Siz..."

Kendini tuttu. Az kalsın, "Yaşlı başlı, üstelik fabrika sahibisiniz!" diyecekti.

Patron, cebinden bir tomar para çıkararak, "İzin verin de taksinizi savayım," dedi. "Benim hususi ile gideriz..."

Bitirim Leyla itiraz edemedi. "Karı, kanımı bile satın alacak kadar zengin!" diye geçirmekle yetindi.

Fabrikatörün siyah, kocaman hususisine bindiler, araba Beyoğlu'na yollandı.

Muhasebeci Hayriye, "Daha önce bir yerde kafaları çeksek patron, ha?" dedi.

"Fena olmaz. Eve de telefon etmem lazım."

Derin bir iç geçirdi.

Muhasebeci Hayriye taşı gediğine koydu hemen:

"Deryada gemileriniz mi battı?"

Yeni bir iç geçirdikten sonra, Bitirim Leyla'ya döndü:

"Hayatta hiç kendinizden otuz sekiz yaş genç bir kocayı nikâhınız altına aldınız mı?"

Muhasebeci Hayriye kıs kıs gülüyordu. Henüz hiçbir şeyin farkında olmayan Bitirim Leyla, "Nerde bende o şans?" dedi.

Sonra birden Apo'yu hatırlayarak ekledi:

"Bununla birlikte talihimden şikâyete de pek hakkım yok!"

Fabrikatörün koluna girdi. Hususiyi Tepebaşı'nda bırakmış, Galatasaray'a doğru yürüyorlardı. Muhabbeti de fena sardırmışlardı. Muhasebeci Hayriye bir süre konuşulanlara kulak verdi. Baktı ki, her ikisi de anlattıklarının havası içindeler, az geriledi. Derken bıyığı yeni terlemiş bir delikanlının peşine takıldı ve onları kaybetti. Üzerinde durmadı. Geç vakit gidecekleri pavyonu biliyordu. Gerçi bu gece Bitirim Leyla'ya çok önemli bir şey anlatacaktı ama, ne zarar? Anlatacağı şeyi capcanlı yaşatacaktı. Hatta yaşatmaya başlamıştı bile!

Hovarda iki kafadar, anlattıkları şeylere öylesine dalmışlardı ki:

"Henüz on yedisinde benimki ama, aslan! Beni pençeleriyle öyle bir kavrıyor ki, mest olup gidiyorum!"

"Benim Apo kadar mesut edemez!"

"Canım senin Apo, aşağı mahalle gülü..."

"Seninki ya?"

"Yoo... Benimkine dil uzatamazsın. Benimki aile çocuğu!"

"Benimkinin macerasını biliyor musun, macerasını?"

"Ya sen benimkinin macerasını?"

"Benimkini yakın bir akrabası, azgın bir kadın baştan çıkarmış!"

"Benimkinin de annesi namus yüzünden cinayet işleyip hapse düşmüş!"

"Benimkindeki boy, pos, endam..."

"Ya benimkindeki pençeler? Bakışlardaki erkeklik?"

"..."
"..."
"..."
"..."

Beyoğlu'ndaki büyük lokantalardan birine daldılar. Şef garson, garsonlar koşuştular. Ünlü fabrikatör has müşterileriydi. Ama ne ünlü fabrikatör, ne de Leyla farkında bile değillerdi şef-garson ve ötekilerin.

"Benimki..."

"Canım bırak seninkini... Asıl benimki..."

"Hayır illa ki benimki..."

"İyi ama dinlemiyorsun ki benimkini!"

"Sen benimkini dinlemiyorsun asıl!"

"..."
"..."
"..."
"..."

Şef garson ve garsonlar masayı has fabrikatörlerin zevkince donattılar. İki kafadar bir yandan rakılarını yudumluyor, bir yandan da tartışmalarını sürdürüyorlardı. Lokantadaki, çeşitli meslek sahibi genç, orta yaşlı, yaşlı hanımlar kulak kabartmışlardı.

"Madem öyle," dedi fabrikatör, "buradan kalkar, genelevlere gider... Ha?"

"Tamam. Görürüz!"

"Yoook.. Apo'yu alırsın..."

"Sonra?"

"Sonra da bize uzanır..."

"Seninkini alırız."

"Benimkinin babası da bende kalıyor. O da bizimle gelmek ister."

Bitirim Leyla hâlâ uyanmamıştı.

"Kayınbaban yakışıklı mı?"

"Soruyor musun?"

"Yapma..."

"Şerefsizim... Bir görsen, Apo mapo hava kalır yanında!"

"Ya elimde olmayarak adama sulanırsam?"

"O zaman akraba oluruz..."

"Nasıl?"

"Kaynanam olursun!"

Karşılıklı kahkahalarını koyuverdiler. Sonra fabrikatör hesabı gördü, kalktılar.

Apo'nun da tesadüf izin günüymüş o gün, tam kapıda karşılaştılar. Baba'dan büyükçe bir para karşılığı izin aldılar. Pavyonun yolunu tuttular.

Muhasebeci Hayriye, o gece ne yapıp yapıp tavladığı genç iki delikanlıyla oturuyordu. Lokantada olduğunca pavyonda da şef garson bayanla garson bayanlar, konsomasyona hazır erkekler fabrikatörü görünce çığlıklarla koşup çevresini aldılar. Boynuna sarılıyor, yanaklarını, gerdanını, dudaklarını öpüyorlardı.

Localardan birine alındılar ve koca masa anında donandı.

Muhasebeci Hayriye sordu:

"Eve telefon ettiniz mi?"

Birden dank diyerek fırladı:

"Sahi yahu... Adam sonra yüzüme bakmaz!"

Numaraları çevirdi:

"Aloo..."

Karşıda Leyla'nın oğlunun yapma sinirli sesi çınladı:

"Hele şükür! Nerelerdesin ulan kaltak?"

"Kocacığım sorma. Sana bu gece bir sürprizim var..."

"Ne sürpriziymiş o?"

"Gelince görürsün nonoşum!"

"Çıldırtmasana be, hayvan!"

"Kızma canikom... Burda yeni tanıştığım bir hanım, sevgilisinin dünyada eşi olamayacağı üzerine bahse girdi benimle. Bahsi kazanacağımdan şüphem yok! Geleceksin, değil mi?"

Bitirim Leyla'nın oğlu telefonun ağzını eliyle kapatarak, asıl sevgilisine baktı. Ta mahalledeki çeşme başından tanışı, deli gibi sevdiği, fabrikatör ölünce mallarına konmayı, ondan sonra ne türlü davranacaklarını konuşup hayaller kurduğu ele avuca sığmaz güzel kızı, fabrikatör karısına teyzemin kızı diye tanıtmıştı.

"Ne yapalım?"

"Neyi? Karı ne dedi, duymadım ki..."

Kısaca anlattı.

Kız, "Ben de gelirim," dedi.

Babası geri kalmadı:

"Ben de gelirim," dedi.

"Ben de, ben de..."

Genç adam durumu bildirdi ve "A.... tabii tabii," karşılığını aldı.

"Pekâlâ... Sana yarışmayı kazandırmak için, iki dirhem bir çekirdek geliyorum karıcığım!"

Kulaklığı yerine koyup telefonu kapattı.

"Karıcığım!" sözü genç adamın bitirim sevgilisini çileden çıkarmıştı. Elinin tersiyle bir tokat!

Genç adamın babası, "Afferin kızım," dedi. "Ellerin dert görmesin!"

Genç adam ağlayarak yatak odasına geçti, kendini karyolasına yüzükoyun attı, hıçkırmaya başladı. Mini etekli, bitirim sevgilisinden beklemiyordu. Nitekim dayanamayıp geleceğini, onu öpüp severek özür dileyeceğini umuyordu. Babası geldi:

"Oğlum, yavrum, evladım... Kendine gel! Kızın seni ne kadar sevdiğini neden anlamıyorsun? Çıldırıyor senin için. Sevmese, kıskanmasa tokat atar mı? Kalk, kalk hazırlan da gidelim. Anca gideriz!"

Genç adam yaşlı gözleri ile mağrur, karyoladan kalktı.

"İnci Pavyon" tam yükünü almış, konsomatr erkekler, kadınların kollarında dönüyor, dönüyorlardı.

Bitirim Leyla, Apo ile kalktı. Fabrikatör de konsomatr erkeklerden biri ile, Muhasebeci Hayriye onlardan geri kalır mı? O da, pavyona gelmiş Orlando isimli bir içim su delikanlıyla kalktı. Fakat gözleri bilek saatindeydi. Telefon edileli on dakika ancak olmuştu. Pek pek bir on dakika sonra burada olabilirlerdi. Bitirim'in oğlu ile kocası. Kopacak kıyameti bir kıyıdan seyredip sonra da toz olmalıydı.

Millet, rakı, şarap, votka, şimdi de viskileri su gibi içiyorlardı. Şişede durdukları gibi durmayan cenabetlerin, az sonra kim bilir nasıl hükmedeceklerini tahmin ediyor, bir yandan korkuyor, bir yandan da gülesi geliyordu.

Bilek saatine baktı: Beş vardı telefon edildiğinden bu yana yirmi dakika geçmesine.

Tam bu sırada:

"Hayriye?"

"Evet patron!"

"Dans ettiğin oğlan harika!"

"Çok mu beğendiniz?"

"Soruyor musun?"

"İsterseniz derhal ciro edeyim?"

"Lütfedersin..."

"Rica ederim."

İtalyan oğlanını patronuna devredip, locaların ardına geçip saklandı. Bilek saatine heyecanla tam bakarken, kapıda Bitirim Leyla'nın oğlu, arkasında kocası gözüktüler. Fabrikatör, İtalyan oğlanıyla yanak yanağa, dünyadan geçmişti ki, kocası, yani Bitirim Leyla'nın oğlu içeri kurşun gibi girdi, vefasız karısının karşısına Azrail gibi dikildi:

"Yaa... Demek böyle hanfendi?"

Patron, karşısında kocasını görünce, sendeleyerek ayaklarına kapandı:

"Cemalciğim!"

İtalyan oğlanı kaçmıştı.

Fakat Cemal, koşup gelen asıl sevgilisi Filiz'le birlikte kadını sürükleyerek pavyondan çıkarırken, Bitirim Leyla'nın kocası arkalarında, öfkeyle bağırdı:

"Tersine dünya, tersine... Kart karı, körpecik kocasına ihanet ediyor. Tuuuu..."

Birden karşısında karısı, yani Bitirim Leyla, kolunda Apo:

"Demek böyle kocacığım? Karının bir gün hapisten çıkıp geleceğini sanmıyordun ha?"

Adam tınmadı bile:

"Kim o kolundaki?"

"Yeni kocam!"

"Allah mübarek etsin..."

Hızla çıktı, oğluyla gelininin hemen ardından hususiye bindi. Siyah araba elektrik lambalarının altında hızla uzaklaştı.

Apo sordu:

"Kimdi bu?"

Belli etmemeye çalışarak:

"Hiç," dedi. "Eski göz ağrım..."

SON